

ΧΡΟΝΙΚΑ זכרונות

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΙΣΡΑΗΛΙΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΕΥΧΟΣ 19 • ΜΑΪΟΣ 1979 • ΙΓΙΑΡ 5739

והנה שר יין בא

«Καί Ἰδού, ὁ ἀρχων τῆς Ἑλλάδος θέλει ἔλθει».

(Δανιήλ, 10:20).

ΕΛΠΙΔΑ ΓΙΑ ΜΙΑ ΠΑΝΑΝΘΡΩΠΙ- ΝΗ ΕΙΡΗΝΗ

ΤΡΙΑΝΤΑ ΕΝΑ χρόνων μῖσος καί πόλεμος μεταξύ Αιγύπτου καί Ἰσραήλ τερματίσθηκαν μέ τή συμφωνία εἰρήνης πού ὑπέγραψαν στό Λευκό Οἶκο ὁ πρόεδρος Σαντάτ καί ὁ Ἰσραηλινός πρωθυπουργός Μπέγκιν.

Ἡ ΣΥΝΘΗΚΗ αὐτή δέν μπορεῖ παρά νά χαροποιήσῃ ὅσους, σέ ὁποιοδήποτε μέρος τοῦ κόσμου κι ἄν βρίσκωνται, πιστεύουν κι ἐργάζονται γιά τήν Εἰρήνη. Ἐξω ἀπό πολιτικές τοποθετήσεις, ἀπό κοινωνικές κατατάξεις, ἀπό φυλετικές ἢ θρησκευτικές διαφορές ἡ συνθήκη αὐτή ἀπετέλεσε βάλασμο γιά τίς ψυχές, θεμέλιο γιά τήν παγκόσμια ἡσυχία καί γαλήνη.

Ἡ ΤΗΡΗΣΙΣ καί ἐπέκτασις τῆς συνθήκης αὐτῆς δέν εἶναι καθόλου εὐκόλη ὑπόθεσις: ὑπάρχουν ἐχθρότητες καί πάθη πού συσσωρεύθηκαν κατά τή διάρκεια δεκαετιῶν ὀλοκλήρων. Ὑπάρχουν διαφορές πού χρειάζεται πολύ κόπος καί καλή πίστις γιά νά γεφυρωθοῦν σέ μιά μάλιστα γεωγραφική περιοχή ὅπου συγκρούονται πολλά, ποικίλα καί μεγάλα συμφέροντα.

ΣΥΜΦΕΡΟΝ ὅλων τῶν λαῶν κι ὅλων τῶν ἀπλῶν ἀνθρώπων τοῦ κόσμου εἶναι νά ἐπικρατήσῃ ἡ συνεννόησις καί ἡ συνεργασία. Ὄταν ἡ ἀμοιβαία δυσπιστία ὑποχωρήσῃ, ὅταν οἱ ἐχθρότητες κοπάσουν, τότε θά δημιουργηθοῦν οἱ κατάλληλες συνθήκες γιά νά λυθοῦν ἐκεῖνα τά προβλήματα πού σήμερα φαίνονται ἄλυτα κι ἀξεπέραστα.

ΓΙ' ΑΥΤΟ ὅλοι οἱ ὄπλοι ἄνθρωποι, σέ ὅποια χώρα κι ἄν ζοῦμε, πρέπει νά αἰσθανθοῦμε στρατευμένοι σ' αὐτή τήν προσπάθεια τῆς Εἰρήνης. Ἡ συνθήκη Αἰγύπτου καί Ἰσραήλ ὡς ἀποτελέσῃ πρότυπο καί γι' ἄλλες χώρες καί γι' ἄλλες διαμάχες, μιά καί ἡ Εἰρήνη, κατά τόν Εὐριπίδη, εἶναι πάντα «γλυκεῖα, βαθυπλουτος, ὀλβιοδότεια καί πλουτοδότεια τοῖς βροτοῖς».

ΤΟ ΝΟΗΜΑ ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ ΑΙΓΥΠΤΟΥ - ΙΣΡΑΗΛ

*Ἡ παρακάτω ὁμιλία τοῦ κ. Δανιήλ Σ. Ἀλχανάτη
ἐκφωνήθηκε στή Συναγωγή τῶν Ἀθηνῶν, στίς
31.3.1978. Λόγω τῆς ἐπικαιρότητος τοῦ θέματος
δημοσιεύεται στό περιοδικό μας.*

*Ἀραβες καί Ἑβραῖοι συνομιλοῦν στήν ἐνὸ
ποιημένη Ἱερουσαλήμ*

Οἱ παλαιότεροι ἀπό ὅσους εἴμαστε παρόντες στήν ἀπο-
φινὴ τούτῃ συγκέντρωση, ἔχουμε μπροστά μας ζωηρὴ τὴν
εἰκόνα τῆς ὁμοίας συγκέντρωσής μας, στὸν ἴδιο τοῦτο χώ-
ρο, πρὶν 30 χρόνια καί ἀκούμε τὸν ἦχο τοῦ ΣΕΕΧΙΓΙΑΝΟΥ
πού ἀπαγγέλλετο γιὰ τὴν ἰδρυση τοῦ κράτους τοῦ Ἰσραήλ
στή γῆ τῶν προγόνων. ἦχο ὅμως πού συνοδεύονταν κ' ἀπὸ
τὴν εὐχὴ καί τὴν παράκληση γιὰ τὴν εἰρήνη στό Κράτος καί
τό λαό του, ἐπειδὴ εἶχε κιόλας ἀρχίσει ὁ πόλεμος ἀπὸ τὰ
γειτονικά κράτη γιὰ νὰ τὸ ἀφανίσουν πρὶν ἀκόμη γεννηθῇ.

Ἀπὸ τότε καί κάθε χρόνο, τὴν ἴδια μέρα καί στὸν ἴδιο
χώρο, συγκεντρωνόμαστε, μαζί μέ τὴν καινούργια γενιά
μας πού γεννήθηκε καί μεγάλωσε μέ τό Ἔθνος υπερέφη-
νο, ὅτι ἔχει τό κράτος στήν ἐθνική του γῆ, γιὰ νὰ τιμήσου-
με τὴν ἐπέτειο, καί νὰ προσευχηθοῦμε γιὰ τὴ διαφύλαξη
τοῦ κράτους κλείνοντας ὅμως κάθε χρόνο μέ τὴν ἴδια εὐχὴ
καί παράκληση γιὰ νὰ πάψῃ ὁ πόλεμος καί νὰ ἀποκαταστα-
θῇ ἡ εἰρήνη. ΤΕΝ ΣΑΛΩΜ ΜΠΑΜΕΝΤΙΝΑ.

Ἔτσι κύλησαν 30 χρόνια, πού καθένα μᾶς γέμιζε μέ
θαυμασμό καί υπερηφάνεια γιὰ τίς προόδους τοῦ Κράτους
καί τοῦ Λαοῦ του, ἀλλὰ μᾶς ἐπνιγε κ' ὁ πόνος γιὰ τὸ αἶμα
πού χυνόταν ἀπὸ τὰ στρατευμένα νιάτα τοῦ Ἰσραήλ, γιὰ νὰ
υπερασπίσουν τὰ σύνορά του. Τώρα, τὸ ὄνειρο κ' ὁ πόθος
μας, ἦταν νὰ ἀποκατασταθῇ ἡ εἰρήνη.

Ἐπὶ τέλους, ἐφθασε καί ἡ καινούργια μεγάλη ἡμέρα γιὰ
τό Ἔθνος, πού συμπληρώνει τὴν 5ην Ἱγιάρ τοῦ 5708, καί
ἡ εὐχὴ ΤΕΝ ΣΑΛΩΜ ΜΠΑΜΕΝΤΙΝΑ ἀρχισε νὰ γίνεται
πραγματικότητα μέ ὑπογραφὴ τῆς πρώτης συνθήκης εἰρή-
νης τοῦ κράτους τοῦ Ἰσραήλ μέ τὸ γειτονικό του κράτος
τὴν Αἴγυπτο, τὴν 28 Ἀδάρ 5739.

Σεῖς, ἡ νέα γενιά, πού γεννηθήκατε καί μεγάλωσατε μα-
ζί μέ τό ἐλεύθερο κράτος καί μέ τὴν γενιά αὐτῶν πού τό ὑ-
περασπίσθηκαν μέ τὸ αἶμα τους μέχρις σήμερα γιὰ νὰ
φθάσῃ στήν ἡμέρα τῆς ὑπογραφῆς αὐτῆς τῆς συνθήκης εἰ-
ρήνης μέ τὴν Αἴγυπτο, δέν θάχετε πιά λόγο νὰ μᾶς ζηλεύε-
τε τοὺς παλαιότερους, γιατί δέν προλάβατε νὰ ἰδεῖτε τὴ με-
γάλη ἐκείνη ἡμέρα τῆς 5 Ἱγιάρ τοῦ 1948. Ἡ ἡμέρα αὐτὴ
πού ζῆτε σήμερα, ἡ 28 Ἀδάρ 5739, μέ τὴν ὑπογραφὴ τῆς
πρώτης συνθήκης εἰρήνης μέ γειτονικό του κράτος, θὰ μεί-

νῃ τὸ ἴδιο μεγάλη καί ἐθνικὴ ἡμέρα μέ 'κείνην καί θὰ τιμᾶ-
ται παρὰ ἄλλα γιατί ἡ μῖα συμπληρώνει τὴν ἄλλη.

Ἡ συνθήκη εἰρήνης πού ὑπέγραψαν οἱ ἀρχηγοὶ τῶν
κρατῶν τοῦ Ἰσραήλ καί τῆς Αἰγύπτου, Μεναχέμ Μπέγκιν
καί Ἀνουάρ Σαντάτ θὰ μείνῃ ἕνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα καί τὰ
πιὸ σπουδαῖα γεγονότα στήν ἱστορία τῶν δύο λαῶν, μέ δι-
μεσες καί θετικές προεκτάσεις γιὰ τὴν πρόοδο καί τῶν ἰ-
δίων καί τῶν γειτονικῶν λαῶν, ὅταν τὰ γειτονικά κράτη
μπορέσουν νὰ τὸ καταλάβουν καί στραφοῦν στοῦ σωστοῦ
δρόμο ἀφήνοντας τὸ λαθεμένο δρόμο πού πήραν καί τὸν
συνεχίζουν ἀπὸ 30 χρόνια.

Μέ τὴ συνθήκη εἰρήνης, ἀνοίγεται μῖα περίοδος γόνιμης
συνεργασίας μεταξὺ τῶν δύο ἀρχαιοτέρων λαῶν τῆς πε-
ριοχῆς αὐτῆς, τοῦ Ἰσραήλ καί τῆς Αἰγύπτου, μέ βέβαιη τὴν
πρόοδο καί τὴν εὐμερία τῶν λαῶν τους.

Ἦταν στή μοῖρα τοῦ ἐβραϊκοῦ λαοῦ, νὰ χωρισθῇ ἀπὸ τὴ
φυσικὴ του γῆ, πού γεννήθηκε, ἀναπτύχθηκε καί ἐδη-
μιούργησε τὸν πολιτισμὸ του, πού ἔγινε ρίζες καί θεμέλια
τοῦ πολιτισμοῦ ὅλων τῶν πολιτισμένων λαῶν τῆς γῆς μέ-
χρι καί σήμερα καί χρειάστηκε νὰ περάσουν δύο χιλιάδες
χρόνια γιὰ νὰ ἐπανασυνδεθῇ ὁ λαὸς αὐτός μέ γῆ τῶν προ-
γόνων του.

Ἦταν, ὅμως στή μοῖρα καί τοῦ ἀραβικοῦ κόσμου, νὰ πέ-
σουν στήν παρακμὴ καί νὰ μὴ μπορέσουν νὰ παρακολου-
θήσουν σέ τίποτε τὴν ἀλματώδη πρόοδο πού ἐσημείωναν
οἱ λαοὶ τῆς Εὐρώπης, μάλιστα δέ στοὺς δύο τελευταίους
αἰῶνες, πού ἄλλαξαν τελείως τὴ μορφὴ τοῦ κόσμου. Ὁ ἀ-
ναλφαριθμητισμός, ἡ ἀγνοία κάθε ἰδέας ὑγειονομικῆς μέρι-
μνας καί ὁ τρόπος τῆς ζωῆς στοῦ σύνολο τοῦ ἀραβικοῦ κό-
σμου, τὸν ἔφερνε ὅλο καί πιὸ πίσω στὸν πρωτογονισμό, ὅ-
ταν οἱ ἄλλοι λαοὶ τῆς γῆς ἔτρεχαν μέ τεράστια ἀλματα
μπροστά. Ἀκόμη καί στίς πρώτες πόλεις του, στὸ Κάιρο,
στήν Ἀλεξάνδρεια, στὴ Δαμασκὸ, ὅ,τι εἶχαν οἱ πόλεις αὐ-
τές ἀπὸ σύγχρονο πολιτισμὸ, αὐτὸ ἦταν σέ μῖα περιωρι-

*Μιά διαθρησκευτική συνάντηση
στο Ισραήλ: 'Ο τότεως
πρωθυπουργός Λεβή 'Εσκόλ
δέχεται σέ άκρόαση τούς
'Αρχηγούς των 'Εκκλησιών όλων
των θρησκειών που υπάρχουν στο
Ισραήλ.*

σμένη συνοικία τους, την εύρωπαϊκή συνοικία, προωρισμένη, όμως άποκλειστικά γιά τούς εύρωπαίους καί αστηρά άπαγορευμένη γιά τόν ίδιο τό λαό τής χώρας, πού δέν τολμούσε νά περάση τά όρια της παρά μόνον σάν ύπηρέτης κάποιου εύρωπαίου.

Αυτή ήταν ή κατάσταση του άραβικού κόσμου όταν άρχισε ή έπιστροφή των 'Εβραίων στη γή των πραγόνων τους. Κι' ένας λαός πού ζούσε αιώνες σ' αυτή τήν κατάσταση ήταν πολύ δύσκολο νά συνειδητοποιήση ό ίδιος πού ήταν ό δρόμος πού θά άλλαζε τή μοίρα του καί θά τόν έφερνε στην οίκογένεια των πολιτισμένων λαών.

Στό μεταξύ τό πετρέλαιο, όλο καί άνέβαζε περισσότερο τά συμφέροντα των ίσχυρών τής γής γιά τό χώρο τής Μ. Ανατολής καί στά συμφέροντά τους αυτά δέν συνέφερε καθόλου νά αλλάξη ό τρόπος τής ζωής του άραβικού λαού καί νά μη στο δρόμο τής άλλαγής, πού θά τόν έφερνε στην πρόοδο καί τόν πολιτισμό.

'Αντίθετα, ό έβραϊκός λαός, έπιστρέφοντας στην πατρίκη του γή, μέ ένα τεράστιο κεφάλαιο συγχρόνου πολιτισμού πού έφερνε μαζί του καί μέ σκοπό νά έγκαταστήθι γιά πάντα στη γή αυτή πού του άνήκει, μέ γείτονες από όλες τς πλευρές τής χώρας του τόν άραβικό λαό, ένα μόνο συμφέρον είχε - νά μεταδώση τόν πολιτισμό του στους γειτονικούς λαούς καί νά τούς βοηθήση νά βγούνε από τόν πρωτογονισμό, στόν όποϊον είχαν περιέλθει καί παρέμεναν.

Αυτοί λοιπόν πού είχαν συμφέρον νά παραμείνι ό άραβικός κόσμος στο σκοταδισμό του, ξέροντας ποιά μεγάλη μεταβολή θά γινόταν μέ τόν έρχομό των 'Εβραίων στην περιοχή, ρίζαν τό σύνθημα νά καταπολεμήσουν τούς 'Εβραίους, νά ματαιώσουν κάθε έγκατάστασή τους στην περιοχή. Σ' έναν κόσμο πού ζει στην κατάσταση πού ζούσαν τά άραβικά κράτη, είναι πιό εύκολο νά τούς παρασύρης γιά νά καταστρέψουν από ό,τι νά τούς πείσης νά δουλέψουν γιά πρόοδο καί προκοπή.

Σέ τέτοιο περιβάλλον έντεχνα καλλιεργημένου φανατισμού των γειτόνων του έναντίον του, γεννιόταν τό νέο κράτος, πριν 30 χρόνια καί, φυσικά, δέν είχε άλλη έκλογή από του νά δεχθι τόν πόλεμο καί νά άπαντήσει μέ τά όπλα.

Τό πόσο άδικη καί άδικαιολόγητη ήταν ή στάσι αυτή των άραβικών κρατών άπέναντι στο Ισραήλ, από πόσο πρωτόγονα αισθήματα έκινείτο, τό έδειξαν τά αποτελέσματα τής πρώτης αυτής σύγκρουσης του '48, στην όποία

60.000.000 ρίχτηκαν νά άφανίσουν τίς 600.000 άλλα έφτασαν λίγες έβδομάδες γιά νά σκορπισθούνε καί νά χαθούν σάν τόν άνεμο.

'Αλλ' ό,τι καί νά πούμε, τό κακό είχε γίνει. 'Ο πόλεμος δανάμεσα στο Ισραήλ καί τά άραβικά κράτη είχε άρχισι καί τό αίμα χυνόταν άπάνω στη γή, εκεί πού ό λαός του Ισραήλ όνειρό του καί σκοπό του είχε νά χύση ιδρώτα - πολύ ιδρώτα γιά νά πρασινίση τήν έρημο, γιά νά καρπίση καί νά θρέψη όλους τούς κατοίκους της καί νά τούς βγάλι από τήν πείνα, τή φτώχεια καί τή μιζέρια.

Τριάντα χρόνια συνεχίζεται αυτό τό κακό του πολέμου άνάμεσα στους γείτονες λαούς. 'Η κατάσταση έν τω μεταξύ άλλαζε. 'Εκείνοι πού παρακίνησαν προς τόν πόλεμο έφυγαν από τήν περιοχή, αλλά γι' αυτούς όλη ή ζημία του, μαζευόταν σέ μία φράσι τους στο «λάθος κάναμε». Μέσα στους άραβικούς λαούς πού έκαναν καί συνέχιζαν τόν πόλεμο, έγιναν επίσης μεγάλες άλλαγές, αλλά δυστυχώς, όλες αυτές οι άλλαγές γίνονταν γιά νά τροφοδοτούν τή συνέχιση του πολέμου καί νά άπομακρύνουν κάθε έλπίδα ειρήνης όπουδήποτε παρουσιαζόταν.

'Από τήν άλλη πλευρά τό Ισραήλ καί ό Λαός του, πού μέτραγαν τήν άξια κάθε ρανίδα ανθρωπίνου αίματος μέ έντελώς αντίθετο μέτρο από ό,τι τήν μέτραγαν οι άρχηγοί των 'Αράβων, δέν σταματούσε ούτε στιγμή, νά προτείνι τό χέρι γιά μία ειρήνη έπαναλαμβάνοντας πάντοτε:

«'Ας σταματήσουμε τό μεταξύ μας σκοτωμό - έλδτε καί ένωμένοι χέρι - χέρι νά κάνουμε τόν πόλεμο ένάντια στην έρημο καί ν' αναγκάσουμε τή γή νά θρέψη τούς λαούς μας καί νά δώση σέ όλους τήν εύτυχία καί τήν πρόοδο...»

Είναι τά λόγια του Μπέν - Γκουριόν σ' όλα του τά μηνύματα προς τούς άρχηγούς των άραβικών κρατών πού δέν έπαψαν καί οι διάδοχοί του νά τά έπαναλαμβάνουν σέ κάθε περίπτωση.

'Επί τέλους ήλθε καί ή ώρα πού τό φώς τής λογικής άρχισε νά ρίχνι τίς άκτίνες του εκεί πού τρείς δεκαετίες τό μίσος καί ό παραλογισμός είχαν τυφλώσει τούς ανθρώπους.

'Ηταν, στ' αλήθεια άδιανόητο, πώς, άν όχι τά άλλα άραβικά κράτη, τουλάχιστον ή Αίγυπτος, πού είναι τό αρχαίο-

*Πρίν 30 χρόνια ή δοξολογία πού
ἀναφέρεται στό κείμενο, στή Συναγωγή
τῶν Ἀθηνῶν, ἐπ' εὐκαιρία τῆς
ἀνακηρύξεως τοῦ κράτους τοῦ Ἰσραήλ.
Διακρίνονται: Βαλεντίνος Ἰντζελμπεργκ,
Ζαχαρίας Βιτάλ, ραββίνος Μπαρτζιλάι,
Ἀσέρ Μωϋσῆς (ὁμιλῶν), Νῶε
Γιουσσορούμ καί ἄλλοι πολλοί.*

τερο κράτος μεταξύ τους, μέ τό βάρος τῶν 4000 χρόνων ἱστορίας του καί τόν πολιτισμό του πού κάποτε στό παρελθόν εἶχε φθάσει νά εἶναι πρῶτος στόν κόσμο καί πού μέχρι σήμερα ἀκόμη, πλήθη συγχρόνων κορυφαίων τῆς ἐπιστήμης, τῶν γραμμάτων καί τῆς τέχνης, ἀφιερώνουν τή ζωή τους στή μελέτη αὐτοῦ τοῦ αἰγυπτιακοῦ πολιτισμοῦ καί στήν ἀναζήτηση τῶν μυστικῶν του, πῶς εἶναι δυνατόν, σ' ἕναν τέτοιο λαό νά μή ὑπάρχει ἕνας ἀρχηγός, πού ζυγίζοντας ἀνόμεσα στόν πόλεμο μέ τό γείτονα λαό του καί στήν εἰρήνη, νά προτιμήσῃ τήν εἰρήνη, ἀφοῦ μάλιστα ἔχει μπροστά του ὁλοζώντανες τίς καταστροφές πού τοῦ σώρευσε ἡ πολιτική τοῦ πολέμου 30 ὁλόκληρα χρόνια.

Τόν ἀρχηγό αὐτό, ἐπί τέλους τόν βρῆκε ἡ Αἴγυπτος στό πρόσωπο τοῦ Προέδρου τῆς Ἀνουάρ Σαντάτ πού μολονότι, ὅταν ἀνέλαβε τήν ἡγεσία τῆς χώρας του βρέθηκε κι' αὐτός ἀγκιστρωμένος στά γρανάζια τοῦ πολέμου καί τόν συνέχιζε, δέν παρέλειψε παράλληλα νά μελετᾷ καί τήν περίπτωση μιᾶς εἰρήνης. Ἔτσι, πήρε τή μεγάλη, γιά τίς περιστάσεις καί τή χώρα του, ἀπόφαση νά κάνει τή στροφή καί νά δεχθῇ τό χέρι πού τόσα χρόνια τοῦ πρότεινε ὁ Μεναχέμ Μπέγκιν καί οἱ προκάτοχοί του στήν ἡγεσία τοῦ Ἰσραήλ, καί στό ὄνομα τῆς εὐτυχίας τῶν δύο λαῶν τους, νά σφίξουν τά χέρια τους, νά σταματήσουν τόν ἀλληλοσκοτωμό καί νά ἀνοίξουν μιᾶ νέα περίοδο γιά συνεργασία, γιά καλή γειτονία καί γιά τήν πρόοδο.

Μέ πολλή λογική καί σωφροσύνη, ὁ Πρόεδρος Σαντάτ καί μέ ἔντονο τό ἐθνικό του συναίσθημα καί τῆς εὐθύνης του, ἀπέναντι ὁλοκλήρου τοῦ ἀραβικοῦ κόσμου, πρίν νά προχωρήσῃ στήν πραγμάτωση τῆς ἀπόφασής του γιά εἰρήνη μέ τό Ἰσραήλ, ἐστράφηκε πρὸς τοὺς ἀρχηγούς τῶν ἄλλων ἀραβικῶν κρατῶν γιά νά τοὺς πείσῃ ὅτι ὁ δρόμος τοῦ πολέμου μέ τό Ἰσραήλ πού τόν ἐβάδιζαν ἐπὶ 30 χρόνια ἦταν ὁ πιό λαθεμένος δρόμος γιά ὅλους τοὺς λαοὺς τῆς περιοχῆς κι' ἀντὶ νά βλέπουν στό Ἰσραήλ τόν ἐχθρό θάπρεπε νά δοῦν, τό γείτονα, σύμμαχο καί βοηθό γιά τήν πρόοδο καί τή βελτίωση τῆς ζωῆς τῶν λαῶν τους. Κάνοντας μιᾶ τελευταία προσπάθεια πρὸς τήν κατεύθυνση αὐτή ὁ Πρόεδρος Σαντάτ, πήρε τήν τολμηρή ἀπόφαση νά πάῃ ὁ ἴδιος στό Ἰσραήλ καί νά παρουσιασθῇ καί νά μιλήσῃ ἀπ' εὐθείας μέ τό λαό στήν Κνέσσετ καί τήν ἐνέργεια του αὐτὴν τήν ἔκανε ὄχι γιατί δέν εἶχε ἀνοικτό μπροστά του τόν κλασικό

δρόμο τῆς ἐπικοινωνίας μέ τόν Πρωθυπουργό Μεναχέμ Μπέγκιν, νά διαπραγματευθοῦν τήν εἰρήνη, ἀλλὰ κυρίως, γιά νά δώσῃ τήν εὐκαιρία στοὺς ἀρχηγούς τῶν ἄλλων ἀραβικῶν κρατῶν νά ἰδοῦν, σέ ζωντανή εἰκόνα, ὅτι αὐτός αὐτός ὁ λαός τοῦ Ἰσραήλ ἐκτιμᾷ, σέβεται καί ὑπολογίζει τοὺς ἀραβικοὺς λαοὺς καί ποθεῖ ἀληθινὰ τή συνεργασία γιά τήν πρόοδο. Ἀποφασίζοντας ὁ Πρόεδρος Σαντάτ, νά ἔλθῃ σέ ἐπαφὴ ἀπ' εὐθείας μέ τό λαό τοῦ Ἰσραήλ στήν Κνέσσετ, τό ἔκανε γιά νά πεισθοῦν καί οἱ ἀρχηγοὶ τῶν ἀραβικῶν κρατῶν ὅτι οἱ διακηρύξεις καί διαβεβαιώσεις πού ἔδιναν οἱ ἀρχηγοὶ τοῦ Λαοῦ τοῦ Ἰσραήλ, τώρα μέ τό στόμα τοῦ Πρωθυπουργοῦ του καί τῶν ὑπουργῶν του, ἦσαν ἀπολύτως σύμφωνες μέ τή θέληση ὁλοκλήρου τοῦ λαοῦ καί δέν ἦταν σκέψεις, εἰλικρινεῖς ἴσως, ἀλλὰ προσωπικὲς μόνον, αὐτῶν πού τίς ἔλεγαν.

Ὅταν, τελικά, ἀντιλήφθηκε ὁ Πρόεδρος Σαντάτ,

ΕΒΡΑΙΟΙ ΚΙ ΕΛΛΗΝΕΣ

Ἀπὸ τό λόγο τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας κ. Κ. Τσάτσου στή Σορβόνη.

Στό λόγο του μέ τήν εὐκαιρία τῆς ἀνακηρύξεώς του σάν ἐπίτιμο διδάκτορας τῆς Φιλοσοφίας τοῦ Δικαίου στό Πανεπιστήμιο τῆς Σορβόνης ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας κ. Κ. Τσάτσος εἶπε, μεταξύ τῶν ἄλλων:

«Ὅλοι οἱ λαοὶ πεθαίνουν ὅταν οἱ ἴδιοι ξεχνοῦν τήν ὑπαρξή τους. Οἱ Ἑβραῖοι δέν πέθαναν ποτέ, οὔτε οἱ οἱ Ἕλληνες. Ἀπομονωμένοι φυλετικά καί περιτριγυρισμένοι ἀπὸ πολυάριθμους ἐχθρούς, δέν πέθαναν, γιατί εἶχαν μέσα τους μεγάλες ἰδέες: Οἱ Ἑβραῖοι τήν ἰδέα τοῦ μονοθεϊσμοῦ, οἱ Ἕλληνες ὅλες τίς ἀξίες τοῦ οὐμανισμοῦ. Γιά νά διατηρήσουν αὐτές τίς μεγάλες ἰδέες, ἀρνήθηκαν νά πεθάνουν καί δέν πέθαναν».

Τὰ ερείπια τῆς
ἀρχαίας
Συναγωγῆς τῆς
Καπερναούμ,
δεύτερο - τρίτο
μεταχριστιανικό
αἶωμα.

μέ αὐτὴν ἀκόμη τὴν ἐνέργειά του, οἱ ἀρχηγοὶ τῶν ἄλλων ἀραβικῶν κρατῶν δὲν ἦσαν διατεθειμένοι νὰ μεταπεισθοῦν, πῆρε τὴν ὀριστικὴ ἀπόφαση νὰ προχωρήσῃ μόνος του στὴν ὑπογραφὴ μιᾶς συνθήκης εἰρήνης μέ τὸ Ἰσραήλ, ἀνταποκρινόμενος καὶ ἱκανοποιώντας μέ αὐτὴν τὴ θέληση καὶ τὸν πόθο τοῦ αἰγυπτιακοῦ λαοῦ νὰ τελειώσῃ τὸν πόλεμο καὶ νὰ δοκιμάσῃ τὴν εἰρήνην.

Μέ τὴν ἐνέργειά του νὰ ὑπογράψῃ μόνος ἀπὸ ὅλα τὰ ἀραβικά κράτη τὴ συνθήκη εἰρήνης μέ τὸ Ἰσραήλ, δὲν εἶχε πρόθεση νὰ ἀποκοπῇ ἀπὸ τὸν ὑπόλοιπο ἀραβικὸ κόσμο, ἀλλὰ ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετο: νὰ συσφίξῃ περισσότερο τοὺς δεσμούς μαζί του, ἀλλὰ καὶ νὰ τὸν φέρῃ στό σωστό δρόμο γιὰ τὴν πρόοδό του, καὶ νὰ τὸν βγάλῃ ἀπὸ τὸ λαθεμένο δρόμο τοῦ πολέμου πού τὸν ἔσερναν οἱ ἀρχηγοὶ του.

Ὁ Πρόεδρος Σαντάτ, ὑπογράφοντας μέ τὸν Πρωθυπουργό Μεναχέμ Μπέγκιν τὴ συνθήκη εἰρήνης τῶν δύο κρατῶν πιστεύει ὅτι πραγματικά ἡ συνθήκη εἰρήνης θὰ φέρῃ τὴ γαλήνη καὶ τὴν πρόοδο στὴ χώρα του καὶ τὸ λαό του καὶ μέ τὴ συνεργασία του μέ τὸν γείτονά του Ἰσραήλ, θὰ ἀνοίξῃ μιὰ νέα περίοδος εὐτυχίας καὶ προόδου τῶν λαῶν τους καὶ κατ' ἐπέκταση ὅλων τῶν λαῶν τῆς περιοχῆς. Πιστεύει ἀκόμη, δικαίως, ὅτι τὰ καλὰ ἀποτελέσματα πού θὰ ἔχῃ γιὰ τὸν αἰγυπτιακὸ λαὸ ἡ εἰρήνη καὶ ἡ συνεργασία του μέ τὸ λαὸ τοῦ Ἰσραήλ, θὰ γίνουν ἰσχυροὺς μαγνήτες πού θὰ τραβήξῃ στὴν ἴδια κατεύθυνση καὶ τὰ ἄλλα ἀραβικά κράτη γιὰ μιὰ εἰρήνη στὴν περιοχή.

Ἀπὸ τὴν πλευρά του τὸ Ἰσραήλ, ἀφοῦ ὄρμισαν νὰ διακρίνωται οἱ πόθοι του καὶ οἱ ἐλπίδες του γιὰ μιὰ εἰρήνη μέ τοὺς γειτονικοὺς του ἀραβικοὺς λαούς, δὲν χωρεῖ ἀμφιβολία, ὅτι θὰ ἐντείνῃ τὴς δυνάμεις του γιὰ νὰ βοηθήσῃ τὴν Αἴγυπτο νὰ προοδεύσῃ καὶ νὰ βελτιωθῇ τὸ ἐπίπεδο τῆς ζωῆς τοῦ λαοῦ της, γιατί ἔτσι θὰ μπορέσῃ νὰ προσελκύσῃ στό τραπέζι τῶν διαπραγματεύσεων γιὰ εἰρήνη καὶ τὰ ἄλλα ἀραβικά κράτη.

Μετά ἀπὸ τὴν ὑπογραφὴ τῆς Συνθήκης εἰρήνης τῆς 26 Μαρτίου 1979, μποροῦν νὰ εἶναι ἱκανοποιημένοι ἐκεῖνοι πού ἔδωσαν τὸ Νόμπελ τῆς Εἰρήνης στοὺς Μεναχέμ Μπέγκιν καὶ Ἀνουάρ Σαντάτ.

Βέβαια δὲν εἴμαστε τόσο ἀφελεῖς, ὥστε νὰ ἀγνοήσουμε, ὅτι μέ τὴ συνθήκη τῆς εἰρήνης πού ὑπεγράφη οὔτε ὁ πόλεμος στὴ Μ. Ἀνατολή τελείωσε οὔτε ἡ εἰρήνη μεταξὺ τοῦ Ἰσραήλ καὶ τῶν ἄλλων ἀραβικῶν κρατῶν, ἐκτός ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο, ἀποκαταστάθηκε. Θάνα ἀκόμη μακρὺς κ' ἐπίπνοος ὁ δρόμος γιὰ νὰ φθάσουμε ὡς ἐκεῖ. Ἐνα ὅμως εἶναι βέβαιο: ὁ δρόμος γιὰ μιὰ γενικὴ εἰρήνη Ἰσραήλ καὶ Ἀράβων ἀνοίξε καὶ τὸ Ἰσραήλ πορεύεται τὸ δρόμο τοῦτο χέρι - χέρι μέ τὸ μεγαλύτερο ἀπὸ τὰ ἀραβικά κράτη, τὴν Αἴγυπτο.

Η ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΑΡΧΙΣΕ ΑΠΟ ΤΟ ΜΩΨΗ

Σὲ ἄρθρο τοῦ κ. Ἀλ. Β. Καραγιάννη μέ τίτλο «Κοινωνιολογικὴ ἐρευνα καὶ οἰκονομικὸς σχεδιασμός» (Περιοδικό «Σπουδαί», Ἰούλιος 1973) διαβάζουμε:

«Εἰς τοὺς νόμους τοῦ Μωϋσῆ ἀνευρίσκουμεν στοιχεῖα τουλάχιστον κοινωνιολογικῆς ἐρεύνης, καθὼς ἐπίσης καὶ εἰς ἄλλα κείμενα τῆς Π. Διαθήκης. Ἀναφερόμεθα ἐν προκειμένῳ εἰς ἓνα εἶδος πρωτογόνου προγραμματισμοῦ καὶ κατανομῆς ἐργασίας, ἀναλόγως τοῦ κατὰ πόσον ὠρισμένον ὅτομον ἀνήκεν εἰς ὠρισμένην φυλὴν. Ὡς εἶναι γνωστόν, ἐκάστη τῶν φυλῶν εἶχε καὶ ὠρισμένα καθήκοντα καὶ ὠρισμένας ὑποχρεώσεις καὶ ἀπολαυὰς ἐκ τοῦ κοινωνικοῦ προϊόντος. Διὰ νὰ ἐπιτευχθῇ τὸ ἀνωτέρω ὑπῆρξεν ἀνάγκη ἀπογραφῆς ἢ τουλάχιστον ἀπαριθμήσεως τῶν ἀνδρῶν ἐκάστης φυλῆς καὶ βάσει αὐτῆς ἡ ἀνάληψις ὠρισμένων ὑποχρεώσεων. Ἡ φυλὴ τοῦ Λεβὶ π.χ. ἀπηλλάσσετο πολλῶν ὑποχρεώσεων ἀλλὰ ἀνελάμβανε ὡς ἀντάλλαγμα τὰς ἱερατικὰς λειτουργίας, τὴν μεταφοράν καὶ προστασίαν τῆς Κιβωτοῦ καὶ ἄλλα παρόμοια».

Ἄρα ἡ πρώτη ἀπογραφὴ δὲν ἔγινε, ὅπως ὑποστηρίζεται, ὑπὸ τῶν Ρωμαίων κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Αὐγούστου, ἀφοῦ καὶ οἱ νόμοι τοῦ Μωϋσέως τὴν προβλέπουν καὶ ὁ Ὅμηρος τὴν ἀναφέρει, προκειμένου περὶ τῶν προσόντων τῶν στρατευομένων.

Ἀκόμη δὲν ἀγνοοῦμε ὅτι καὶ μέσα στό Ἰσραήλ καὶ μέσα στὴν Αἴγυπτο ὑπάρχουν κ' ἀπὸ 'κεῖνους πού δὲν εἶναι σύμφωνα γιὰ τὴ συνθήκη εἰρήνης.

Καὶ γιὰ μὲν τοὺς δυσαρεστημένους τοῦ Ἰσραήλ, ὅς μὲς ἐπιτραπῇ νὰ τοὺς ποῦμε, ὅτι οἱ νεκροὶ μας τῶν πολέμων τῶν 30 τοῦτων ἐτῶν, ἔχυσαν τὸ αἷμα γιὰ νὰ προστατεύσουν τὸ Ἰσραήλ καὶ νὰ τοῦ ἐξασφαλίσουν τὰ δίκαια καὶ ἀσφαλῆ σύνορα πού δικαιούται νὰ ἔχῃ καὶ πρέπει νὰ ἔχῃ, καὶ δὲν σκοτώθηκαν στίς ἐρήμους γιὰ νὰ κατακτήσουν οὔτε τὸ Σουέζ οὔτε τὸ Κάιρο ἢ τὴ Δαμασκό.

Ἡ συνθήκη πού ὑπεγράφη, ἱκανοποιεῖ πλήρως τοὺς λόγους τῆς θυσίας τους γιατί καὶ ἀσφαλῆ σύνορα ἐξασφαλίζει στό Ἰσραήλ καὶ εἰρήνη ἀπὸ τὴν πλευρά πού ὑπεγράφη.

Στοὺς ἄλλους πάλι, ἐκείνους, πού παραπονοῦνται γιατί τὸ πράσινο πού μέ κόπο, ἰδρώτα καὶ ἀγάπη ἔκαναν νὰ βλαστήσῃ στίς ἐρημικές περιοχές τοῦ Σινᾶ, πρέπει τώρα νὰ τὸ δώσουν ἔτοιμο, στὴν Αἴγυπτο, ὅς ἔχουν ὑπ' ὄψιν ὅτι πολὺ ὁμοία γῆ τοὺς περιμένει στό Ἰσραήλ γιὰ νὰ τὴν πραινίσουν κ' ἂν ὅσα ἔκαναν στό Σινᾶ, τὰ ἀφήνουν δῶρο στὴν Αἴγυπτο, ὅς εἶναι προσφορά τους γιὰ τὴν εἰρήνη καὶ δέξιμα πρὸς τὸν αἰγυπτιακὸ λαὸ ἐκείνων πού μποροῦν νὰ ὠφεληθοῦν, ἀπὸ συνεργασία μαζί τους σὲ κλίμα εἰρήνης, φιλίας καὶ καλῆς γειτονίας.

(Ἡ εἰκόνα τοῦ ἐξωφύλλου αὐτοῦ τοῦ τεύχους)

Ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος καί οἱ Ἑβραῖοι

Μέ τήν πώση τῆς Γάζας ὁ δρόμος γιά τήν Αἴγυπτο ἦταν ἀνοιχτός. Πρίν ὁ Ἀλέξανδρος προχωρήσει πρὸς τὰ ἐκεῖ, λέγεται ὅτι ἐφθασε ὡς τήν Ἱερουσαλήμ. Ἦθελε νά ὑποτάξει τοὺς Ἑβραίους, πού ἂν καί ὑπόδουλοι στό Δαρεῖο, εἶχαν ἀρνηθεῖ νά παραβοῦν τόν ὄρκο τους στό Μέγαλο Βασιλέα καί νά προσχωρήσουν στοὺς Ἕλληνες. Ὁ Ἀρριανός βέβαια, δέν ἀναφέρει κάτι τέτοιο. Τό ἀναφέρει ὅμως ὁ Ρωμαῖο — ἑβραῖος ἱστορικός Φλάβιος Ἰώσηπος, πού γεννήθηκε τὸ 37 μ.Χ., καί πού ἡ μαρτυρία του, ὕστερα ἀπὸ τρεῖς ὁλόκληρους αἰῶνες, κάθε ἄλλο παρά μπορεῖ νά εἶναι ὑπολογίσιμη. Ἐπειδὴ ὅμως οἱ Ἑβραῖοι διατηροῦσαν πάντα μιάν ἱστορική παράδοση γιὰ τὸ κράτος τους, διόλου πάλι δέν ἀποκλείεται στὴν παράδοση αὕτῃ νά διατηρήθηκαν τὰ γεγονότα, πού ἐφτασαν ὡς τὸν Ἰώσηπο. Λέγεται λοιπὸν πὺς ὕστερα ἀπ' τὴν ἀρνηση τῶν Ἑβραίων νά δηλώσουν ὑποταγή, ὁ Ἀλέξανδρος πῆρε τὴν ἀπόφαση νά καταλάβει τὴν Ἱερουσαλήμ. Ὅταν

ὅμως ὁ στρατὸς του ζύγωσε στὴν πόλη, εἶδαν νᾶρχεται πρὸς τὸ μέρος τους μίᾳ μεγάλῃ πομπή, μ' ἐπικεφαλῆς τὸ Μέγαλο Ἀρχιερέα Γιαδδοῦ, περιτριγυρισμένον ἀπ' τὰ ἱερὰ σύμβολα τοῦ Θεοῦ. Ὁ Ἀλέξανδρος ἔδωσε τότε διαταγή στό στράτευμά του νά σταματήσει, καί μέ τοὺς Βασιλικούς Ἑταίρους προχώρησε γιὰ νά συναντήσει τὸν ἀρχιερέα καί τὴ συνοδεία του. Καί ἡ συνάντηση ἐκείνη εἶχε σάν ἀποτέλεσμα νά κατέβει ὁ Ἀλέξανδρος ἀπ' τὸ ἄλογό του καί νά προσκυνήσει τὰ σύμβολα τοῦ Ἰεχωβά. Εἶχε βέβαια προηγηθεῖ κάποια συζήτηση μέ τὸν Ἑβραῖο ἀρχιερέα, κι ἀπὸ τὴ συζήτηση ἐκείνη ὁ Ἀλέξανδρος εἶχε θαυμάσει τὸ Θεὸ τοῦ Μωϋσῆ. Δέν πρέπει ὅμως νά ξεχνᾶμε πὺς ἦταν μαθητὴς τοῦ Ἀριστοτέλη, καί πὺς τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἡ ἀρχαία ἐλληνικὴ λατρεία εἶχε ἀρχίσει νά χάνει τὸ πολυπρόσωπό της, καί προσανατολιζόταν στὴν πνευματικὴ παρουσία ἐνὸς μόνον ὑπέρτατου δντος.

Ὁ Ἀλέξανδρος ἦταν πολύ φυσικό λοιπόν νά παραξε-
νευτεῖ, ἂν ὄχι καί νά θαυμάσει τὸ Θεό τοῦ ἀρχιερέα Γιαδ-
δοῦ. Γι' αὐτὸ ὅταν οἱ ἄλλοι Βασιλικοὶ Ἑταῖροι παροξενή-
θηκαν γιὰ τὸ φέρισμό του, ἐκεῖνος τοὺς ἀποκρίθηκε:

— Μὴ νομίζετε πῶς τιμῶ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο. Τὸ Θεό
τοῦ τιμῶ.

Σύμφωνα πάντοτε μέ τὸν Φλάβιο Ἰώσηπο ὕστερα ἀπὸ
τὴ δόλησιν ἐκείνην, ὁ ἀρχιερέας ὀδήγησε τοὺς Ἑλλήνες
στὴν Ἱερουσαλὴμ καί ἐκεῖ, ἀφοῦ ὁ Ἀλέξανδρος πρόσφερε
θυσία στὸν Ἰεχωβά, ἀφῆσε τοὺς Ἑβραίους νά ζήσουν ἐ-
λεύθεροι, ἐπιζητώντας τὴ φιλία τους.

ΜΑ ΕΚΤΟΣ ΑΠΟ Τὸν Ἰώσηπο καὶ ὁ θρύλος ἔχει πλάσει
χιλίες δυὸ φαντασίεις γύρω ἀπ' τὸ πότισμα τῶν Ἑλλήνων
στὰ Ἱεροσόλυμα. Στὴ «Φυλλάδα τοῦ Μεγαλέξαντρου» μά-
λιστα, ἀναφέρονται τὰ γεγονότα τόσο παραστατικά, πού
δὲν πρέπει νὰ τὰ προσπεράσουμε. Μεταφέρουμε ἀπ' τὸ
κεῖμενο μερικά: «... Ὁ Δαρεῖος ἔγραψε καί εἰς τὴν Ἱερου-
σαλὴμ καί εἰς τὴν Αἴγυπτον νά μὴ παραδοθοῦν εἰς τὸν
Ἀλέξανδρον, ὅτι μέ τὴν δύναμιν του ὀγλήγορα θέλει τοὺς
ἐλευθερώσει ἀπὸ αὐτόν. Ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὸ μεταῦ ἤλ-
θε καί εἰσέβη εἰς τὸν τόπον τὸν Ἰουδαϊκόν, εἰς τὸ σύνορον
τῆς εὐγενικῆς Ἱερουσαλὴμ, ὅπου τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἦτον
Ἀρχιερεὺς ὁ Προφῆτης Ἰερεμίας. Καί ἔγραψεν ὁ Ἀλέξαν-
δρος πρὸς τὸ ἔθνος τῶν Ἰουδαίων τὴν ἐφεξῆς ἐπιστολήν:

«ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΠΡΟΣ ΙΟΥΔΑΙΟΥΣ: Ἀλέ-
ξανδρος ὁ Βασιλεὺς τῶν Βασιλέων μέ τὴν δύναμιν τοῦ
Υῦψιτου, εἰς τοὺς εὐρισκομένους εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ, ὁ-
ποῦ ὁμολογεῖτε ἓνα Θεόν τὸν Οὐρανοῦ καί τῆς Γῆς, τὸν
παντοκράτορα Σαβαώθ, πολλὰ σὰς χαιρετῶ. Τὴν ὥρα τὸ
λοιπὸν ὅπου θὰ ἰδῇτε τὴν ἐπιστολήν μου, νά προσκυνήσε-
τε καί νὰ εὐγῆτε εἰς συναπάντημά μου, ἐπειδὴ ἐγὼ μέ τὴν
δύναμιν τοῦ παντοκράτορος Σαβαώθ ἔχω νά σὰς ἐλευθε-
ρώσω ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν Εἰδωλολατρῶν. Μὴ ποιήσετε
ἀλλῶως, καί ἐγὼ θέλω φροντίσει διὰ τὸν τόπον σας καί δι'
ἐσᾶς ὅπως θέλετε.

«ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ: Ἀλέξανδρε Βασιλεῦ, τὴν
Ἐπιστολήν σου ἔδεχθήκαμεν, καί ἐπροσκυνήσαμεν σε.
Ἄς εἶναι γνωστὸν εἰς τὴν Βασιλείαν σου, ὅτι ἡμεῖς ἡμε-
σθεν προσκυνηταὶ τοῦ Θεοῦ Σαβαώθ, ὁ ὁποῖος μᾶς εὐγα-
λεν ἀπὸ τὴν σκλαβίαν τῆς Αἰγύπτου. Τὴν ἐρυθρὰν θάλασ-
σαν ἐπεράσαμεν, ἤλαμεν νά κατοικήσωμεν ἐδῶ καί τῶ-
ρα διὰ ταῖς ἁμαρτίαις μας μᾶς ἔβαλεν εἰς τὰ χεῖρας τοῦ Δα-
ρείου. Ἐάν παραδοθῶμεν χωρὶς τὸ θέλημά του, ἔρχεται
καὶ αἰχμαλωτίζει μας παντελῶς. Σὺρε λοιπὸν κατεπάνω εἰς
τὸν Δαρεῖον, καί ἂν τὸν νικήσης, ἡμεῖς ἡμεσθεν δοῦλοι
σου. Ἐλα τότε, σέβα εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ, καί νὰ σέ εὐφη-
μήσωμεν ὡς Βασιλέα τοῦ Κόσμου ὅλου.

«ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΠΡΟΣ ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ:
Ἀλέξανδρος ὁ Βασιλεὺς, καί τοῦ Παντοκράτορος Θεοῦ
δοῦλος, εἰς ὅλους τῆς Ἱερουσαλὴμ. Ἐγὼ ἔλεγα νά μὴν εἴ-
στε τέτοιοι ἄνθρωποι, νά ὑψηλοφρονεῖτε τὸν Δαρεῖον, ἐ-
πειδὴ προσκυνεῖτε τὸν Παντοκράτορα Θεόν Σαβαώθ. Διστί
νά εἰστε δοῦλοι τῶν Εἰδωλολατρῶν καί νά μὴν εἰστε ἐδικοί
μου, ὅπου προσκυνοῦμεν ἓνα Θεόν: Ἐγὼ εἰς τὸν Δαρεῖον
τώρα δὲν ὑπάγω, καί νά μὴν μόνον ἔρχομαι αὐτοῦ εἰς ἐ-
σᾶς, καί κάμετε ὡσάν γροικᾶτε:

«ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΙΕΡΕΜΙΟΥ: Ὡσάν εἶδε τὴν δευτέρα Ἐπι-
στολήν τοῦ Ἀλεξάνδρου ὁ Ἰερεμίας, εἶπεν. Ἀρχοντες τῆς
Ἱερουσαλὴμ, ὅς δεχθοῦμεν τὸν Ἀλέξανδρον, νά ἔλθῃ εἰς
τὴν Ἱερουσαλὴμ, ὅτι ἐγὼ εἶδα εἰς τὸν ὕπνον μου τὸν Προ-
φῆτην Δανιήλ, καί εἶπεν μου ὅτι αὐτός ὅπου ἔρχεται θέλει
σὰς ἐλευθερώσει ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ Δαρείου. Αὐτός ὁ λό-
γος ἤρρεεν εἰς ὅλους τοὺς Ἱεροσολυμίτας. «Ὁνεῖρον Ἀλε-
ξάνδρου: Ὁ Ἀλέξανδρος εἶδεν εἰς τὸν ὕπνον του τὸν Προ-
φῆτην Ἰερεμίαν ἐνδεδυμένον ἱερατικὴν στολήν καί τοῦ ἔ-
λεγεν, Ἐλα, τέκνον μου Ἀλέξανδρε, σέβα εἰς τὴν Ἱερου-

σαλὴμ, εἰς τὴν Ἀγίαν Σιών, προσκύνησον τὸν Θεόν τοῦ
Οὐρανοῦ καί τῆς Γῆς, καί ἀπ' ἐδῶ θέλεις ὑπάγῃ εἰς τὸν Δα-
ρεῖον νά τὸν νικήσης μέ τὰ φουσάτα σου:

«Ο ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΛΗΣΙΑΖΕΙ ΕΙΣ ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ:
Ἀνεῖστη ὁ Ἀλέξανδρος ἀπὸ τὸν ὕπνον καί ἐκίνησεν ἴσια εἰς
τὴν Ἱερουσαλὴμ. Ὡς ἤκουσεν ὁ Προφῆτης Ἰερεμίας ὅτι ἔ-
φθασεν ὁ Ἀλέξανδρος, ὥρισεν νά συναχθοῦν ὅλοι μικροὶ
μεγάλοι, διὰ νά ὑπάγουν εἰς συναπάντησιν τοῦ Ἀλεξάν-
δρου. Ὁ Προφῆτης ἐνδύθη στολήν ἀρχιερατικὴν, καί χίλιοι
ιερεῖς ἐνδεδυμένοι καί μέ θυμιάτῃ χρυσᾷ εἰς τὰ χεῖρια, ὁ-
μοῦ καί δέκα χιλιάδες ἄνθρωποι μέ λαμπάδες ἀναμμένους,
ἐσυναπάντησαν καί ἐπροσκύνησαν τὸν Ὁ Ἀλέξανδρος ὡ-
σάν εἶδεν τὸν Προφῆτην ὅπου ἤρχετο, εἶπεν. Ἀρχοντες,
τέτοιας λογῆς τὸν εἶδα εἰς τὸν ὕπνον μου, καί ἐπέξευσα καί
ἐπροσκύνησά τον. Ὁ Προφῆτης τὸν ἐθυμίασε μέ Σμύρναν
καί Λίβανον, ὡς ὄξιον Βασιλέα, καί πιάνοντάς τον ἀπὸ τὸ
χέρι, εἰσέβησαν ὁμοῦ εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ. «Ὁ Ἀλέξαν-
δρος ἐμβαίνει εἰς Ἱερουσαλὴμ. Τότε ὁ Ἀλέξανδρος εἰσέβη,
καί ἐπροσκύνησε τὴν Ἀγίαν Σιών. Ἐδείξαν τὸν οἱ προε-
στοὶ πῶς τὴν ἔκτισεν ὁ Σολομὼν ὁ σοφὸς Βασιλεὺς, καί
αὐτὸς ἐρώτησέ τους, ποίου Θεοῦ εἶναι. Ὁ Προφῆτης τοῦ
εἶπεν, Ἡμεῖς ἓνα Θεόν προσκυνοῦμεν, ὅπου ἔκαμε τὸν
Οὐρανὸν καί τὴν Γῆν. Ὡς ἤκουσεν ὁ Ἀλέξανδρος, εἶπεν.
Ἐπ' ἀληθείας, Θεοῦ τοῦ ὕψιστου δοῦλοι εἴστε, πιστεύω
καί ἐγὼ εἰς αὐτὸν τὸν Θεόν καί τὸν προσκυνῶ. Χαρίζω σας
τὰ δῶρα ὁμοῦ μέ τὸ χαρᾶτζιον, ὅπου ἤθελα ἐπιχειρησθῆ.
Ὁ Προφῆτης Ἰερεμίας ἐπῆρε τοὺς ἀρχοντας ὅλους, μέ δῶ-
ρα πολλά, καί ἐπροσκύνησαν τὸν Ἀλέξανδρον. Ἀλλὰ δὲν
ἠθέλησε νά τὰ δεχθῇ καί εἶπεν. Ἄς εἶναι δωρήματα εἰς τὸν
Θεόν Σαβαώθ.

«Ο ΠΡΟΦΗΤΗΣ ΙΕΡΕΜΙΑΣ συνεύγαλε τὸν Ἀλέξανδρον
ἐνα μεσημέρι, καί εἶπεν του. Ὁ προφῆτης Δανιήλ προφή-
τευσεν, ὅτι θέλεις ἔλθῃ εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ νά προσκυνή-
σης τὸν Θεόν τοῦ Οὐρανοῦ καί τῆς Γῆς. Λέγω σου διὰ τοῦ-
το, Ἀλέξανδρε, νά τὸν προσκυνῇς, παρακαλῶντας τον νυ-
κτός καί ἡμέρας διὰ νά σοῦ γενῇ βοηθός, ν' ἀφανίσῃς τὴν
δύναμιν τῶν Περσῶν. Αὐτοῦ ὅπου πηγαίνει εἰς τὴν Αἴγυ-
πτον, θέλεις τὴν κυριεύσει, τὸν Βασιλέα τῆς Ἰνδίας θέλεις
σκοτώσει, καί εἰς ἀσθένειαν θέλεις πέσει. Ὁ Θεός θέλει
σέ βοηθήσει, καί θέλεις γενῇ ὅλου τοῦ Κόσμου Βασιλεὺς.
Εἰς τὸν Παράδεισον κοντὰ θέλεις ὑπάγῃ, ἐκεῖ θέλεις εὐρὴ
ἀνδρας καί γυναῖκας εἰς ἓνα νησί φυλακωμένους, ὅπου εἴ-
ναι τὸ φαγί τους πωρικά, τὸ δὲ νομὰ τους εἶναι Μακάριοι,
οἱ ὁποῖοι θέλουν σοῦ ὁμολογήσει διὰ τὴν ζωὴν σου, καί
διὰ τὸν θάνατόν σου. Αὐτὰ ὅλα θέλεις τὰ ἰδῇ, μέ ἄλλα πε-
ρισσότερα καί ἡ εὐχή μου ἔσται μετ' ἐσένα.

«ΔΩΡΑ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΙΤΩΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΝ: Ὁ
Προφῆτης Ἰερεμίας εἶπε τὸν Ἀλέξανδρον. Ἐπαρε καί ἀπὸ
ἡμᾶς τίποτας, νά μὴ μᾶς ἀφίσῃς παραπονεμένους. Ὁ δὲ
Ἀλέξανδρος ἀπεκρίθη. «Ὅτι ὀρίσεις νά κάμω. Ὁ Προφῆ-
της ἐπρόσταξε καί ἔφεράν του κάποια λιθαρόπουλα, ὅπου
εἶχαν τὸ νομὰ τοῦ Θεοῦ Σαβαώθ γραμμένον. Αὐτὰ ἐβά-
στα ὁ Ἰησοὺς τοῦ Ναυῆ εἰς τὴν περικεφαλαίαν του, ὅταν
ὑπήγαιεν εἰς τὸν πόλεμον. Ἐφεράν του καί τὸ σπαθὶ τοῦ
Γολιάθ, καί τὴν περικεφαλαίαν τοῦ ἀνδρειωμένου Σαμ-
ψῶν, ὅπου ἦτον μέ τῶν ὀφιδίων τὰ δόνυχια κοσμημένη, τὸ
κοντάριον ὅπου εἶχε τὸ ξιφάρι διαμαντένιον, καί τὰ ἐπάνω-
φορον τοῦ Βασιλέως Σαούλ, τὸ ὁποῖον δέν τὸ ἐπέρνα σί-
δηρον. Ἐφεράν του καί οἱ Ἑβραῖοι δωρήματα, ὄλογα χίλια
τοῦ σταύλου, καί καμήλια χίλια, ἀπὸ τὰ εὐμορφότερα. Εὐ-
φήμησάν τον ὅλοι καί ἐπροσκύνησάν τὸν ὡς ὄξιον Βασι-
λέα. Τέλος τὸν εὐλόγησεν ὁ Προφῆτης Ἰερεμίας καί ἀφηκέ
τον νὰ ὑπάγῃ...»

ΔΕΝ ΝΟΜΙΖΩ πῶς χρειάζεται νά σχολιάσουμε, τὰ ὅσα
ὁ γραπτὸς αὐτὸς θρύλος μᾶς προσφέρει γιὰ τὸ πέρασμα
τοῦ Ἀλεξάνδρου ἀπ' τὴν Ἱερουσαλὴμ. Εἶναι ὅλα τόσο ζων-

τανά, και διατηρούν μία απόμακρη σχέση με τὰ δσα ἀναφέρει ὁ Ἰώσηπος, πού γίνεται φανερό πόσο ἡ μορφή τοῦ Ἀλεξάνδρου κυριάρχησε στή φαντασία τῶν ἀνθρώπων καί τῶν λαῶν τῆς τότε Οἰκουμένης. Ἡ ἀχλύ τοῦ ὄνειρου, προσθέτοντας τό ξεχωριστό φῶς τῆς, ἦρθε καί τὰ συμπλήρωσε ὅλα αὐτά, πού τελικά νά μὴν ξέρης τί νά διαλέξεις: Τήν πραγματική ἱστορία, ἢ τό θρύλο; Ὡστόσο ἀπό τήν ἀντιπαράθεση, πού ἐπιχειρήσαμε, γίνεται ἄρκετὰ φανερό, πῶς — καί στήν ἱστορία καί στό θρύλο — τό πνεῦμα τοῦ Ἀλεξάνδρου σάν οὐσιαστική παρουσία κυριαρχεῖ.

ΟΡΙΣΜΕΝΟΙ μελετητές ἀνακαλύπτουν τήν ἐμφάνιση καί τήν ἱστορία τοῦ Ἀλεξάνδρου, καί στίς Προφητείες τοῦ Δανιήλ. Ὁ Προφήτης αὐτός, πού πέθανε τό 536 π.Χ., στό τέλος τοῦ βιβλίου του ἀναφέρει καί τὰ ἐξῆς: «... Τότε θά ἐμφανισθῇ βασιλεὺς ἀνδρείος, ὁ ὁποῖος θά κυβερνᾷ μέ μεγάλην ἐξουσίαν καί θά πράττῃ κατά τήν θέλησίν του. Ἀλλ' ὅταν αὐξηθῇ ἡ δύναμίς του, ἡ βασιλεία του θά συντριβῇ καί θά διανεμηθῇ εἰς τοὺς τέσσαρας ἀνέμους τοῦ οὐρανοῦ. Δέν θά μεταβιβασθῇ εἰς τοὺς ἀπογόνους του, οὔτε θά διατηρήσῃ τήν ἐξουσίαν μέ τήν ὁποίαν ἐκυβέρνην, ἀλλ' ἡ βασιλεία του θά ἐκρίθῃ καί θά παραδοθῇ εἰς ἄλλους, ἐκτός τούτων». Ἐντυπωσιάζει πραγματικά ἡ προφητεία αὕτη, πού ἀναφέρεται στὸν Ἀλέξανδρο. Ὅπως ὅμως ἔχει ἀποδειχθεῖ ἀπὸ σύγχρονες ἐρευνες, τὰ ἱστορικά κυρίως στοιχεία πού ἀποδίδονται στὸν Προφήτη Δανιήλ, ἔχουν προστεθεῖ πολὺ μεταγενέστερα, γύρω στὸ 200 π.Χ., ὅταν πᾶ ἦταν γνωστή ὅχι μόνο ἡ ἱστορία τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἀλλὰ καί ἡ ἱστορία τῶν διαδόχων του.

ΤΩΡΑ τίποτα δέν ἐμπόδιζε τὸν Ἀλέξανδρο νά βαδίσει στήν Αἴγυπτο. Μ' ὅλο πού ἦταν Δεκέμβρης, ὁ ἡλιόλουστος γλυκὸς χειμῶνας τῆς Ἄνω Αἰγύπτου ὑποδέχτηκε τό ἑλληνικό στρατεύμα, ἐνῶ τὰ καράβια παραπλέαν ἀνενόχλητα τίς αἰγυπτιακές ἀκτές. Ὁ Ἀλέξανδρος ἤξερε πῶς δέν θά χρειαζόταν πολεμικές ἐπιχειρήσεις γιὰ νά καταλάβῃ τήν πλούσια χώρα τοῦ Νείλου. Ἦξερε ἀκόμη τό βαθύ μίσος πού χώριζε τό λαὸ τῆς χώρας αὐτῆς, ἀπ' τοὺς Πέρσες. Ὅταν ὁ Καμβύσης, ὁ βασιλιάς τῶν Περσῶν, κατακοῦσε τήν Αἴγυπτο, εἶχε σφάζει τὸν ἱερό ταῦρο τοῦ Ἄπιος, πού ἦταν, σύμφωνα μέ τὴ λατρεία τῶν Αἰγυπτίων, ἡ προσωποποίηση τοῦ Θεοῦ. Αὕτῃ ἡ περσικὴ ἱεροσυλία ἔμενε ἀξέχαστη καί μεταδιδόταν ἀπὸ στόμα σέ στόμα κι' ἀπὸ γενιά σέ γενιά. Τώρα ἡ φήμη τοῦ Ἀλεξάνδρου σάν πολεμιστὴ ἀκανίκητου καί ταυτόχρονα μεγαλόψυχου καί δίκαιου, εἶχε φτάσει πολὺ πρὶν ἀπ' αὐτόν ὡς ἐκεῖ, καί ὅλοι τὸν περίμεναν σάν ἐλευθερωτὴ. Φυσικά ἐκεῖνος δέν εἶχε κανέναν λόγο νά μιμηθῇ τὴν ἀνοησία τοῦ Πέρση κατακτητῆ. Ὁ στενὸς δεσμός, πού ἔφτανε ἀπὸ παλιά τήν Αἴγυπτο μέ τήν Ἑλλάδα, ἦταν εὐκολο νά βεβαιωθῇ. Μιά θυσία του στὸν Ἄπιο Δία — τό ἤξερε — ὅταν γι' αὐτὸ ἄρκετῃ.

Ο ΣΑΤΡΑΠΗΣ τῆς Αἰγύπτου πού λεγόταν Μαζάκης, εἶχε μέ τ' ἀποκομμένα στρατεύματά του κάποια δυνατότητα ν' ἀμυνθεῖ. Αὐτό μπορούσε νά τό κάνει στὸ Πηλούσιο, μιά ὁχυρωμένη πόλη πού βρισκόταν κοντὰ στὸ Δέλτα τοῦ Νείλου. Ὅμως μέ τὴ βεβαιότητα πῶς κανεὶς δέν θά ρχόταν νά τὸν βοηθήσει, ἔκρινε τήν ἀντίσταση περιττή. Τὸ Πηλούσιο παραδόθηκε δίχως μάχη καί ὁλόκληρη ἡ Αἴγυπτος δεχόταν τὸν ἀπόγονο τοῦ Ἡρακλῆ, σάν θεόσταλο ἐλευθερωτὴ. Ὁ λαὸς εἶχε πλάσει κίλας τό θρόλο του γι' αὐτὴν τὴν ἀπελευθέρωση. Σύμφωνα μέ τό θρύλο αὐτόν ὁ Ἀλέξανδρος δέν ἦταν γιὸς τοῦ Φιλίπου, ἀλλὰ γιὸς ἐνὸς Φαραῶ καί ταυτόχρονα ἐξαιρετικοῦ γιатρού καί μάγου, τοῦ Νεκτεναβοῦ. Σύμφωνα μέ τὸν Ψευδοκαλλισθένη, «Ὁ Νεκτεναβὸς ἐβασίλευσεν εἰς ὅλην τήν Αἴγυπτον μέ τὰ μαγικά του τεχνάσματα. Αὐτὸς ἤξευρεν μέ τίς μαγεῖες του τὰ δσα ἤθελον τοῦ συμβῇ, καί καμμὴν φορὰν δέν ἐξέβαινε εἰς πόλεμον, ἀλλὰ ἐκάθητο εἰς τό παλάτι του καί ἔκρινε τίς μαγεῖες του. Ὅσοι ἐπήγαιναν κατεπάνω του, ἐνύριζαν κακῶς ἔχοντες

εἰς τοὺς τόπους τους. Βλέποντες λοιπὸν οἱ Βασιλεῖς τὰ κακὰ ὅπου τοὺς ἔκανεν, ἐσυμφώνησαν νά ἔλθουν κατεπάνω του, καί νά τὸν ἐξολοθρεύσουν. Αὐτοὶ ἦσαν ὁ Δαρεῖος Βασιλεὺς τῆς Περσίας, ὁ Βασιλεὺς τῆς Λενθίας καί τῆς Ἰβερίας, καί ἄλλοι πολλοί, ὅπου ἐσύναξαν τὰ φουσάτα τους καί ἐκίνησαν κατεπάνω του».

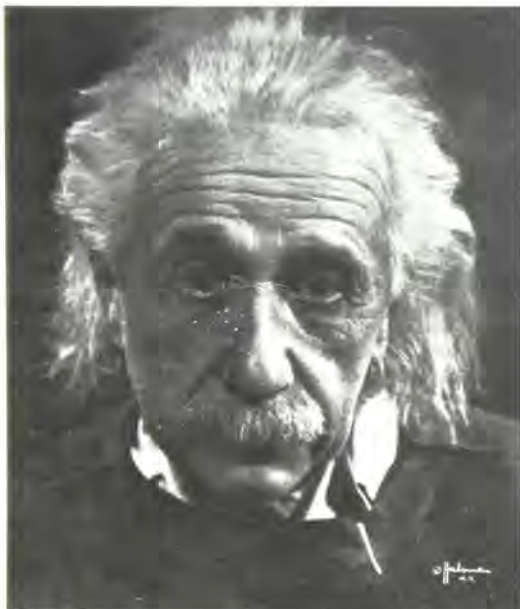
ΚΑΙ Ο ΨΕΥΔΟΚΑΛΛΙΣΘΕΝΗΣ συνεχίζει: «Ἐνας στρατιώτης ὀνόματι Βερβέρης βλέποντας τὰ φουσάτα, ὅπου ἔρχονταν κατεπάνω τοῦ Νεκτεναβοῦ, ἔτρεξε πρὸς αὐτόν καί τοῦ εἶπεν: «Ἦξευρε, Βασιλεῦ, ὅτι ἄπειρα φουσάτα ἔρχονται διὰ νά σέ πολεμήσουν καί κάμε κυβερνήσιν διὰ νά μὴ μᾶς ἀφανίσουν». Ὡς ἤκουσεν τοὺς λόγους τούτους ὁ Νεκτεναβὸς, εἶπεν τοῦ Βερβέρη γελώντας: «Σῦρε ἀναπαύσου, καί ἐγὼ μέ ἕναν μου λόγον θέλω τοὺς κάμε ἄδους νά ἐπιστρέψουν εἰς τοὺς τόπους τους, χωρὶς νὰ μέ βλάψουν τίποτε». Ἐσηκώθη, ἐσέβη εἰς τὴν οἰκίαν του, ἄρχισε νὰ κάμῃ τήν τέχνην τῆς μαντείας, καί βλέπει ὅτι χάνει τό Βασίλειόν του, καί ὅτι θέλει νικηθῇ. Τότε ἐξαίσθη πολὺ, ἔκλαυσεν πικρῶς καί εἶπεν: «Ὁ κάστρον ὠροιάστον τῆς Αἰγύπτου, ὅπου σέ ἐτίμησα μέ τόσα πλοῦτη καί τῶρα σέ στεριζομαι». Ἐξύρισεν εὐθύς τὰ γένεια του, ἄλλαξε τὴν φορεσίαν του, ἐπῆρεν δηνάρια μετ' αὐτοῦ ὅσα ἠμπόρεσεν, καί ἔφυγεν ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον ἀγνωρίστας. Ἐδίαβη δὲ τὴν Μακεδονίαν, εἰς τὴν χώραν τῶν Φιλίππων, ὀνομαζομένην εἰς τὸ παλαιὸν Πέλλαν. Ἐκεῖ ἔκαμε τοῦ λόγου του τὸν Μάγον καί Ἀστρονόμον περίφημον. Ἐκεῖ δὲ δι' ἀπάτης ἐκοιμήθη μέ τὴν βασίλισσαν, ὅπου τὴν ἔλεγαν Ὀλυμπιάδα, καί οὕτω ἐγεννήθη ὁ Ἀλέξανδρος».

Ο ΘΡΥΛΟΣ ὅμως εἶχε κι' ἓνα δεῦτερο μέρος, πού σχετιζόταν μέ τὸν ἐρχομὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου στήν Αἴγυπτο. Ὁ Νεκτεναβὸς, πρὶν φύγῃ ἀπ' τὸ παλάτι του, εἶχε ἀφήσει ἓνα γράμμα, πού ἔγραφε: «Ἡγαπημένοι μου ἀρχόντες τῆς Αἰγύπτου καί λοιποί, σὰς δίδω τὴν εἰδήσιν ὅτι ἐγὼ μέ τό νά εἶδα ὅπου δέν ἠμπορῶ νά ἀντισταθῶ εἰς τὰ φουσάτα, ὅπου ἤρχοντο κατεπάνω μου. Φεύγω ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, καί μετὰ εἰκοσιτέσσερις χρόνους, πάλιν θέλω γυρίσει. Τώρα μισεύω γέρων, καί τότε θέλω γυρίσει νέος, — τοῦτο τὸ ἐλεγεν διὰ τὸν υἱόν του τὸν Ἀλέξανδρον. Σὺς παρακαλῶ νά μὴν βαρεθῇτε εἰς τὸ νὰ στήσετε ἕναν στύλον εἰς τὴν μέσην τῆς Αἰγύπτου, καί νά ζωγραφίσετε τὸ πρόσωπόν μου ἐπάνω, βάνοντας καί τὸ στεφάνι μου εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ στύλου. Εἰ, τις ἔλθῃ νά σταθῇ εἰς τὴν ρίζαν τοῦ στύλου, καί πῆσῃ τὸ στεφάνι μου εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ ἐπάνω, θέλετε τὸν προσκυνῆσαι, ὅτι θέλει εἶναι ὁ υἱός μου ἐκεῖνος»...

ΕἶΧΕ ΛΟΙΠΟΝ, σύμφωνα μέ τό θρύλο, ὁ Ἀλέξανδρος πατέρα Αἰγύπτιο, καί μάλιστα ἕναν Ἰσὸθεο Φαραῶ. Κι' ἦταν ταγμένο νά ξαναγυρίσει γιὰ νά ἐλευθερώσῃ τὴ χώρα, ἀπὸ τὸν Πέρση κατακτητὴ. Τὸν περίμεναν λοιπὸν οἱ Αἰγύπτιοι, ὥσπου συμπληρώθηκαν τὰ εἰκοσιτέσσερα χρόνια. Καί ὁ θρύλος συνεχίζει: «Τὸ πρῶτ' ὥρισεν ὁ Ἀλέξανδρος νά ἀρματωθοῦν ὁλόγυρα τὸ κάστρον καί ἔρριπταν ὅλοι λιθάρια μέσα ἀπὸ σάιτες πολλές τῶσον ὅπου οἱ Αἰγύπτιοι ἐβόησαν φωνῇ μεγάλῃ καί εἶπον: «Ἀλέξανδρε Βασιλεῦ συμπατριῶτα, γιὰ τοῦ Νεκτεναβοῦ Βασιλέως, κάμε ἔλεος εἰς ἡμᾶς καί λάβε εὐσπλαχνίαν διὰ νά μὴν χαθῶμεν ὅλοι». Ὡς ἤκουσεν αὐτὰ ὁ Ἀλέξανδρος, ὥρισεν καί ἔπαυσεν ὁ πόλεμος. Εἰσέβη εἰς τὸ κάστρον καί ὅλοι τὸν ἐπροσκύνησαν. Τότε λέγει πρὸς αὐτούς, «Πῶς μέ εἶπατε ὅτι εἶμαι υἱός τοῦ Νεκτεναβοῦ, τοῦ ἰδικοῦ σας Βασιλέως; Αὐτοὶ δὲ τοῦ ἀπεκρίθησαν: «Ὁ Νεκτεναβὸς, ὅταν ἐδίαβη ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, μᾶς ἀφῆσεν ἐπιστολήν, τὴν ὁποίαν φυλάγομεν. Καί ἀπὸ αὐτὴν φαίνονται τὰ πάντα». Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος, ὡς ἤκουσεν τὴν ἐξήγησιν, ἐπῆγεν εἰς τὸν στύλον ὑποκάτω καί εὐθύς ἔπεσε τὸ στεφάνι εἰς τὴν κεφαλὴν του. Εἶδον ὅλοι οἱ μεγιστάνες τῆς Αἰγύπτου τὸ παράδοξον, καί ἐθαύμασαν».

Γ. ΚΙΤΣΟΠΟΥΛΟΣ

(Ἀπὸ τὴν ἐφημερίδα «Ἑλληνικὰς Βορρὰς»)

«ΕΙΝΑΙ ΕΒΡΑΙΟΣ, ΑΛΛΑ ΚΑΛΟΣ...»

‘Ο κ. Π. Τζεργιάς, σέ άρθρο του στήν «Καθημερινή» (22/3/1979), μέ τίτλο «Αντισιμιτισμός», μέ άφορμή τά 100 χρόνια του Αϊνστάιν, σημειώνει μεταξύ των άλλων.

Τό 1909 έγινε καθηγητής τής Θεωρητικής Φυσικής στό Πανεπιστήμιο τής Ζυρίχης. Από στοιχειά, πού δημοσιεύτηκαν τελευταία σέ έγκυρη έλβετική έφημερίδα προκύπτει, πώς κατά τή διαδικασία τής έκλογής του χρειάστηκε ν’ άντικρουστεί τό «έπιχειρήμα» ότι δέν θά έπρεπε νά γίνει καθηγητής ένας Ισραηλίτης.

Θεωρώ σκόπιμο νά σταματήσω λίγο στό γεγονός, γιατί δείχνει πώς ο άντισιμιτισμός δέν ήταν μονοπώλιο του γερμανικού έθνικοσοσιαλισμού. Υπήρξε και πρίν απ’ αυτόν. Έπαιξε τόν κακό ρόλο του και σ’ άλλες χώρες. Καί τόν παίζει και σήμερα ακόμη. ‘Η άρμόδια έπιτροπή του Πανεπιστημίου τής Ζυρίχης λοιπόν πρότεινε όμόφωνα τόν Αϊνστάιν. Στή Σχολή έγινε μυστική ψηφοφορία μέ αποτέλεσμα: δέκα ψηφοδέλτια μέ «ναί» και ένα κενό. Γενική συνεπώς ήταν ή άναγνώριση των έπιστημονικών ικανοτήτων του Αϊνστάιν. Κι όμως. ‘Η γνωμάτευση τής Σχολής τής 4ης Μαρτίου 1909 περιέχει άπολογητικές άναπτύξεις πού δείχνουν πώς τό κλίμα δέν ήταν και τόσο ευνοϊκό γιά τήν έκλογή ενός Ισραηλίτη. Συνοψίζω σέ έλεύθερη άπόδοση τήν άπολογητική έπιχειρηματολογία: «Ναί, βέβαια. ‘Ο κύριος Αϊνστάιν είναι Ισραηλίτης. Καί άκριβώς στους Ισραηλίτες διανοουμένους αποδίδονται διάφορες δυσάρεστες ιδιορρυθμίες του χαρακτήρα π.χ. άδιαντροπία ή έμπορικότητα κατά τήν έκπλη-

ρωση των πανεπιστημιακών τους καθηκόντων. Καί σέ πολυάριθμες περιπτώσεις οι χαρακτηρισμοί αυτοί δέν είναι έντελώς άδικοι. Όμως πρέπει νά είπωθεί ότι υπάρχουν και Έβραίοι χωρίς ίχνος αυτών των δυσάρεστων ιδιοτήτων, όπως άλλωστε κι άνάμεσα στους μή Ισραηλίτες συναντά κανείς κάποτε άνθρώπους, πού έχουν ιδιότητες, τίς όποιες συνηθίζουν νά θεωρούν είδικά έβραϊκές. Οι πληροφορίες γιά τόν κύριο Αϊνστάιν μάς έχουν καθησυχάσει τελείως».

‘Η άπολογητική τής Σχολής θυμίζει εκείνες τίς γνωστές καθημερινές ύποσυνείδητα άντισιμιτικές έκφράσεις του είδους: «Είναι Έβραϊός, αλλά καλός».

ΤΑ ΑΝΤΙΣΗΜΙΤΙΚΑ ΑΡΘΡΑ ΤΟΥ κ. Γ. Θ. ΧΑΤΖΗΘΕΟΔΩΡΟΥ

Στίς 21 και 23 Ιανουαρίου και στίς 27 Φεβρουαρίου 1979 έδημοσιεύθησαν στήν «Πρωινή» (Καβάλας) ύβριστικά και συκοφαντικά άρθρα κατά των Έβραίων του Δρ. Γ. Θ. Χατζηθεοδώρου.

Έπειδή ο άρθρογράφος στους τίτλους άναφέρει ότι είναι πολίτευτής τής ΕΔΗΚ ο πρόεδρος και άντιπρόεδρος του Κ.Ι.Σ. κ. κ. Ίωσ. Λόβιγγερ και Άλβ. Κόβο έπεσκέφθησαν σχετικώς τόν άρχηγόν τής ΕΔΗΚ κ. Ίω. Ζιγόν. ‘Ο κ. Ζιγόνς εξέφρασε τήν άγανάκτησή του γιά τά γραφόμενα στά άρθρα και προσέθεσε ότι οι άπόψεις του άρθρογράφου είναι ξένες πρós τό κόμμα και τίς άποδοκιμάζει.

Σχετικά τό Γραφείο Τύπου τής ΕΔΗΚ άπέστειλε στή Διεύθυνση τής «Πρωινής» τήν παρακάτω έπιστολή:

«Άναφερόμενοι στό άρθρο του Δρος Γ. Θ. Χατζηθεοδώρου πολίτευτο τής ΕΔΗΚ, ύφηγητο, μέ τόν τίτλο «Ο σιωνισμός και ή μεθόδευση των στόχων του στήν Ελλάδα», πού δημοσιεύθηκε στήν έφημερίδα σας, στίς 21 και 23 Ιανουαρίου 1979, παρακαλούμε νά διευκρινίσετε ότι τά άναγραφόμενα άπήχαν προσωπικές άπόψεις του συγγραφέα και όχι του κόμματος τής ΕΔΗΚ».

★ Στό μεταξύ στήν ίδια έφημερίδα έδημοσιεύθη (10/2/1979) ή παρακάτω έπιστολή του κ. Δημ. Λαμπαδίτη: «Από τήν έπιστοφήν έκ Δράμας τής συστημένης έπιστολής μου και άπό τήν δημοσιευθείσαν χθές έπιστολήν σας εις τήν «Πρωινήν» έπληροφορήθην ότι διαμένετε εις Γερμανίαν.

Λυπούμε είλικρινά κ. ύφηγητά, διότι λόγω άποστάσεως δέν είναι δυνατή ή πραγματοποίησης τής προταθείσης συναντήσεώς μας. Άπαντών όμως εις τήν ανωτέρω έπιστολήν σας, σās γνωρίζω έκ πείρας, ότι ο άπό των στηλών των έφημερίδων διάλογος δέν προάγει πολλάκις τήν συζήτησιν, πρós δημιουργίαν άληθοῦς πνεύματος κατανόησεως μεταξύ των διαλεγομένων, άντιθέτως μάλιστα άπομακρύνουν τήν κατανόησιν, έφ’ ω άναφερόμενος εις τά δημοσιευθέντα άρθρα σας, διαπιστώνω ότι ταῦτα αποτελούν πλάνην άν μή άπαράδεκτον εικότολογίαν. Δέν σās άδικῶς όμως διότι έν Γερμανία, παράλληλα μέ τās λαμπράς σπουδάς σας, έγκύψατε ίδιαιτέρως φαίνεται και εις τās άρχάς και θεωρίας του ώ-ραίου Αδόλφου, ο όποιος, ως είναι γνωστόν, κατέδωξεν άπηνῶς κατά τόν πόλεμο τούς Έβραίους άλλα και τούς Μασώνους, οι όποιοι ούδεμίαν σχέσηιν έχουν μέ τόν Σιωνισμόν».

Σ. ΣΟΥΛΤΣΜΠΕΡΓΚΕΡ:

40 χρόνια γεγονότα

(1937 - 1977)

‘Ο Σάϋρους Σουλτσμπέργκερ, Έβραϊος τό θρήσκευμα, θεωρείται «ό δημοσιογράφος του αιώνας μας». Τελευταία, έκυκλοφόρησε ένα βιβλίο (μέ τον παραπάνω τίτλο), όπου αναφέρει τά των συνομιλιών του μέ τίς μεγαλύτερες προσωπικότητες της ύφηλίου.

Γιά τό βιβλίο αυτό ό ‘Αντρέ Μαλρώ παρατηρεί ότι είναι «τό βιβλίο του τελευταίου δεινόσαυρου, ενός τύπου πού βρίσκεται μάλλον στό δρόμο πρός τήν εξέλιξη, γιατί ό τύπος αυτός δέν πέθανε ακόμα. Άλλά, όταν δέν θά ύποκινεί πιά βιβλία σάν κι’ αυτό, οι άνθρωποι θά όνειρεύονται τούς δεινόσαυρους».

‘Από τό «άναντικατάστατο αυτό έργο», όπως χαρακτηρίζεται, έδημοσιεύθησαν μερικά άποσπάσματα στό «Νέα» (5-9-1977 έως 1-10-1977). Από τά άποσπάσματα αυτά αναδημοσιεύουμε μερικά πού άφορούν τούς Έβραίους.

Βιέννη: Θηριοτροφείο και νεκροφυλάκιο

«Τό Λονδίνο ήταν ή βάση μου ως μόλις πρίν άπ’ τή Συμφωνία του Μονάχου, τόν ‘Οκτώβριο του 1938, όταν ή Βρετανία και ή Γαλλία έστρωσαν οι ίδιες τόν έξευτελιστικό δρόμο γιά τή δική τους πώση. Είχα άκούσει τόσα πολλά γιά τό φασισμό, χωρίς ό ίδιος νά έχω ζήσει τή φρίκη του, πού άποφάσισα νά έπιθεωρήσω τό νοσηρό έργαστήριό της. Διάλεξα τήν Αυστρία. ‘Η Βορειοαμερικανική ‘Ενωση ‘Εφημερίδων μ’ έφοδίασε μέ πιστοποιητικά και ή «Λόντον ‘Ηβνικ Στάνταρντ», του λόρδου Μπήβεμπρουκ, μέ προσέλαβε σάν ανταποκριτή.

‘Εξασφάλισα βίζες και είσιτήρια γιά τή Βιέννη και τήν Πράγα. ‘Υστερα, έπισκέφτηκα τόν Γιάν Μάζαρυκ, γιό του πρώτου Τσέχου Προέδρου, άπεσταλμένο στό Λονδίνο και μέλλοντα ύπουργό ‘Εξωτερικών. Μου έδινε πάντα σοφές συμβουλές. ‘Ο σπουδαίος αυτός άνθρωπος υπήρξε τό θύμα ενός κομμουνιστικού πραξικοπήματος τό 1948. ‘Η έπίσημη ίστορία είναι ότι πήδηξε και σκοτώθηκε από τό διαμέρισμά του στό άνάκτορο Τατζέρνιν, όταν τό έπισκέφτηκε ή μυστική άστυνομία. ‘Εχω λόγους νά πιστεύω πώς δέν ήταν αυτοκτονία.

‘Ο Γιάν μου έδωσε έπιστολές, άνάμεσά τους και μία πρός τόν Πρόεδρο Μπένες. Καί ξεκίνησα γιά τή Βιέννη. ‘Η πόλη αυτή είχε ήδη ύποβιβαστεί σέ έπαρχιακό έπίπεδο, σάν πρωτεύουσα της ναζιστικής γερμανικής ‘Οσμμαρκ. ‘Εγκαταστάθηκα σέ ξενοδοχείο της Σινγκερστράσσε, πού ό διευθυντής του μέ ύπόδέχτηκε μέ ένα «Χάϊλ Χίτλερ» και τό γελοίο χαιρετι-

σμό, πού οι ναζιστές φαντάζονταν πώς ήταν ρωμαϊκό.

‘Αφίσσες είχαν τήν εικόνα του Φύρερ και τά βιβλιοπωλεία ήταν γεμάτα βιβλία του ή βιβλία πού τόν εκθείαζαν. Τά περισσότερα μαγαζιά είχαν σήματα πού έλεγαν: «‘Αρειανό Κατάστημα» ή «Αυτός ό Έβραϊος βρίσκεται ήδη στό Νταχάου» ή «Αυτός ό Έβραϊος έπρεπε νά βρίσκεται στό Νταχάου».

‘Η άτμόσφαιρα της περίφημης αυτής παλιάς πόλεως συνδύαζε τά πιό δυσάρεστα χαρακτηριστικά ενός θηριοτροφείου και ενός νεκροφυλάκιου. ‘Από τότε, έχω άκούσει πολλά γιά τή γοητεία και τήν καλοζωία των Αυστριακών και πραγματικά, πολλές φορές, τίς συνάντησα και τίς έζησα. ‘Αλλά εκείνες τίς μέρες, οι ιδιότητες αυτές άπουσίαζαν. Αίσθανόμουν έξοργισμένος σάν Έβραϊος και άήδιασμένος σάν άνθρωπος.

Μέ τή βοήθεια ενός ‘Αμερικανού ρεπόρτερ, πού ήταν έγκαταστημένος στή Βιέννη και κατάληξε άργότερα νά γίνει προδότης και ναζιστής προπαγανδιστής, του Ρόμπερτ Μπέστ, κατάφερα νά μπω μία νύχτα στό έβραϊκό τμήμα του δημοτικού νεκροτομείου, άφου δωροδόκησα ένα διεφθαρμένο ύπάλληλο.

‘Ολη τή νύχτα μελέτησα τά άρχεία μέσα εκεί, μέ τή βοήθεια ενός φακού της τσέπης, γιατί δέν έπρεπε ν’ άνάψω φώς. Στό θάλαμο των άζήτητων πτωμάτων έλεγξα πολλά όνόματα πού άνάγραφαν γιά αίτια θανάτου τήν αυτοκτονία, αλλά τά αντίστοιχα άποστειωμένα πτώματα έφερναν καταφανή τά ίχνη βασανιστηρίων και ξυλοδαρμών. Τά ζημερώματα ό ύπάλληλος του νεκροτομείου μέ συνόδεψε ως τήν έξοδο. Τόν ρώτησα γιατί ήταν τόσα πολλά άζήτητα πτώματα. Σή-

ΓΙΟΡΤΗ

Νά, τὰ κεριά καί τό κρασί,
κι' ὁ ἄρτος γιά τήν εὐλογία.
Ἄδικα γύρω ψάχνεις, Δέν εἶν' κανείς,
Καί ξέρεις, πῶς ἐγώ εἶμαι ὁ καλεσμένος.
Ῥί στά τραπέζια τῶν φτωχῶν νά ἐρχόταν ἡ χαρά,
σέ τοῦτο τό ξημέρωμα γιορτῆς εὐλογημένης.
Τά δυό κερ' ἡ, θά ἐφώτιζαν τά πρόσωπά τους τά ὠ-
χρά,

καί θάλαμπε ἡ καρδιά τους σάν τή φλόγα.
Τά χέρια σοι, ἀκουμπισμένα ἀπάνω μου,
λευκά χωρίς σκολιδια.
Ἄσπρη ποδιά θά φόραγες, πάνω ἀπ' τό φόρεμά
σου.

Μά ἡ δική μου ἡ φορεσιά πάντοτε ἄσπρη εἶναι.
Ἄς ἦτανε νά κατοική, Θεέ μου, ἡ χαρά
ἀπάνω στά τραπέζια τους ὁλόφωτη,
καί στά τραπεζομάντηλά τους.
Κόρη μου, ἐσύ ξέρεις ὥραϊα νά μιλάς, γιά κάθε τί.
Μά λόγια ἐγώ δέν ἔχω πιά καλὰ γιά νά τά εἰπῶ.
Ῥ ἄρτος δέ μᾶς ἔλειψε
κι' ἡ κούπα μας δέν ἔμεινε ἀδειανή.
Μόνη χτυπᾷ ἡ πληγωμένη σου καρδιά.
Καί κλαίει ἀπόψε ἀπό χαρά.
Εἶν' δυνατή ἡ χαρά σάν οἱ φτωχοὶ γιορτάζουν,
Στή νύχτα αὐτῆ τῆς ἁγιασμένης ἑορτῆς,
ἄφωνα λάμπουνε κι' ἀκίνητα τά κύπελλα
κι' ἡ φλόγα τῶν κεριῶν χαμηλώνει.
Ἄγωνιούνε τὰ κεριά, μὰ τό κρασί ἡσυχάζει,
ἀπ' ὅταν σερβιρίστηκε.
Κυτᾶς παντοῦ, μὰ οὔτε ψυχὴ τριγύρω σου δέ βλέ-
πεις.

Καί λές: Ῥ, τί λαμπρό πού ἦταν τό συμπόσιο!
Καί λές: Πόσο ὥραϊα εἶσαι τοῦ φτωχοῦ χαρά,
πού ἡ καρδιά μας τό μεγαλεῖο σου δέν ξεσηκώνει.
Μά ἡ ζωὴ μας δέν ἐφτιόχτηκε γιά σέ.
Ἰδίως στὸν τάφο δέ θά σέ πάρουμε μαζί.

Νάθαν Ἀλτερμαν: Γεννήθηκε στὴν Πολωνία τὸ 1910.
Ποιητὴς καὶ μεταφραστὴς. Μετανάστευσε στὸ Ἰσραὴλ τὸ
1925 καὶ εἶναι ἀπὸ τοὺς πρωτοπόρους τῆς μοντέρνας Ἰ-
σραηλινῆς σχολῆς. Πέθανε τὸ 1970. (Ἡ μετάφραση τοῦ
ποιήματος τῆς κ. Μαρίας Τ. Μωραϊτίνης).

κωσε τοὺς ὤμους. Προφανῶς ὅλοι οἱ συγγενεῖς θα ἦ-
ταν νεκροί».

Τσῳρτσιλ: Οἱ ὑπηρεσίες τῶν Ἑβραίων

*Τὴν 1 Δεκεμβρίου 1943, μὲ τὴν εὐκαιρία τῶν
Διασκέψεων κορυφῆς τοῦ Καίρου καὶ τῆς Τεχε-
ράνης, ὁ Τσῳρτσιλ βρισκόταν στὸ Καίρο. Ὁ
Σουλταμπέργκερ, πού τὸν συναντᾷ, γράφει:*

«Ἦταν πολὺ καταβεβλημένος καὶ μιλοῦσε μὲ κου-
ρασμένη φωνή. Σφίξαμε τὰ χέρια καὶ μὲ κάλεσε στὶ
διαμέρισμά του ὑπενθυμίζοντας ὅτι ὁ παππούς του
Τζέρομ ἦταν κάποτε ἰδιοκτῆτης τῶν «Νιού Γυόρ»

Γάιμς». Ἦταν ἔτοιμος νά στοιχηματίσει ἀκόμα καὶ ἕνα
χρηματικὸ ποσόν ὅτι οἱ Γερμανοὶ δέν θά μπορούσαν
νὰ ἀντέξουν ὅλο τό χειμῶνα».

Συνέχισε: «Στὴν Παλαιστίνη, πρέπει νά ὑπάρξει
ἀρκετὸς χώρος καὶ γιὰ τοὺς Ἀραβες καὶ γιὰ τοὺς
Ἑβραίους. Ὅπως ξέρεις, ἐγώ ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ἤμουν
Σιωνιστής. Ἀλλὰ πιστεύω ὅτι ὑπάρχει ἀρκετὸς χώρος
γιὰ ὅλους. Βοήθησα τοὺς Ἀραβες καὶ ἀνέβασα τὸ
Φεϊζάλ στὸ θρόνο τοῦ Ἰράκ καὶ τὸν Ἀμπντουλά στὸ
Ἀμμάν. Μερικοὶ ἔχουν τὴν τάση νά ὑποτιμοῦν τίς με-
γάλες ὑπηρεσίες τῶν Ἑβραίων. Ἐκτίσαν πόλεις ἐκεῖ
πού προηγουμένως ὑπῆρχαν χωριουδάκια καὶ φύτε-
ψαν πορτοκαλεῶνες ἐκεῖ πού δέν ὑπῆρχε παρὰ ἄμ-
μος».

39ον Πληροφοριακόν Δελτίον δημοσιευμάτων Τύπου

1 ΠΕΡΙ ΕΒΡΑΙΩΝ

«Προοδευτική Εύβοια» (Χαλκίδα): Δημοσιεύονται έντυπώσεις τοῦ κ. Δ. Δεμερτζή από τό Ἄουσιβις, πού τελειώνουν: «Στήν ἀτμόσφαιρα τῶν θαλάμων τῶν ἀερίων, στά κρεματόρια, ὑπάρχει ἀκόμη «χειροποίητή» ἡ φρίκη ἐκείνων τῶν χρόνων πού δέν εἶναι πολὺ μακρινή. Βιάζεσαι νά βγεῖς ἔξω, πέρα ἀπό τὰ συρματοπλέγματα. Ν’ ἀνασάνεις» (9/11/78).

«Νέα»: Σέ χρονογράφημά του ὁ κ. Ἰακ. Καμπανέλλης, μέ τίτλο «Κατασκευή ἀμνησίας», ἀναφέρεται στήν παραγραφή τῶν ἐγκλημάτων τῶν Ναζί καί γράφει μεταξύ ἄλλων. «Καί βέβαια εἶν’ ἀπαράδεκτη — ἱστορική ντροπή τή λέω ἐγώ — ἡ ἀμνηστία πού δίνει ἀπ’ τήν 1/1/1980 στοὺς ἐγκληματίες ναζί, ἡ κυβέρνησις τῆς Δυτικῆς Γερμανίας. Ἐγκλήματα σάν αὐτά πού ἔκαναν οἱ «ἰδεαλιστές» αὐτοὶ κακοῦργοι δέ σηκώνουν καμιά ἀναστολή δίωξης. Κι εἶναι ἀσχος ἡ δικαιολογία πῶς τὸ 1980 θάχουν πιά συμπληρωθεῖ 35 χρόνια ἀπ’ τὸ τέλος τοῦ πολέμου καί φτάνει πιά. Λάθος! Ἡ κατηγορία πού τοὺς βαραίνει πρέπει νά μὴν ἀπαλειφθεῖ, ἀκόμα κι ἂν περάσουν χίλια χρόνια. Σέ ἐγκλήματα χωρὶς προηγούμενο στήν ἱστορία, πρέπει καί μιά καταδίκη χωρὶς προηγούμενο. Μιά καταδίκη πού νά γίνῃ ἱστορικὴ μνήμη στοὺς αἰῶνες. Ἡ κυβέρνησις τῆς Δυτικῆς Γερμανίας ἴσως νά πιστεύει πῶς κλείνοντας τὸ φάκελλο τῶν ἐγκλημάτων τοῦ Γ’ Ράιχ, ἀποκόβει πιά τὸ γερμανικὸ λάθ ἀπὸ ἓνα παρελθόν πού πρέπει νά πάψει νά συζητιέται καί νά ξεχαστεῖ. Ἐσχάτη πάλιν. Τέτοια ἀμνηστία δέν πετυχαίνεται μέ σιωπὴς καί ἀποκρύψεις. Κι οὔτε θά ὠφελήσῃ τὸ γερμανικὸ λάθ. Θά τὸν βλάψῃ. Γιστὶ ὡς τώρα, μέ τὴ σύλληψη καί τὴ δίκη τῶν ἐγκλημάτων, ἡ εὐθύνη ὀριοθετοῦν στοὺς ἠθικοὺς καί φυσικοὺς αὐτουργοὺς τῶν ἐγκλημάτων. Ὅταν αὐτοὶ πάσουν νά διώκονται, ἡ εὐθύνη θά μείνῃ ἀπρόσκλητη, ἀδέσποτη, διόχυτη νά βαραίνει τὸ σύνολο τοῦ γερμανικοῦ λαοῦ, πού ἐδῶ πού τὰ λέμε, κι ἂν ἀκόμα ἀγνοοῦσε τὰ ναζιστικὰ κακοῦργήματα, μιά τέτοια ἀγνοία δέ στοιχειοθετεῖ ἀφῆση ἀμαρτιῶν.

Δέ χωρὶς ἀμφιβολία, κανεὶς δέν τὸ ἀρνιέται, πῶς οἱ Ἑβραῖοι τῆς Εὐρώπης πλήρωσαν ὅσο κανεὶς ἄλλος λαὸς τὴ χιτλερική κτηνωδία. Δέν εἶν’ ἡ ποσότητα τῶν θυμάτων πού δίνει στήν περίπτωσίν τους τὴν πιά τραγικὴ θέση. Οἱ Ρῶσοι εἶχαν πολλαπλάσια θύματα. Ἐκεῖνο πού κάνει τὸ χιτλερικὸ κακοῦργημα κατὰ τῶν Ἑβραίων δεκάκις κακοῦργημα εἶναι ἡ θανάτωση ὁμοῦ λαοῦ, ὧν τῶν ἡλικιών, ἀπὸ βρέφη μέχρι γέροντες, πού ὁδηγοῦνταν σὲ ἐξόντωση χωρὶς ἀπολύτως καμιά ἐνοχή. Ἦταν μιά ἐν ψυχρῷ γενοκτονία. Γι’ αὐτὸ ἄλλωστε ὅταν κι ὅπου ἀναφέρονται τὰ Ἑς - Ἑς ἡ στρατόπεδα συγκεντρώσεως, ὁ νοὺς πᾶει αὐτόματα στὰ ἑκατομμύρια Ἑβραίων πού ἐξοντώθηκαν ἐκεῖ. Καί δέν ἐννοῶ γιὰ τὸ νοὺ λαῶν, πού ὅπως οἱ Ἀμερικανοὶ π.χ. βρέθηκαν ἔξω καὶ μακριὰ ἀπ’ τὴν αἰματοκυλισμένη Εὐρώπη. Μιλῶ γιὰ τὸ νοὺ τῶν λαῶν πού τυραννίστηκαν ἀπὸ τὴ χιτλερική κατοχή. τῶν λαῶν πού σύρθηκαν γιὰ μακελὶ στὸ Ἄουσιβις, στὸ Μαντχάουζεν, στὸ Μπούχενβαλντ κι ἄλλοι» (30/3/79).

«Νέα»: Σέ συνέντευξή μέ τὸν κ. Β. Μαθιόπουλο ὁ ὑπαρχηγὸς τῶν Γερμανῶν σοσιαλδημοκρατῶν κ. Χ. Ἐμκε, ἀναφερόμενος στὸ θέμα τῆς παραγραφῆς τῶν ἐγκλημάτων τῶν Ναζί ἐδήλωσε: «Ἐγκλήματα φοβερά ἐναντίον ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων, δέν παραγράφονται ποτέ. Γιατὶ αὐτοὶ πού ὀργάνωσαν κι ἐξετέλεσαν πρωτοφανεῖς θηριωδίες, δέν μποροῦν νά κινηθοῦν μέ τοὺς φυσιολογικοὺς πολίτες κάθε κοινωνίας. Ὅπως εἶμαι ἐναντίον τῆς θανατικῆς ποινῆς, τὸ ἴδιο πιστεύω πῶς οὐδέποτε μπορεῖ νά ὑπάρξῃ παραγραφή γιὰ ἐγκλημα πού ὀργανώθηκε ἐπιστημονικά κι ἀπέβλεπε σ’ ἐξόντωση ἀθῶων ἀνθρώπων. Ἐλπίζω νά δεχτεῖ ἡ πλειοψηφία τῆς Γερμανικῆς Βουλῆς τὴν ὀριστικὴν κατάργησι παραγραφῆς. (Σημ. τῶν «Νέων»: Ἡ ἀπόφασις θά ληφθεῖ μέχρι τέλους Ἰουνίου)» (9/4/79).

→ Στὴν ἴδια ἐφημερίδα ἀναδημοσιεύεται ἀπὸ τὸ «Σπῆγκελ» ὅτι στοὺς «Νεοναζί» μειώθηκαν τὰ μέλη τους ἀλλὰ αὐξήθηκε ἡ βία τους» 11/4/79.

«Ἐπίκαιρα»: Μέ τίτλο «Θά παραγραφοῦν τὰ ἐγκλήματα τοῦ πολέμου;» γράφουν ὅτι ἂν οἱ ὑποστηρικτὲς τοῦ νομοσχεδίου γιὰ τὴν κατάργησι τῆς παραγραφῆς τὰ καταφέρουν «οἱ ἐγκληματίες στὴ Δυτικὴ Γερμανία καί στὶς ὑπόλοιπες χώρες θά μάθουν ὅτι πνιγέ δέν θά πάσουν νά φοβοῦνται γιὰ τὴ ζωὴ τους» (26/4/79).

«Νέα»: Σέ ἔρευνα τῆς Λ. Ἀλεξίου γιὰ τὸ θέμα τῆς παραγραφῆς ἀπαντοῦν Ἕλληνες καί ξένοι ποινικολόγοι ἐγκλημάτων (Καθηγητὴς Φ. Βεγλερὴς εἰσαγγελεὺς Σπ. Κανίνιαν, Καθηγητὴς Ἰω. Μανωλεδάκης, Καθηγήτρια Ἀλ. Μαραγκοπούλου — Γιωτοπούλου, Ν. Μακντέρμοντ, γεν. γραμματεὺς τῆς Διεθνούς Ἐπιτροπῆς Νομικῶν, Π. Μπουζά, πρῶτος τῆς Διεθνούς Ἐταιρίας Ποινικῶν Δικαίου). Συμπέρασμα τῆς ἐρευνῆς εἶναι «Ὅχι παραγραφή στοὺς Ναζί: Αὐτὰ τὰ ἐγκλήματα δέν πρέπει νά ξεχαστοῦν». (17/4/79)

«Ἀθηναϊκὸς Τύπος»: Δημοσίευσε τὴν πληροφορία γιὰ τὴν ἡμέρα Μνήμης τῶν 6 ἑκατομμυρίων θυμάτων πού ἔγιναν στὴν «Θήβα καί Θεσ/νίκη (28 καί 29/4/79).

«Ἀκρόπολις»: Ἐξετάζοντας τὴ θρησκεία σάν «ψυχικὸ καί ἱστορικὸ φαινόμενο» ὁ Χρ. Φιλιππίδης ἀναφέρει, ἐκτὸς τῶν ἄλλων: «Ἄς κυττάσουμε γύρω μας, χωρὶς προκαταλήψεις, πόσο μεγάλη ἐπίδρασι ἔχουν, πάντα, οἱ πίστες τῶν προπάππων μας. Ἀκόμη καί στὴν πολιτικὴ τῶν λαῶν, ἀκόμη καί στὴ διεθνή ζωὴ.

Οἱ Ἑβραῖοι, κατορθώνουν νά δημιουργήσουν κράτος, μέσα σὲ μύριες ἀντιξοότητες, μέ μοχλὸ τὴν πανάρχαια, — τὴν ξεπερασμένη, ἂν θέλετε — ὀρθοδοξία τους» (29/4/79).

2 ΠΕΡΙ ΙΣΡΑΗΛ

«Ἀκροπολις»: Ἡ Μ. Παραπονιάρη — Παπαιοικονόμου δημοσιεύει τίς έντυπώσεις τῆς ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλὴμ τὴν «πόλιν τῆς εἰρήνης» πού γνωρίζει μόνον πόλεμο» (20/4/79).

«Γνώμη» (Πατρῶν): Ὁ Λ. Λούκος γράφει γιὰ τὸ Ἰσραήλ: τὴ γῆ μέ τὴ μεγάλη εὐλογία καί τὴ φοβερὴ κατάρα, μέ ἀφορμὴ ταξίδι του στὴν «εὐλογημένη καί ἀγιασμένη χώρα τῆς Παλαιστίνης», ὅπου εὐχεται «νὰ ἀπλωθεῖ ἡ εἰρήνη» (16/4/79).

Προβλήματα του σύγχρονου Έβραϊσμού

Αιώνες διωγμών, που έφτασαν στο αποκορύφωμά τους την εποχή της χιτλερικής θηριωδίας, δεν κατόρθωσαν να εξοντώσουν τον Ιουδαϊσμό. Σήμερα, ενώ το εβραϊκό έθνος απέκτησε μία εθνική εστία σημαίνουσες προσωπικότητες του Ιουδαϊσμού φοβούνται ότι το αίσθημα ασφαλείας των Έβραίων οδηγεί στην αυτοδιάλυση της φυλετικής συσπειρώσεώς τους.

Ο χλωμός, πανικόβλητος κακομοίρης που καθόταν στο έδωλο του κατηγορουμένου, στο ειδικό δικαστήριο της Ιερουσαλήμ, σε τίποτα δεν θυμίζει τον τρομερό ναζί, τον Άντολφ Άιχμαν, που έφάρμοσε την «τελική λύση» κατά των Έβραίων. Δεκάδες μάρτυρες παρέλασαν για να περιγράψουν πώς, σύμφωνα με τις εντολές του, εκτελέσθηκαν εκατομμύρια ανθρώπων. Όμως ως το τέλος της δίκης αιωρούνταν στην αίσθηση του δικαστήριου το εφιαλτικό ερώτημα που τό διατύπωσε, βαθιά απορριπώντας πάντα, ο εισαγγελέας. «Κατηγορούμενη, δεν μάς εξήγησες ακόμη. Γιατί τσος θάνατος;»

Δέκα όχτω χρόνια από τότε – η δική του Άιχμαν έγινε το 1961 – το ίδιο ερώτημα θρασυρίζει τους αναρίθμητους ανθρώπους που με κομμένη ανάσα παρακολουθούσαν το «Ολοκαύτωμα» στην τηλεόραση. Ναι, γιατί αυτή η μαζική εξόντωση τσων εκατομμυρίων Έβραίων, η απάντηση δεν είναι εύκολη. Πολλοί προσπάθησαν να έρμηνεύσουν το φρικιαστικό φαινόμενο αλλά δεν γίνονται πειστικοί, άμα αναλογισθούμε το κόστος του Ολοκαυτώματος. Πραγματικά, ένας άπο τους έγκυρότερους μελετητές του ναζισμού, ο Αμερικανός Πέραλντ Ρέιλιγκερ, στο μνημειώδες βιβλίο του «Η Τελική Λύση», γράφει:

Από την άποψη της πολεμικής προσπάθειας της Γερμανίας η εκτέλεση της διαίσηγής του Χίτλερ για τη θανάτωση των Έβραίων ολης της Ευρώπης αποτέλεσε καθαρή παραφροσύνη, όπως αντίληφθηκαν και οι περισσότεροι από τους χιτλερικούς ήγεςτες. Η Γερμανία είχε αποδυθεί σε ολοκληρωτικό πόλεμο. Και όμως, χιλιάδες Ικανών για πόλεμο ανδρών και πολύτιμο υλικό χρησιμοποιούνταν για την εξόντωση ανθρώπων που ο θάνατός τους κομιά ζημιά δεν μπορούσε να προκαλέσει στους αντιπάλους της. Αμαρσοισχίες που μπορούσαν να μεταφωρουν στρατεύματα στο μέτωπο χρησιμοποιούνταν για να μετασφύρουν χιλιάδες Έβραίων στους θαλάμους άερων των στρατοπέδων. Εκατομμύρια δούλων εργατών εισάγονταν στη Γερμανία από τις κατακτημένες χώρες, γιατί υπήρχε μεγάλη έλλειψη εργατικών χερών. Εκατομμύρια όμως Έβραίων, που θα μπορούσαν να υποχρεωθούν να εργασθούν, θανατωνόνταν»

Δίνονται πολλές έρμηνείες, φιλοσοφικές, θρησκειαολογικές, ρατσιστικές, κοινω-

νικές, οικονομικές, πολιτικές. Έχουν γραφεί άπειρα κείμενα. Την άδρότερη ίσως, την απλουστερή και πιο προσιτή ανάλυση την δίνει ο Αμερικανός κοινωνιολόγος Άλβιν Ρόζενφελντ:

«Ο αντισημιτισμός αρχίζει ουσιαστικά από τον 1ο μ.Χ. αιώνα, όταν οι Ρωμαίοι κατακτητές ανάγκασαν τους Έβραίους να διασπαρούν σ' όλο τον κόσμο. Οι αιτίες του είναι πάρα πολλές. Αν θελήσουμε να ξεχωρίσουμε τις πιο καθοριστικές, ξεχωρίζουμε βασικά τρεις:

● Πρώτον, τον οικονομικό ανταγωνισμό. Παντού οι Έβραίοι στίς νέες τους πατρίδες κατόρθωσαν να επιβληθούν στο εμπόριο και στίς συναλλαγές. Τά ντοπία στοιχεία ξεσηκωναν τότε έναντιόν τους τις μάζες για να τους εξοντώσουν και να απαλλαγούν από τους επήλυδες αυτούς ανταγωνιστές.

● Δεύτερον, τη ληστεία. Ακριβώς γιατί επιβάλλονταν οικονομικά οι Έβραίοι, συσώρευσαν πολύ πλούτο που γίνονταν στόχος αρχόντων και άρχομένων. Ο Βασιλιάς της Αγγλίας Ριχάρδος ο Λεοντόκαρδος, για να συμμετάσχει στίς σταυροφορίες, δανείσθηκε τα αναγκαία χρήματα από τους Έβραίους σαράφηδες του Λονδίνου. Όταν γύρισε, για να μην του ζητήσουν πίσω τα δανεικά, έξαπελυσαν έναντιόν τους τον όχλο που τους εξόντωσε κι έτσι εκείνος απαλλάχθηκε από τους ανεπιθύμητους δανειστές του.

● Τρίτον, κοινωνικούς και πολιτικούς σκοπούς. Καθώς σε πολλές χώρες οι μάζες μισούν τους Έβραίους – χάρη στη συστηματική προπαγάνδα που γίνεται έναντιόν τους – ένα καθεστώς, ένας ήγεμόνας, μιά τάξη, που κλονίζονται από κοινωνικές αστάσεις ή πολιτικές επιθέσεις, στρέφει τά λαϊκά στρώματα έναντιόν τους για αντιπερισσασμό των αντιπάλων του χτυπητή είναι η περίπτωση των «πογκρόμ» της τσαρικής Ρωσίας, που οργάνωσαν η Όχράνα (μυστικές υπηρεσίες του τσάρου), όταν είχε άρχισει ο κοινωνικός θρασμός στη χώρα από το δεύτερο ήμισυ του περασμένου αιώνα. Με άλλα λόγια, οι Έβραίοι προσφέρονται εύκολα για να γίνουν εξολασθήρια θύματα και να δημιουργηθεί φανατισμός, μίσος και πάθος σε όριμένους ή σε όλες τις μερίδες ενός λαού».

Ο Πέραλντ Ρέιλιγκερ, στο βιβλίο του «Η Τελική Λύση», που προαναφέραμε, συμφωνεί με την παραπάνω έρμηνεία του

αντισημιτισμού και προχωρεί στην αντομία του Ολοκαυτώματος των Έβραίων από τον Χιτλερισμό. Παρατηρεί ότι οι ναζί αξιοποίησαν και τις τρεις πηγές του αντισημιτισμού.

● Εξαφάνισαν πρώτα τον οικονομικό ανταγωνισμό των Έβραίων, γιατί τους αποστέρησαν το δικαίωμα της εργασίας και τους εκδίωξαν από την οικονομική διαδίκασία.

● Εφάρμοσαν έπειτα τη ληστεία, γιατί τούς αφαίρεσαν κάθε ίχνος περιουσίας.

● Και τέλος εξόντωσαν τους Έβραίους για κοινωνικούς και πολιτικούς σκοπούς.

Ο Χίτλερ και οι έμπνευστές του με τον Γκαίμπελς έπικεφαλής – γράφει ο Πέραλντ Ρέιλιγκερ – θέλησαν να καταστήσουν τον αντισημιτισμό νέα φανατική θρησκεία για τον γερμανικό λαό. Έτσι θα τον γαλθάνιζαν και θα του πρόσδιναν μιά νέα έμπιστη ιδεολογία που έκφραζόταν με τό σύνθημα: «Μιά Ευρώπη χωρίς Έβραίους». Με τον τρόπο αυτόν κάνουν τους Γερμανούς πιο δυναμικούς και πιο εύχειριστους. Ταυτόχρονα, θα συμμαχούσαν με τη Γερμανία όλα τα αντισημιτικά στοιχεία της Ευρώπης. Η «Τελική Λύση» θα ήταν η πρακτική υλοποίηση του σκοπού αυτού. Και η Χιτλερική ήγεσία έκρινε ότι τά κέρδη από την εφαρμογή της υπερεκαλύπτονται τό κόστος της κατά πολύ...»

Καθώς ο χιτλερισμός είχε την ικανότητα να έμπνευσε στίς μάζες ύστερικό φανατισμό πρσς όρισμένη κατεύθυνση, δεν δυσκολεύθηκε να επιβάλει τό Ολοκαύτωμα βρίσκοντας τους αναγκαίους εκτελεστές. Τά σχέδια που κατέστρωσαν οι άρμόδιες υπηρεσίες προβλέπαν τη θανάτωση 11.000.000 Έβραίων, δηλαδή όλων όσοι ζούσαν στην Ευρώπη μέχρις ενός. Βέβαια, προοπόθεση αυτού του «μεγαλόπνοου» σχεδίου ήταν η νίκη του Χιτλερισμού, η οποία δεν πραγματοποιήθηκε. Έτσι μπόρεσαν να σκοτώσουν μόνο... 7.000.000 περίπου.

Η Τελική Λύση του Έβραϊκού Προβλήματος άρχισε να εφαρμόζεται τον Ιούνιο 1941, μαζί με την είσοδή στη Σοβιετική Ένωση, και τερματίσθηκε μόνο με τη συνθηκολόγηση της Γερμανίας τον Μάιο 1945. Έξοντώθηκαν 210.000 Έβραίοι της Γαλλίας, 40.000 του Βελγίου, 140.000 της Ολλανδίας, 55.000 της Γιουγκοσλαβίας, 425.000 της Ρουμανίας, 400.000 της Ουγγαρίας, 2.700.000 της Πολωνίας, 2.100.000 της Σοβ. Ένωσης.

Στην Ελλάδα το 1940 οι Εβραίοι ανέρχονταν σε 77.377, κατανεμημένοι σε 25 κοινότητες. Στη Θεσσαλονίκη μέναν 56.000, στην Αθήνα 3.000, στη Ρόδο - Κω 1.900, στην Καβάλα 2.100, στην Κέρκυρα 2.000, στα Ίωαννίνα 1.850, στη Δράμα 1.200, στη Λάρισα 1.120 κλπ. Από αυτούς μόνο 10.226 διασωθήκαν. Χάθηκαν δηλαδή 66.000 με ποσοστό εξόντωσης 87%, ένα από τα υψηλότερα της Ευρώπης.

Σε κείνο το Όλοκαύτωμα παρουσιάστηκαν αντίδρασεις και μέσα στη Γερμανία. Ίδιως στη Βέρμαχτ, με δυσφορία και συχνά με όργη, βλέπαν αυτή την ανελέητη σφαγή πολλά άνωτερα όπλα της. Ο Ρόμελ έδιωξε με τις κλωτσιές - τους απείλησε να τους τουφεκίσει - τους αξιωματικούς των ειδικών σωμάτων εξόντωσης που ήρθαν στο νησί Πέντα της Τυνησίας (τη «Χωρά των Λωτοφάγων») για να απαγαγούν τους εκεί πολυάριθμους Εβραίους. Και στην Κέρκυρα το 1944 ο στρατιωτικός διοικητής συνταγματάρχης Ζαϊγκερ αντέδρασε όσο μπορούσε στο ειδικό απόσπασμα «Φελντ-κομμαντούρ 1032» που έφθασε για να περιμαζέψει τους Εβραίους του νησιού. Κωλυσιέργησε με κάθε μέσο, θέλοντας να κερδίσει καιρό, προβλέποντας ότι σε λίγους μήνες θα εγκατέλειπαν την Κέρκυρα οι Γερμανοί. Μεταξύ αυτού και του διοικητή του απόσπασματος Μπούργκερ διεξήχθη μια δραματική μονομαχία. Αλλά τελικά ο Ζαϊγκερ έχασε το παιχνίδι. Την 19η Ιουνίου 1944 - τέσσερις μήνες πριν λήξει η Κατοχή στην νήσο - παραλήφθηκαν 1.795 Εβραίοι. Δεν γύρισαν παρά 187...

Και όμως η «Τελική Λύση» ήταν μάταιη. Αν ζούσαν ο Χίτλερ και οι άλλοι εμπνευστές της, θα καταλαμβάνονταν από Ιερή αγανάκτηση βλέποντας πώς σήμερα οι Εβραίοι είναι πολύ περισσότεροι παρά πριν από το Όλοκαύτωμα. Πραγματικά, το Εβραϊκό Γραφείο Στατιστικής της Νέας Υόρκης ανεβάζει το σύνολο των Εβραίων στον κόσμο σε 14.800.000 περίπου το 1972, που κατανέμονται ως εξής:

Βόρεια Αμερική	6.396.000
Νότια Αμερική	774.000
Ευρώπη	4.114.000

Ασία	3.233.000
Αφρική	184.000
Όκεανία	77.000

Οι περισσότεροι Εβραίοι σήμερα βρίσκονται στα εξής κράτη

Ην. Πολιτείες	6.060.000
Ισραήλ	3.125.000
Σοβ. Ένωση	2.654.000
Γαλλία	550.000
Αργεντινή	500.000
Αγγλία	450.000
Καναδάς	300.000
Βραζιλία	150.000
Νότ. Αφρική	150.000
Ρουμανία	100.000
Ούγγαρια	80.000
Ιράν	80.000
Δ. Γερμανία	30.000

Στην Ελλάδα υπολογίζονται σε 7.000.

Σε όριμένες πόλεις υπάρχει εκπληκτική συγκέντρωση Εβραίων. Στη Νέα Υόρκη ανέρχονται σε 1.836.000 - ο ένας στους 4 νεοϋορκέζους είναι Εβραίος. Στο Λος Άντζελες 535.000, στο Μπούενος Άιρες 350.000, στη Φιλαδέλφεια 350.000, στο Παρίσι 300.000, στη Μόσχα 285.000, στο Λονδίνο 280.000, στο Κίεβο 220.000, στο Σικάγο 220.000.

Και βρίσκεται σε πλήρη ακμή σήμερα ο Εβραϊσμός. Ένώ η εθνική του έστιά, το Ισραήλ, κατόρθωσε να επιβιώσει και τώρα ορθώνεται ισχυρότερο παρά ποτέ, οι Εβραίοι, ελεύθεροι και απεριόριστοι πια στο μεγαλύτερο μέρος του κόσμου, έχουν καταλάβει πανίσχυρες και περιβλεπτες θέσεις στην οικονομία, στην πολιτική, στις επιστήμες, στην κουλτούρα. Οι «Τάιμς της Νέας Υόρκης» γράφουν: «Ουδέποτε ο Εβραϊσμός γνώρισε τέτοια ασφάλεια, πλούτο, δύναμη και ευημερία όσο στα χρόνια αυτά, από το 1950 και έπειτα».

Αλλ' ακριβώς εδώ ξεπετιέται ένα εκπληκτικό και παράδοξο γεγονός.

Ούτε η Ισπανική Ιερά Εξέταση, ούτε το Όλοκαύτωμα της Τελικής Λύσης, ούτε η άραβική αντίδραση κατά του Ισραήλ με τους τρείς ως την ώρα έναντιόν του πολέ-

μους - 1948, 1967, 1973 - ούτε οι όλοι κινδύνοι και οι διώξεις κατόρθωσαν να εξολοθύνουν το εβραϊκό έθνος ή την εβραϊκή φυλή όπως την αποκαλούν πολλοί.

Και όμως τώρα, που φαίνεται τόσο ασφαλής και ισχυρός ο εβραϊκός κόσμος, τώρα ακριβώς πολλοί ιθύνοντες Εβραίοι ανησυχούν.

«Περνάμε τη μεγαλύτερη εθνική - φυλετική κρίση από το 1450 προ Χριστού που ο Μωυσής πραγματοποίησε την «Εξοδό» - έχει γράψει πανικόβλητη η εγκυρή «Εβραϊκή Επίθεωρηση» του Λονδίνου.

Επιζήσαμε από τη χιτλερική σφαγή για να απειλούμαστε τώρα με εξαφάνιση - κρούσας εντρομός ο Εβραίος καθηγητής του Τεχνολογικού Ινστιτούτου της Μασσαχουσέτης Ντ. Π. Φαίν.

Γιατί αυτή η απροσδόκητη αγωγή.

Την έρμηνεία την έδωσε ο δρ Ισραήλ Έλνταντ, γνωστός μελετητής της Ισραηλινής Βίβλου και άλλοτε από τους ηγέτες της επαναστατικής οργάνωσης «Στέρν» όταν ακόμη η Παλαιστίνη βρισκόταν υπό αγγλική κατοχή.

«Για πρώτη φορά στα 2.000 χρόνια του διωγμού μας κινδυνεύουμε όχι με διάλυση αλλά με αυτοδιάλυση. Γιατί για πρώτη φορά απολαμβάνουμε τόσο ασφάλεια που αυτοματα χαλαρώνει τη θρησκευτική και φυλετική αυστηρότητα, η οποία στους μακρούς αιώνες των διωγμών ήταν η ισχυρότερη δύναμη της επιβίωσης μας».

Σε ένα συμπόσιο 40 Αμερικανών και Ισραηλινών διανοούμενων στο Ινστιτούτο Βαϊσιαν του Ρέχσοβθ, τονίσθηκε ότι πραγματικά παρατηρείται ραγδαία χαλάρωση των εσωτερικών δεσμών του εβραϊσμού. Ο καθηγητής κ. Άμνον Ρουμπινσταϊν συνόψισε το φαινόμενο ως εξής:

«Η έπιμειξία Εβραίων με μη Εβραίους αποκτά ταχύ ρυθμό. Από τους γάμους αυτούς γεννιούνται παιδιά που σε πολλές περιπτώσεις, δεν ακολουθούν την πατρογονική θρησκεία. Αγνοούν και τη γλώσσα. Οι Ορθόδοξοι Εβραίοι μειώνονται ραγδαία μεταξύ των νέων».

«Άλλο επικίνδυνο φαινόμενο είναι η άρνηση των Εβραίων να μεταναστεύσουν στο Ισραήλ. Και αυτό ισοδυναμεί με αυτοκτονία του εβραϊσμού τους».

«Τρίτο συμπωμα είναι οι ένδοξεβραϊκές αντιθέσεις που αρχίζουν να αναπτύσσονται».

«Τέταρτο συμπωμα είναι η χαλάρωση της παγκόσμιας αλληλεγγύης των Εβραίων. Η χαρακτηριστικότερη ένδειξη είναι η σχεδόν αδιαφορία για την ένιαυση του Ισραήλ, στο οποίο ελάχιστα έθελοντες σπεύσαν στους πολέμους του 1967 και 1973, σε αντίθεση με τη συρροή 25.000 πολεμιστών στον πόλεμο του 1948».

Κοινή διαπίστωση: Οι παλιές εβραϊκές γενιές που ζούν στη Δύση μένουν πια άπαθείς στο δράμα και στο μέλλον της φυλής. Η νέα γενιά κάνει κάτι χειρότερο: Εγκαταλείπει τη φυλή».

Ίως αυτές οι διαπιστώσεις να είναι υπερβολικές. Αλλά το γεγονός παραμένει. Για πρώτη φορά ο μαρτυρικός εβραϊσμός, που έζησε επί αιώνες, τραγικά αλλά αδάμαστα, κάτω από την πιά βαριά ανασφαλεια, κινδυνεύει να άλωθεί από τον Δούρειο Ίππο της ασφάλειας...

ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΙΣΡΑΗΛ

Στήν εφημερίδα «Λάρισα» (τῆς 5/3/1979) ἐδημοσιεύθη τὸ παρακάτω ἄρθρο τοῦ Διευθυντοῦ τῆς κ. Β. Δημητρίου.

Γύρισε ὁ πρωθυπουργὸς μας ἀπ' τὸ ταξίδι του στὴ Σαουδική Ἀραβία καὶ Συρία φέρνοντας μαζί του τὸ πολύτιμο πετρέλαιο καὶ οικονομικὲς συμφωνίες καὶ ἀφοῦ μοίρασε ἐκεῖ μπόλικες καὶ πλούσιες ἀντι - Ἰσραηλινὲς δηλώσεις.

Καὶ ἔχει βέβαια ἡ χώρα μας τὸ δικαίωμα, σὰν ἐλευθέρη καὶ κυρίαρχη ποὺ εἶναι, νὰ κανονίζει τὴν ἐξωτερικὴ τῆς πολιτικὴ σύμφωνα μὲ τὰ συμφέροντά της, οἰκονομικά, πολιτικά κλπ., ὅταν αὐτὰ βρίσκονται ἐκεῖ πού ἡ ἴδια τὰ προσδι-ορίζει.

Πέρα ἀπὸ αὐτὰ ὅμως, ὑπάρχει ἡ αἴσθησις τοῦ δικαίου καὶ ἡ διπλωματικὴ δεοντολογία.

Αὐτὰ τὰ δύο φαίνεται ὅτι ἡ χώρα μας τὰ θυσιάζει στὴ σκοπιμότητα καὶ στὰ οἰκονομικά συμφέροντα, μέχρι σημείου νὰ ἐκτίθεται διεθνῶς, σὲ μιὰ ἐποχὴ μάλιστα, πού ἐμείς οἱ Ἕλληνες ἐπικαλούμαστε τὸ δίκαιο καὶ τὴν διεθνὴ ἠθικὴ συμπαράστασι γιὰ τὴν ἐπίλυση τῶν ἐθνικῶν μας προβλημάτων (Κυπριακὸ, ἐλληνοτουρκικὰ κλπ.).

Δῆλωσε ὁ πρωθυπουργὸς μας ἐπανειλημμένα, στὶς Ἀραβικὲς χώρες πού πρόσφατα ἐπισκέφτηκε, ὅτι οἱ Ἰσραηλῖνοί πρέπει νὰ ἐγκαταλείψουν τὰ ἐδάφη πού κατέχουν, ἐφαρμόζοντας τὶς σχετικὲς ἀποφάσεις τοῦ ΟΗΕ, τόνισε μὲ ἔμφαση ὅτι ἡ Ἑλλάδα ἀρνήθηκε ἐπίμονα νὰ ἀναγνωρίσει τὸ κράτος τοῦ Ἰσραήλ, παρὰ τὶς πιέσεις πού δέχτηκε ἀπὸ τοὺς συμμάχους της καὶ ὑπογράμμισε τοὺς πατροπαράδοτους... δεσμούς φιλίας καὶ συνεργασίας πού μᾶς συνδέουν μὲ τὶς Ἀραβικὲς χώρες, λὲς καὶ δὲν θὰ μπορούσαμε ἢ δὲν θὰ δικαιούμασταν, ὅπως ὅλες οἱ ἄλλες χώρες τοῦ κόσμου καὶ τὰ οποιαδήποτε συμφέροντά μας μὲ τὶς Ἀραβικὲς χώρες νὰ ἐξυπηρετούσαμε καὶ τὸ κράτος τοῦ Ἰσραήλ νὰ εἶχαμε ἀναγνωρίσει γιὰ νὰ μὴ βρισκόμαστε σὲ φοβερὴ ἀτάξια στὸ θέμα αὐτό. Τὸ ὅτι ἡ Ἑλλάδα εἶναι ἡ μοναδικὴ χώρα, στὴν Εὐρώπῃ τουλάχιστον (μαζί καὶ ἡ Ἰσπανία), πού δὲν ἔχει ἀναγνωρίσει ἀκόμη τὸ κράτος τοῦ Ἰσραήλ, 30 χρόνια ὕστερα ἀπ' τὴ δημιουργία του καὶ μάλιστα κράτος γειτονικὸ — μεσογειακὸ, ἀσφαλῶς δὲν εἶναι στὸ ἐνεργητικὸ της καὶ πάει πολὺ νὰ τὸ προβάλλουμε σὰν ἄθλο, γιὰ δὲν εἶναι ἄθλος. Ἀντίθετα, εἶναι λάθος τραγικὸ.

Κι ἔπειτα, ἀφοῦ μέχρι σήμερα δὲν αἰσθανθήκαμε τὴν ἀνάγκη ἢ τὴν ὑποχρέωσι νὰ ἀναγνωρίσουμε ἓνα κράτος ποὺ δημιουργήθηκε ἀπ' τὴν στάχτη τῶν κρεματορίων καὶ μὲ ἀπόφασις τῆς Γενικῆς Συνέλευσις τοῦ Ο.Η.Ε., τοῦ ὁποίου καὶ ἡ χώρα μας, ὅπως καὶ τὸ κράτος αὐτό, εἶναι μέλος, τουλάχιστον δὲν ἔχουμε καὶ τὸ δικαίωμα νὰ κάνουμε δηλώσεις ἐναντίον του, γιὰ ὅταν δὲν δεχόμαστε κάποιον, δὲν ἀσχολούμαστε μαζί του, τὸν ἀγνοοῦμε. Ἐμεῖς, ἀντίθετα καὶ ἀγνοοῦμε τὴν ὑπαρξὴ τοῦ κράτους αὐτοῦ καὶ ἀσχολοῦμαστε ἀρνητικὰ μαζί του. Δὲν θὰ ἔλεγε κανεὶς πῶς αὐτὸ εἶναι φοβερὰ ἀντιφατικὸ;

Νομιμοποιεῖται ὅμως ἡ χώρα μας, νομικά ἀλλὰ καὶ στὴν κοινὴ συνείδηση, μέλος ἡ ἴδια τοῦ ΟΗΕ νὰ μὴ ἀναγνωρίζει

ἓνα ἄλλο κράτος — μέλος τοῦ ΟΗΕ ποὺ δημιουργήθηκε μὲ ἀπόφασις τῆς Γενικῆς Συνέλευσις τοῦ ὁργανισμοῦ αὐτοῦ, ὅποια, ἀπ' τὴ μιὰ μεριά, ἡ χώρα μας δὲν σέβεται καὶ δὲν ἐφαρμόζει καὶ ἀπ' τὴν ἄλλη, ζητάει ἀπὸ τὸ κράτος αὐτὸ, πού δὲν ἀναγνωρίζει, νὰ ἐφαρμόσει ἀποφάσεις πολὺ μεταγενέστερες περὶ ἀποχωρήσεως κλπ. Μὲ ποῖο ἠθικὸ κύρος τὸ ζητάει καὶ πρό παντός πῶς θεμελιώνει ἔτσι ἡ ἴδια τὸ δίκαιό της, ὅταν ἐπικαλεῖται τὴ διεθνὴ ἠθικὴ συμπαράστασι γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ ἀποφάσεων πού ἀφοροῦν τὰ ἐθνικά μας θέματα; Δὲν εἶναι ἐσφαλμένη πολιτικὴ τακτικὴ αὕτη;

Τουλάχιστον, ὡς ἀκούγονταν κάπου — κάπου ἀπὸ ἐπίσημα ἑλληνικά χεῖλη καὶ κάποιο αἶτημα ἢ δήλωσις πρὸς τὴν πλευρὰ τῶν Ἀράβων, νὰ ἐφαρμόσουν αὐτοὶ πρῶτοι τὴν ἱδρυτικὴ ἀπόφασις τοῦ ΟΗΕ περὶ ἰδρύσεως τοῦ κράτους τοῦ Ἰσραήλ καὶ ὄχι μόνο μονομερεῖς δηλώσεις γιὰ τὸ τί εἶναι ὑποχρεωμένο νὰ κάνει αὐτό, γιὰ δὲν εἶναι ἀγνωστο πῶς ἡ ἀνωμαλία στὴ Μέση Ἀνατολὴ ξεκίνησε ἀπ' τὴν ἐπίμονη ἀρνήσι τῶν Ἀραβικῶν κρατῶν νὰ δεχτοῦν τὴν ὑπαρξὴ τοῦ κράτους τοῦ Ἰσραήλ, τὸ ὁποῖο ἐπιχείρησαν κατ' ἐπανάληψιν νὰ ἐξαφανίσουν, τακτικὴ πού συνεχίζεται ἀκόμη σήμερα.

Καὶ ἐπὶ τέλους, ἡ πολιτικὴ αὕτη, πέρα ἀπ' τὰ οποιαδήποτε οἰκονομικά μας συμφέροντα, καὶ οἱ ἐρωτοτροπιὲς τῆς χώρας μας (δημοκρατικῆς) μὲ τὰ Ἀραβικά κράτη (ἄλλα ἀπολυταρχικά ἢ μονοκομματικά), μᾶς ὠφέλησαν καὶ μᾶς ὠφελοῦν στὴν πραγματικότητα;

Εἶναι ἀμφίβολο, γιὰ καὶ ὁ ἀνθρώπος Ἑλληνισμὸς τῆς Αἰγύπτου δὲν διασώθηκε, οὔτε σὲ καμμιὰ περίπτωσι ὁ ἀραβικὸς κόσμος τάχθηκε μὲ τὴν πλευρὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ στὸ Κυπριακὸ καὶ στὰ ἐλληνοτουρκικά θέματα. Ἀντίθετα, δηλώσεις ἀρχηγῶν Ἀραβικῶν κρατῶν, ἀποφάσεις πανισλαμικῶν διασκέψεων, ἦταν μέχρι τώρα σαφῶς ὑπὲρ τῆς Τουρκίας, κι' οὔτε στὸν ΟΗΕ, ὅσες φορές συζητήθηκαν τὰ ἐθνικά μας θέματα, ὑπῆρξε ἀραβικὴ συμπαράστασις.

Τι κάνουμε λοιπόν; Μπαίνουμε καὶ στὴν Κοινὴ Ἀγορὰ ὅπου θὰ εἴμαστε ἡ μοναδικὴ χώρα σὲ ἐκκρεμότητα στὸ θέμα τῆς ἀναγνωρίσεως τοῦ Ἰσραήλ.

Ἡ Ἑλλάδα δὲν ἔχει καμμιὰ δικαιολογία καὶ κανένα ἠθικὸ ἔρεισμα νὰ κρατάει σὲ ἐκκρεμότητα τὸ θέμα αὐτό. Ὁ πρωθυπουργὸς μας, πού διακρίνεται γιὰ τὴν πολιτικὴ του τόλμη, πρέπει νὰ δώσει τὴν πρέπουσα λύσι στὸ πρόβλημα χωρὶς ἄλλη χρονοτριβή, γιὰ ὅσο ἀργοῦμε νὰ τὸ κάνουμε, τὸ πρόβλημα αὐτό θὰ γίνετα ὄλο καὶ δυσκολώτερο γιὰ τὴ χώρα μας κι' ἂν συνεχίσουμε ἔτσι, θὰ ἔλθῃ κάποτε ὁ καιρὸς πού ἡ ἀπόφασις καὶ ἡ ἐπιθυμία μας νὰ ἀναγνωρίσουμε τὸ Ἰσραήλ θὰ εἶναι ὀριστικὴ καὶ εἰλικρινὴς καὶ δὲν θὰ μπορούμε νὰ τὸ κάνουμε, μὲ ἀποτέλεσμα ἡ χώρα μας νὰ μείνῃ μόνιμα ἀπομονωμένη στὸ θέμα αὐτό.

Καὶ κάτι ἄλλο ἀκόμη: Στὶς 31 Δεκεμβρίου 1979 λήγει ἡ προθεσμία γιὰ τὴ δίωξι τῶν ἐγκληματιῶν τοῦ Β' παγκοσμίου πολέμου. Ἐτοῖ αὐτοὶ πού ἐξόντωσαν τὸν πληθυσμὸ στὸ Δίστομο, στὰ Καλάβρυτα, αὐτοὶ πού ἔκαψαν τὴν Κάνδανο, αὐτοὶ πού δολοφόνησαν 6 ἑκατομμύρια Ἑβραίους, θὰ μποροῦν νὰ βγοῦν ἀπὸ τὸ σκότος τῆς ἀνωνυμίας, στὸ προσκήνιο.

Μιά καὶ μέχρι σήμερα οὐδὲν ἔγινε ἀπὸ τὴ χώρα μας γιὰ τὸ κράτος τοῦ Ἰσραήλ, πιστεύουμε ὅτι ἡ κυβέρνησις μας θὰ πρέπει νὰ πάρῃ θέσι καὶ νὰ ζητήσῃ διεθνῶς ΝΑ ΜΗ ΥΠΑΡΞΕΙ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ γιὰ τὶς δολοφονίες τοῦ Β' παγκοσμίου πολέμου, πού ὀφείλονται σὲ πολιτικὲς, ὁμαδικὲς ἐξοντώσεις πληθυσμῶν.

Β. Δ.

Ἡ συμβολή τῶν Ἰσραηλιτῶν στό ἐμπόριο τῆς Ρόδου

Στὴν ἐφημερίδα «Ροδιακή» τῆς Ρόδου ἐδημοσιεύθη ἡ παρακάτω ἐπιστολή - ἀπάντησι τῆς Ἰσραηλιτικῆς Κοινότη-
τος Ρόδου (21.1.79).

«Στὸ φύλλο σας τῆς 21 Δεκεμβρίου 1978 δημοσιεύεται ἔρευ-
να τοῦ κ. Γ. Β. Ροδίνης γιὰ τὸ «Πῶς ἐπέζησε τὸ ἐμπόριο στὴ Ρόδο
τὰ χρόνια τῆς κατοχῆς».

Ἐπειδὴ μερικὲς φράσεις τοῦ ἀρθροῦ αὐτοῦ («Ἦσαν πῶς εἴ-
χαν νὰ ἀντιμετωπίσουν τὸν συναγωνισμό τῶν Ἑβραίων. Καὶ ὁ-
μως τὸλμησαν» κ.ἀ.) μποροῦν νὰ ὀδηγήσουν σὲ παρεξηγήσεις καὶ
σὲ συμβολὴ στὴν ἱστορία τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἐμπορίου τῆς
Δωδεκανήσου στὴν ἰταλικὴ περίοδο, παρακαλοῦμε νὰ θελήσετε
νὰ δημοσιεύσετε τὰ παρακάτω:

Κατὰ τὴν ἰταλικὴ περίοδο (1912 - 1943) τὸ ἐμπόριο τῆς Ρό-
δου καὶ τῶν λοιπῶν νησιῶν τῆς Δωδεκανήσου ἦταν στὰ χέρια ἑ-
νὸς ὠρισμένου ἀριθμοῦ ἐμπόρων Ἑλλήνων (Χριστιανῶν Ὀρθο-
δόξων καὶ Ἰσραηλινῶν) ποὺ τὸ διακινούσαν μέσα σ' ἕνα κλίμα ἀ-
μοιβαίας συνεργασίας χωρὶς ποτέ νὰ δημιουργηθεῖ μεταξύ τους
οιαδήποτε ἀντιζήλια ἢ διαμάχη. Καθένος ἀπὸ τὰ δύο αὐτὰ στοι-
χεῖα εἶχε στὴ δικαιοδοσία του ἕνα ὠρισμένο κλάδο ἐμπορευμά-
των, στὸν ὁποῖο ἀφιέρωνε τὴν ἐμπορικὴ του δραστηριότητα χω-
ρὶς ποτέ νὰ δημιουργηθεῖ, ὅπως ἀναφέραμε, πνεῦμα ἀνταγωνι-
σμοῦ ἢ παρεξηγήσεως μεταξύ τους.

Τὰ εἶδη μὲ τὰ ὁποῖα ἠσυχλοῦντο οἱ Ἕλληνες χριστιανοὶ ἐμπο-
ροὶ ἦσαν τὰ ἐπόμενα:

- Σάπωνες — ἔλαια — ὑποπροϊόντα (Ἀδελφοὶ Ἀγιακάτσικα).
- Ξυλεία (Καμψόπουλος — Τσουβαλάς).
- Δέρματα καὶ συναφῆ εἶδη (Ε. Χαράλαμπος, Ἀφοὶ Βιττώρια, Ε. Μπότης).
- Ἀποικιακὰ ἐν γένει (Ἰω. Γιαννάς).
- Σιδηρικὰ καὶ Οἰκοδομικὰ ὕλικά (Ἰω. Παπαδόπουλος).
- Τσιμέντα (Ἰω. Οἰκονομίδης).
- Ὑφάσματα (Ν. Ἀσπράκης, Σ. Μαμαλιγκας).

Οἱ Ἕλληνες Ἰσραηλιτὲς τῆς Ρόδου, ἀπὸ τὴν πλευρὰ τους, ἡ-
συχλοῦντο μὲ τὰ κάτωθι:

Εἶδος γενικοῦ ἐμπορίου μὴ περιλαμβανομένων τῶν προαναφε-
ρομένων ἐιδῶν, ἐκτός ἀπὸ τὰ ὑφάσματα, (Οἶκος Υἱῶν Σαλομόν
Ἀλχαδέφ).

Πετρελαιοεἶδη Οἶκος Ἥλ. Σοριάνο.

Ἐπίσης μὲ τραπεζικὲς ἐργασίες μέσω τῶν ἀκολούθων Τραπε-
ζῶν:

Ἰσαὰκ Ἀλχαδέφ

Νότρικα καὶ Μενασσέ

Υἱῶν Μπενσιόν Μενασσέ.

Ὁ οἶκος Υἱῶν Σαλομόν Ἀλχαδέφ τροφοδοτοῦσε πλὴν τῆς Ρό-
δου καὶ τὰ ἄλλα νησιά τῆς Δωδεκανήσου παρέχοντας στοὺς ἐμ-
πόρους τοὺς πιστώσεις καὶ ἄλλες διευκολύνσεις χωρὶς ποτέ νὰ
σημειωθῇ ἔστω καὶ μιά περίπτωσις δικαστικῆς ἐνεργείας ἐναν-
τίον ὁφειλέτου.

Ἄλλος λόγος γιὰ τὸν ὁποῖον τὸ ἐμπόριο τῆς Δωδεκανήσου
διεξήγετο χωρὶς τὴν παραμικρὴ δυσχέρεια ἦταν ἡ ἀθρόα μετανά-
στευσις τῶν Ἰσραηλιτῶν τῆς Ρόδου στὸ Κόγκο, κράτη τῆς Ἀφρι-
κῆς καὶ ἄλλαχού ὅπ' ὅπου ἐστελναν ἐμβάσματα στὶς οἰκογένειές
τους γιὰ τὴν διαβίωσί τους.

Ἀναφορικὰ μὲ τὸ ἱταλικὸ στοιχεῖο ἢ δραστηριότητά του ἦταν
περιωρισμένη σὲ ἠλεκτρικὰ καὶ τηλεπικοινωνιακὰ εἶδη (ἰδίως μὲ
τὴν ἱδρυση τῆς Ἑταιρείας ΣΙΕΡ — ἀντιστοίχου τῆς ΔΕΗ) καὶ μὲ
τὴν δημιουργία τεχνικῶν ἐταιρειῶν ὁδοποιίας καὶ ἀνεγέρσεως
κτιρίων γιὰ Δημόσιες Ὑπηρεσίες, Ξενοδοχεῖα (ὅπως τὸ Ρόδων,
Θέρμαι, Προφήτου Ἡλίου) καὶ ἀργότερα μὲ τὴν εἰσαγωγὴ ἀχημά-

τῶν δημοσίων καὶ ἰδιωτικῆς χρήσεως.

Ὅλα αὐτὰ εἶναι γνωστὰ στοὺς ἐμπόρους τῆς πόλεως τῶν χω-
ριῶν τῆς Ρόδου καθὼς καὶ τῶν ἄλλων νησιῶν τῆς Δωδεκανήσου,
μιά καὶ ὅν ἐχουν περάσει πολλὰ χρόνια ἀπὸ τότε.

Ὁ κ. Γ. Β. Ροδίνης σὲ νεώτερο ἀρθρο του
(25.1.79) διευκρινίζει τὸ ὅλο θέμα καὶ προσθέ-
τει νέα ἐνδιαφέροντα στοιχεῖα καὶ προσωπικὲς
κρίσεις:

«Καλὰ ἔκαμε ἡ Ἰσραηλιτικὴ Κοινότης τῆς Ρόδου νὰ ὀψει
συνέχεια στὸ δημοσίευσμά μας τῆς 21 Δεκεμβρίου 1978, ποὺ εἶχε
σὺν σκοπὸ τοῦ τὴν ἐρευνα πάνω στὴν δραστηριότητα τῶν Ἑλλη-
νορθόδοξων ἐπιχειρηματιῶν κατὰ τὴν κατοχικὴ περίοδο. Τὴν εὐ-
χαριστοῦμε γιὰτὶ ἔτσι μᾶς δίνεται ἡ εὐκαιρία νὰ συμβάλουμε στὴν
ἀποφυγὴ παρεξηγήσεων, ποὺ δυνατό νὰ προκάλεσε μιά ὅλη
φράση τῆς ἐρευνας αὐτῆς.

«Ἦσαν (οἱ Ἕλληνες ὑποψήφιοι ἐπιχειρηματίες) πῶς εἶχαν νὰ
ἀντιμετωπίσουν τὸν συναγωνισμό τῶν Ἑβραίων. Καὶ ὁμως τὸλ-
μησαν κ.λ.π.»

Στὴν περίπτωσι αὕτη, ἡ ἱστορικὴ ἀλήθεια εἶναι ὅτι οἱ Ἑβραῖοι
εἶχαν τόσο ἀναπτυγμένους δουλειές, ὥστε κανεὶς δὲν τολμοῦσε νὰ
γίνει ἀνταγωνιστὴς τους. Βασικὰ τὴν πρόδο τοὺς οἱ Ἑβραῖοι
χρῶσταντο στὸ δαιμόνιο τῆς φυλῆς, σὲ παγκόσμια κλίμακα.

Εἶναι πρὸς τιμὴν τῶν Ἑβραίων — τῆς Κατοχικῆς ἐποχῆς — ποὺ
μπορεσαν κ' αὐτοὶ, παρ' ὅλες τίς ἀντιξοότητες, νὰ σταθοῦν ψηλά
καὶ νὰ κρατήσουν γερά τὰ σκῆπτρα τοῦ ἐμπορίου, ἔστω σὲ ὀρι-
σμένους τομεῖς. Γιατὶ ἦσαν κ' αὐτοὶ μιά μειονότητα ὅπως οἱ ἄλ-
λες, ποὺ εἶχαν νὰ ξεπεράσουν τὴν οἰκονομικὴ πολιτικὴ τῶν κα-
τακτητῶν.

Μιλήσαμε γιὰ συναγωνισμό, δηλ. γιὰ τὸ στοιχεῖο ἐκεῖνο ποὺ
ὅταν λείπει ἀπὸ τὸ ἐμπόριο, τότε θὰ πρέπει νὰ μιλήμε γιὰ καλογε-
ρικὴ. Ἦταν ἐπομένως ὁ συναγωνισμὸς ἐκ μέρους τῶν Ἑβραίων
ἕνα ὑπολογισμὸ στοιχεῖο ποὺ ἐπρεπε, κάθε ὑποψήφιος ἐπιχειρη-
ματίας, νὰ ἔχει ὑπ' ὄψιν του. Καὶ πραγματικά αὐτὸ γινόταν. Γι' αὐ-
τὸ βλέπουμε τὸ διαχωρισμὸ τοῦ ἐμπορίου σὲ τομεῖς προτιμη-
σεως. Στὸν τομέα π.χ. τῶν ὑφασμάτων εἶχαν τὴν πρωτοπορίαν
καὶ κατὰ 90% κρατοῦσαν τὰ σκῆπτρα του. Ἐπίσης στὸν τομέα
τῶν τραπεζικῶν ξεπέρασαν τοὺς κατακτητὲς μὲ τρεῖς τράπεζες ἑ-
ναντι δύο ἰταλικῶν.

Θὰ ὑπῆρχεν, ἐπομένως, μιά ὑπόψια παρεξηγήσεως ἀν' ἐμεῖς μι-
λούσαμε γιὰ ἀνταγωνισμό. Γιατὶ, ποτέ τὰ δύο στοιχεῖα δὲν βρέ-
θηκαν σὲ πόλεμο ἀναμεταξύ τους. Ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετο συνέβαι-
νε, ποὺ μποροῦμε νὰ χαρακτηρίσουμε σὺν στενῇ, ἐντιμῇ καὶ ἐί-
λικρινῇ συνεργασίᾳ ἀνάμεσα στὰ δύο αὐτὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα, ἐμ-
νεύομενα ἀπὸ συνεργατικὸ πνεῦμα, πετύχαιναν μερικὰ ἐπιτεγνή-
ματα ὑπὲρ τοῦ ἐμπορίου, συνεργαζόμενα μεταξύ τους.

Ἄν, ἐπομένως, χρησιμοποιοῦμε τὴν λέξη τὸλμη εἶναι γιὰ νὰ ἐ-
ξαρουμε τὴν ψυχικὴ δύναμη μερικῶν Χριστιανῶν ποὺ τοὺς εὐγε-
νεῖς ὁραματισμοὺς τοὺς μπόρεσαν νὰ ὑλοποιήσουν, ἔχοντας πολ-
λὲς φορές σὺν παράδειγμα καὶ ὀδηγὸ τὴν πρόδο τοῦ ἐβραϊκοῦ
στοιχείου τῶν συμπατριωτῶν μας τῆς Ρόδου.

Εἶπαμε καὶ παραπάνω, πῶς τὸ γεγονός τοῦ διαχωρισμοῦ τῶν
τομέων ἦταν μιά πραγματικότητα. Ἡ ὑπαρξὴ τῆς ὁμῆς δὲν
προήρχετο ἀπὸ καμμιὰ ἀγραφὴ συμφωνία, ἀλλὰ ἀπὸ μίαν ἀνα-
γνώρισι τοῦ δαιμονίου τῆς ἐβραϊκῆς φυλῆς σὲ ὠρισμένους το-
μεῖς.

Ὅσο γιὰ τὸν ἀναγκαστικὸ ξενιτεμὸ τῶν Ἑβραίων τῆς Ρόδου
στὴν Ἀφρικὴ καὶ ἄλλαχού, ἔχουμε τὴν γνωμὴν ὅτι αὐτὸς δὲν ἐ-
πληρέσαε θετικὰ ἢ ἀρνητικὰ τὴν προσφορὰ τοῦ στοιχείου στὸ ἐμ-
πόριο τῶν χρόνων ἐκείνων.

Σὺν γενικὸ συμπέρασμα, μποροῦμε νὰ ἔχουμεν ὅτι, οἱ Ἑβραῖοι
τῆς Ρόδου, μὲ πνεῦμα συναγωνιστικὸ (ὅχι ἀνταγωνιστικὸ) καὶ
πολλὲς φορές συνεργατικὸ, πρόσφεραν πολλὰ στὴν ἀνάπτυξη
τοῦ ἐμπορίου καὶ δεχόμεστε σὺν σπαστὸ τὸ γεγονός ὅτι γιὰ πολ-
λοὺς ἀπὸ τοὺς σημερινοὺς ἐπιτυχημένους ἐπιχειρηματίες, ὑπῆρ-
ξαν καλοὶ δάσκαλοι. Αὐτὸ ἀποδεικνύει καὶ τὴν ὑπαρξὴ φιλίας καὶ
ἀγαθῶν σχέσεων, ἀνάμεσα σὲ Χριστιανοὺς καὶ Ἑβραίους.

Πιστεύουμε πῶς οἱ σημερινὲς διευκρινήσεις δὲν ἀφήνουν πε-
ριθωρία ἔστω καὶ γιὰ τὴν παραμικρὴ ὑπόψια γιὰ παρερμηνεῖα
τῶν προθέσεών μας, σὺν ἐρευνητοῦ τοῦ ἐμπορικοῦ τομέα τῶν
χαλεπῶν ἐκείνων χρόνων τῆς πολυμορφῆς Κατοχῆς.

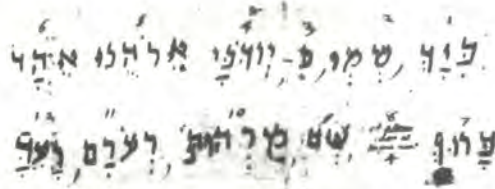
Σκέψεις ἐπ' εὐκαιρία τοῦ ΣΑΒΟΥΩΤ

«Ἡ πραγματικὴ ἐλευθερία ὑπάρχει ἐκεῖ μόνο ὅπου γίνεται ἀποδεχτὴ κάποια μορφή δουλείας».

Ἡ ὥρα παράδοξη ἢ παράλογη κι ἂν φαίνεται ἡ παραπάνω δῆλωση - εἶναι ἀληθινή. Μὲ ὅ,τι κι ἂν ἐπιθυμοῦμε νὰ ἐπιδοθοῦμε, ὅ,τι καὶ ἂν θέλουμε νὰ κάνουμε θὰ πρέπει νὰ ὑπακούσουμε καὶ νὰ ὑποταχθοῦμε στὸν παραπάνω κανόνα.

Ὁ μουσικὸς ἐκεῖνος πού θέλει νὰ ταξιδέψει καὶ νὰ χαρεῖ τὸν ὠραῖο κόσμο τῆς μουσικῆς, γιὰ νὰ τὸ ἐπιτύχει, θὰ πρέπει νὰ ὑποταχθεῖ καὶ νὰ ἀκολουθήσει τοὺς νόμους τῆς ἁρμονίας. Ὁ οἰκοδόμος πού ἐπιδιώκει νὰ χτίσει ἕνα σπίτι, θὰ πρέπει νὰ λάβει ὑπόψη του καὶ νὰ τηρήσει τοὺς νόμους τῆς βαρύτητας, ἂν θέλει τὸ οἰκοδόμημά του νὰ ζήσει καὶ νὰ μὴν πέσει προτοῦ κἀν τὸ ἀποτελειώσει. Ὁ ζωγράφος πού θέλει νὰ ἀποτυπώσει τίς ἐμπνεύσεις του καὶ τίς ἰδέες του πάνω στὸ χαρτόνι, θὰ πρέπει νὰ ὑποταχθεῖ καὶ νὰ σεβασθεῖ τοὺς νόμους πού διέπουν τὴν τεχνολογία τῆς ζωγραφικῆς. Κάθε ἄνθρωπος, τέλος, ὑπόκειται σὲ κάποιους νόμους συμπεριφορᾶς, ἂν θέλει νὰ αἰσθανθεῖ τὴ χαρὰ τῆς δημιουργίας γιὰ κἀτι ὠραῖο καὶ καλὸ.

Τὸ ἴδιο ἀκριβῶς συμβαίνει καὶ μὲ τὴν ἐλευθερία πού ὁ Θεὸς χάρισε στοὺς ὑπόδουλους στὴν Αἴγυπτο Ἰσραηλίτες. Ἡ ἰδιαιτέρη ἀγάπη πού Ἐκεῖνος ἐπέδειξε γιὰ τὸ λαὸ μας κατὰ τὴν Ἑξόδο, ἀπόβλεπε νὰ μᾶς καταστήσει ἐλεύθερους γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ γίνουμε τὸ «βασιλεῖο ἱερέων καὶ ἁγιοῦ ἔθνους», ὁ φῶρος ἐκεῖνος πού θὰ φωτίζε τὰ βήματα δόξης τῆς ἀνθρωπότητας. Δηλαδή, ἡ ἀπελευθέρωσή τους εἶχε σὰν στόχο τὴν «ὑποδούλωση» τοῦ λαοῦ τοῦ Ἰσραὴλ στὴ δουλεία τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Θεοῦ. Τὴν ὑπηρεσία τῶν αἰώνιων καὶ ἀκατάλυτων νόμων τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἀγάπης. Οἱ κανόνες αὐτῆς τῆς ὑπηρεσίας εἶναι οἱ διδασκαλίες καὶ οἱ διατάξεις τῆς Τορά, τὴν ἐπέτειο τῆς παραλαβῆς τῆς ὁποίας γιορτάζουμε τὸ Σαβουώτ.

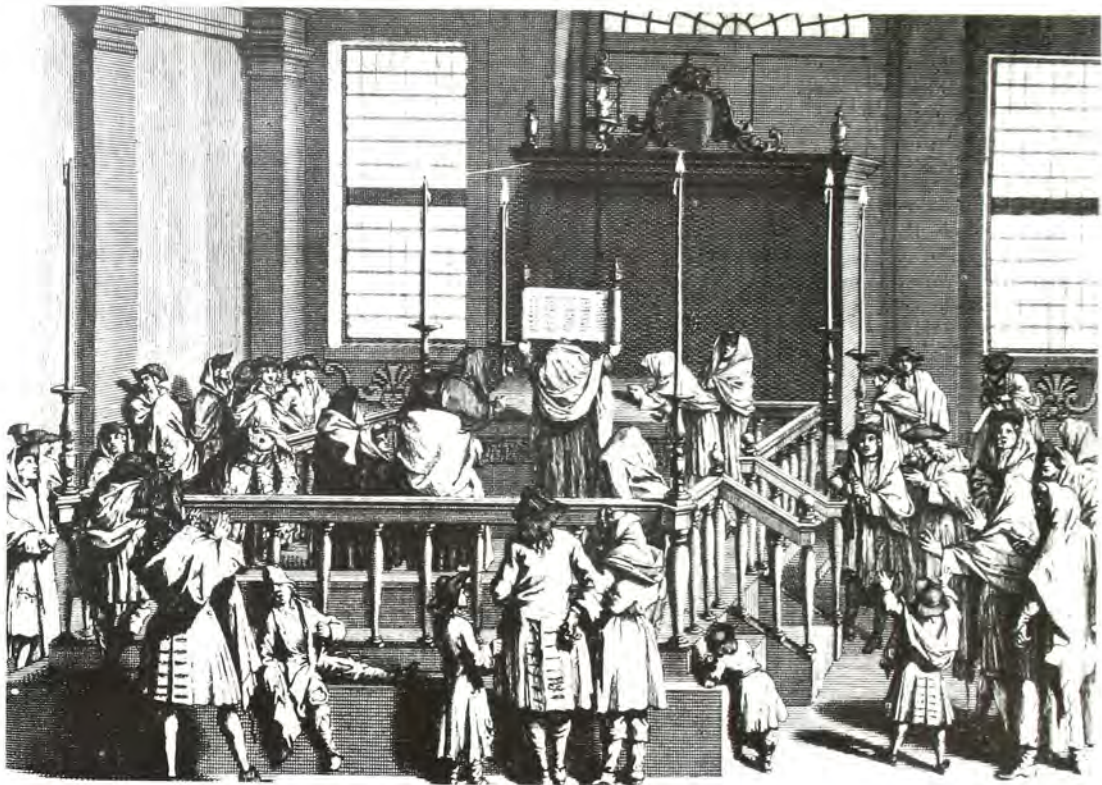
*Juif de Caïen lisant la Bible à la
chaïte de Monte, avec deux souffleurs.*

Ἡ ἀνάγνωση τῆς Τορά στὴν Kai - Feng - Fu τῆς Κίνας. Πιθανόν τὸ ἔργο κάποιου ἱεραπόστολου ἀπὸ τὸν 18 αἰώνα.

Τὸ Σαβουώτ εἶναι ἡ γιορτὴ τῆς Ἀποκαλύψεως. Εἶναι ἡ ἐπέτειος τῆς παραδόσεως τῆς Τορά στὸ Ὅρος Σινάι. Τὸ Σαβουώτ πέφτει ἑπτὰ ἀκριβῶς ἑβδομάδες μετὰ τὴν πρώτη μέρα τοῦ Πέσαχ· συμπίπτει δὲ μὲ τὴν περίοδο τοῦ θερισμοῦ τοῦ σιταριοῦ. Τοῦτο τὸ γεγονὸς δὲν εἶναι καθόλου τυχαῖο. Διότι, ὅ,τι εἶναι τὸ σιτᾶρι γιὰ τὴν διατήρηση τῆς φυσικῆς μας υπάρξεως, εἶναι καὶ ἡ Τορά γιὰ τὴν πνευματικὴ ζωὴ μας. Διὰ μέσου τῆς ἐκούσιας καὶ ἐθελοντικῆς ὑποταγῆς στὴ διδασκαλία τῆς Τορά, οἱ Ἑβραῖοι μπόρεσαν νὰ ἀνακαλύψουν τὴν πραγματικὴ ἔννοια τῆς ἐλευθερίας, πού μόλις πρὶν ἀπὸ λίγο εἶχαν κερδίσει. Ἡ Ἀποκάλυψη τοῦ Σινάι, συνεπῶς, ὁλοκλήρωσε καὶ ἐθεμελίωσε τὸ δῶρο τῆς ἐλευθερίας τῆς Ἑξόδου.

Ὁ δείκτης - Γιάντ - πού χρησιμοποιεῖται γιὰ τὴν ἀνάγνωση τοῦ Σέφερ - Τορά. Πολωνία 19 αἰώνας.

Ἡ Ἀγκυπαὰ τοῦ Σέφερ - Τορὰ σέ κάποια ὀλλανδική Συναγωγή. Ἔργο τοῦ Bernard Picart.

Ἡ Τορὰ, ἡ Par excellence «διδασκαλία», μᾶς παρέχει τὰ ἐφόδια ἐκεῖνα καί τὰ μέσα, τὰ τόσο ἀπαραίτητα, γιά τή ρύθμιση τοῦ καθημερινοῦ προγράμματος τῆς ζωῆς μας. Γιά τή διαμόρφωση τοῦ πιστεύω μας, τῶν ἰδανικῶν μας καί τῆς φιλοσοφίας μας.

Παρόμοιες ἰδέες καί ἀντιλήψεις, σήμερα, ἀπέχουν πολύ ἀπό τοῦ νά εἶναι τό καθολικό κῆμα, ὅλων τῶν Ἑβραίων. Γιά ὀρισμένους σύγχρονους ὁμόθησκους ὁ Ἰουδαϊσμός δέν ἀποτελεῖ παρά ἓνα συναίσθημα, κάτι πού ἀπορρεῖ ἀπό τήν ἀνάμνηση παλαιότερων ἐμπειριῶν, ἀπό τό περιβάλλον τῶν νεανικῶν μας χρόνων, ἢ κάτι πού στηρίζεται στήν τιμή καί τό σεβασμό πού τρέφουμε γιά τοὺς γονεῖς μας καί τοὺς παποῦδες μας. Γιά ἄλλους, ἐκφράζει τήν ἐπιθυμία γιά τή συνέχιση ὀρισμένων ὀρχῶν καί παραδόσεων, ἢ κάποια νοσταλγία γιά τίς καλύτερες μέρες τοῦ παρελθόντος. Γιά ἄλλους, πάλι, πού ἔχουν γευθεῖ λίγο ἀπό τή σοφία τῆς Τορὰ, ἐκφράζει μιά ὕψηλὴ καί ἀκέραιη ἠθική. Γιά καμμία, ὅμως, ἀπό τίς προαναφερθεῖσες τάξεις, ὁ Ἰουδαϊσμός δέν ἀποτελεῖ ἓνα πρόγραμμα καί ἓναν κανόνα ζωῆς.

Αὐτὴ ἡ κατάσταση δέν ἀποτελεῖ παρά μία φυσιολογικὴ ἐξέλιξη, γιά τὴν ὁποία ὅλοι εἴμαστε συνυπεύθυνοι. Ἀρκεστήκαμε σέ μιά ἐπιφανειακὴ καί «στοιχειώδη» ἐβραϊκὴ διαπαιδαγώγηση. Δέν διαθέτουμε τὰ ἐφόδια ἐκεῖνα πού μᾶς βοηθοῦν στὴ διαμόρφωση σταθερῶν καί ἀκλόνητων πεποιθήσεων καί, πού μᾶς καθοδηγοῦν κατὰ τρόπο **Ἰουδαιοπρεπῶς**.

Ἡ ἀπόκτηση αὐτῶν τῶν ἐφοδίων ἐπιτυγχάνεται μόνο μὲ ἓνα τρόπο, τὴν παιδεία. Μὲ τὴν ἀπόκτηση γνώσεων καί

μὲ τὴν ἐνεργὸ πρακτικὴ ἐφαρμογὴ τῶν γνώσεων αὐτῶν στὴν καθημερινή μας ζωή. Εἰκόσιν δέν γνωρίζουμε τί εἴμαστε, εἰκόσιν δέν γνωρίζουμε τὸν Ἰουδαϊσμό μας, μοιραῖα, φθάνουμε στὸ σημεῖο νά μᾶς προβληματίζει ἡ ταυτότητά μας, νά ἀναλογιζόμαστε τί, ἐπιτέλους, σημαίνει νά εἶναι κανεὶς τέκνο τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ; Ἐχομε ἀπλοποιήσει τὸν Ἰουδαϊσμό μας τόσο πολύ, ὥστε γιὰ κάθε σκεπτόμενο σύγχρονο ἄνθρωπο νά παρουσιάζεται σὰν κάτι τὸ πολὺ ἀπλοϊκὸ καί ἀσήμαντο. Περιορίσαμε τὸν Ἰουδαϊσμό σέ λίγες, μετρημένες στὰ δάχτυλα τοῦ ἐνὸς χεριοῦ, τυπικὲς, μᾶλλον κοσμικὲς, ἐκδηλώσεις τοῦ χρόνου, ἀδιαφορώντας τελείως γιὰ τὸ βαθυστόχαστο πλοῦτο τῶν ιδεῶν τοῦ καί τῆς φιλοσοφίας τοῦ.

Λὸ ὅμ ἀάρετς Χασσίδ, (Ἀβώτ, 2:5), ὁ ἀμαθὴς καί ὁ ἁδαὴς ποτὲ δέν μποροῦν νά γίνουν εὐσυνείδητοι καί πιστοὶ ἀκολουθητὲς τῶν Ἰουδαϊκῶν ἰδανικῶν. Χωρὶς αὐτὴν τὴν προσπάθεια, γιά τὴν ἀπόκτηση γνώσεων, πού θὰ πρέπει νά ἀρχίζει ἀπὸ τὴν παιδικὴ καί τὴν ἐφηβικὴ ἡλικία καί νά συνεχίζεται ἀσταμάτητα, δέν εἶναι δυνατόν νά καταστοῦμε καλοὶ Ἑβραῖοι, σωστὰ πληροφορημένοι Ἑβραῖοι, ἢ νά μπορέσουμε νά μεταλαμπαδεύσουμε στὰ παιδιά μας τὸν ἐνθουσιασμό γιὰ τὸν Ἰουδαϊσμό καί τὰ ἰδανικά τοῦ λαοῦ μας.

Ταλμούντ Γκαντλ, ἡ μελέτη εἶναι πάνω ἀπὸ ὅλα μᾶς λέει τὸ Ταλμούδ διότι μᾶς ὁδηγεῖ στὴν ἐμπρακτικὴ ἐφαρμογὴ καί τὴν τήρηση. Ἡ Τορὰ ἀποτελεῖ τὸν θεοῦ ὁδηγὸ τῆς

Η ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΟΥ «ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑΤΟΣ» ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ ΤΗΣ ΥΕΝΕΔ (2 - 5 - 'Απριλίου 1979)

Η προβολή του
«Όλοκαυτώματος» από την
τηλεόραση της ΥΕΝΕΔ έδωσε
την ευκαιρία στον αθηναϊκό
Τύπο να ξαναφέρει στην
επιφάνεια με πολυσέλιδα άρθρα
ολόκληρο το θέμα του διωγμού
των Έβραίων από τους Ναζί.

1) Η ΚΡΑΤΙΚΗ τηλεόραση (ΕΡΤ) κατακρίθηκε από μερίδα του Τύπου γιατί διάσασε - για πολιτικούς λόγους και για λόγους εξωτερικής πολιτικής - να προβάλει την ταινία. Σχετικά με τις γενικότερες πολιτικές σκοπιμότητες είναι το παρακάτω άρθρο της εφημερίδας «**Ακρόπολις**» (3 - 4 - 1979): «Πολιτική μυωπία»

ΟΜΟΛΟΓΟΥΜΕ ότι δεν καταλαβαίνουμε εκείνους - στη χώρα μας και στο εξωτερικό - που ένοχλήθηκαν από την τηλεοπτική σειρά «Όλοκαύτωμα» (που προβάλλει από χθές η ΥΕΝΕΔ). Τά επιχειρήματά τους δεν είναι απλώς σαθρά. Είναι εξοργιστικά. Και αν μη τί άλλο φανερώνουν πολιτική μυωπία. Λένε, επί παραδείγματι, ότι η αναβίωση της εφιαλτικής τραγωδίας της εξοντώσεως 6.000.000 Έβραίων από τους Ναζί, δημιουργεί συμπάθειες προς το Ισραήλ και εξυπηρετεί την εξωτερική πολιτική του. Και ότι εν πάση περιπτώσει υπάρχουν και άλλα πιά προδρόφα εγκλήματα γενοκτονίας, για τα οποία κανείς δεν ενδιαφέρεται. Κατ' αρχήν δεν υπάρχει εγκλημα στην Ιστορία της ανθρωπότητας που να μπορεί να παραβληθεί με την ομαδική εξόντωση των Έβραίων στα χιτλερικά στρατόπεδα συγκεντρώσεως. Πρόκειται για μιάν ασύλληπτη σέ φρικαλεότητα και νοσηρότητα ενέργεια, ή οποία μάλιστα συνετελέσθη στα μέσα του 20ού αιώνα από ένα κράτος πολιτισμένο - όχι σέ κάποιαν εποχή βαρβαρότητας και πρωτογονισμού. Κι ύστερα πού ακούσθηκε ότι θά πρέπει να θάψουμε την Ιστορία και να αποσιωπούμε τά μεγαλύτερα και συγκλονιστικώτερα διδάγματά της, για να μην εισπράξει όφελι - αμφίβολα κι αυτά - ή μία ή ή άλλη σύγχρονη πολιτική; Και τό δίδαγμα της τραγωδίας πού αναβιώνει τό «Όλοκαύτωμα» παραμένει ανατριχιαστικά επίκαιρο στην εποχή μας. Γιατί κάθε άλλο παρά έλειψαν οι συνθήκες, οι όποιες εκτρέφουν τόν ολοκληρωτισμό. Τόν όποιοιδήποτε ολοκληρωτισμό. Γιατί, ός μήν άπατώμεθα, ό Ναζισμός ήταν απλώς μία έκφρασι αυτού του ίδεολογικού άμók πού πιάνει κάποτε όχι μόνο κόμματα και κοινωνικές όμάδες, αλλά και λαούς ολόκληρους. Ύπηρχε και ό φασισμός του Μουσολίνι, αλλά και ό επίσης άγριος άν όχι άγριώτερος από τόν Ναζισμό κομμουνισμός του Στάλιν, πού εξόντωσε έκατομμύρια ανθρώπους σέ στρατόπεδα συγκεντρώσεως. Άλλο άν βρέθηκε στην πλευρά των νικητών του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και συγκαλύφθηκαν τά εγκλήματά του ή έν πάση περιπτώσει δεν έφθασαν στο φώς, όπως εκείνα του 'Αουσβιτς και της Τρεμπλίνκα. Ό ολοκληρωτισμός καλλιεργεί τόν τυφλό φανατισμό, τό μίσος και την έχθροπάθεια. Άπελευθερώνει από τά άβυσσαλέα βάθη της ανθρωπίνης ψυχής δαιμονικές δυνάμεις καταστροφής, πού άγωνίζεται ό πολιτισμός να χαλινάγωγήσει και να παροχετεύσει σέ ακίνδυνα κανάλια. Και άποτελεί μία σύγχρονη μάστιγα, πού δ-

μοιά της δεν γνώρισε στο παρελθόν καμιά άλλη εποχή. Όφείλουμε να μη χάνουμε την αίσθησι αυτού του κινδύνου. Και ό,τι μάς τόν θυμίζει άποτελεί ύπηρεσία προς την ανθρωπότητα».

2) ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ για την προβολή της ταινίας έκανε ή «Διεθνής Έλληνο - Άραβική Ένωση» (έδρα στην Άθήνα) «για τή σκόπιμη και έσκεμμένη προπαγάνδα της ταινίας προς έκμετάλλευση των δεινών πού υπέστησαν οι Έβραίοι».

Η σχετική είδησις έδημοσιεύθη σέ μερικές μόνο έφημερίδες άσχολίαστη. Μόνον ή «**Καθημερινή**» σέ άρθριδιό της έγραψε, εκτός των άλλων: «Περίερη τοποθέτηση, αλήθεια, άπέναντι στο φρικαλέοτερο εγκλημα του αιώνα - τοποθέτηση πού βάζει εν πειρασμό να πιστώσουμε ότι έμπνέεται από φανατισμούς και πάθη» (7/4/79).

Έντονα επίσης διαβήματα έκαναν οι άραβικές πρεσβείες στην Άθήνα, εκτός της αιγυπτιακής, έπίσημα στην ελληνική Κυβέρνηση για την προβολή του «Όλοκαυτώματος» χαρακτηρίζοντας τό σήριαλ σάν «έβραϊκή προπαγάνδα», όπως ανέφερε εκπρόσωπος άραβικής πρεσβείας.

Ό εκπρόσωπος, σύμφωνα με δημοσιεύματα του Τύπου, «έπιβεβαίωσε τις πληροφορίες του τοπικού Τύπου ότι διαβημα έγινε προς τό ελληνικό ύπουργείο Έξωτερικών. Άρνήθηκε, όμως, να σχολιάσει την πληροφορία ότι ό πρεσβυτής της Λιβύης έκανε ό ίδιο την διαμαρτυρία σάν συμφωνημένος αντιπρόσωπος των άραβικών χωρών, συμπεριλαμβανομένης της Σαουδικής Άραβίας».

Έλληνικές πηγές ανέφεραν ότι ή κυβέρνηση στην άπάντησή της παρατηρεί ότι τό φίλμ είχε «κλεισθεί» έξη μήνες νωρίτερα και ή ματαίωση της παρουσιάσεώς του ήταν δύσκολη. Η κυβέρνηση πρόσθεσε ότι δεν υπάρχει πρόθεση προσβολής των άραβικών χωρών ή προωθήσεως των ισραηλινών συμφερόντων.

Οι άραβικές πρεσβείες της Άθήνας άνεκοίνωσαν ότι σύντομα θά έχουν στη διάθεσή τους φίλμ πού θά παρουσιάζει την εξόντωση των Παλαιστινίων από τους Ισραηλινούς και άναμένουν ότι θά γίνει παρόμοια τηλεοπτική κάλυψη. Τόνισαν ότι αίσθάνονται ιδιαίτερη προσβολή διότι τό τηλεοπτικό φίλμ βελτιώνει τή γνώμη για τό Ισραήλ στην περίοδο αυτή της ύπογραφής της πολυσυζητημένης, αιγυπτοϊσραηλινής συνθήκης ειρήνης».

3) Η ΑΚΡΟΑΜΑΤΙΚΟΤΗΣ της ταινίας φαίνεται ότι ήταν πάρα πολύ μεγάλη και θεωρείται άνωτέρα κι από εκείνη των άγώνων του παγκοσμίου πρωταθλήματος ποδοσφαίρου.

Τό γεγονός αυτό τό έπεσήμανε ό Τύπος κι ίδίως έφημερίδες πού άσχολούνται με παρόμοια θέματα. (Π.χ. «**Καθη-**

μερινή», «**Αθηνόγραμμα**» (14/4/79), με κρίσεις όπως «έρημωση ή Αθήνα την ώρα προβολής της ταινίας».

Τό «**Βήμα**» έγραψε, στις 11 - 4 - 79, ότι ήταν «ή έκπομπή με την μεγαλύτερη ακροαματικότητα από καταβολής ελληνικής τηλεοράσεως». Τά έσοδα από διαφημίσεις ανήλθαν σέ 5 εκατ. δρχ. (Η YENEΔ άγόρασε την ταινία γιά 700 χιλ. δρχ.). Πολλοί έγραψαν ή τηλεφώνησαν στην YENEΔ να προβληθί πάλι αυτή ή σειρά, αλλά ό αρμόδιος Δ/ντής κ. Σπ. Σκόνδρας δήλωσε ότι πρós τό παρόν δέν γίνεται. Ίσως άργότερα μέ άφορμή κάποια έπέτειο.

Άλλο χαρακτηριστικό γεγονός είναι τό ότι την ίδια έβδομάδα μέ τό «Όλοκαύτωμα» έπρόκειτο νά άρχίση από τό άλλο κανάλι (ΕΡΤ) τό σήριαλ «Η Δασκάλα μέ τά χρυσά μάτια», πού θεωρείται σάν τό καλύτερο τής ελληνικής παραγωγής.

Ό Τύπος, άκριβώς γιατί οι περισσότεροι θεατές θά έβλεπαν τό «Όλοκαύτωμα», έζήτησε νά άναβληθί ή προβολή τής «Δασκάλας». Η προβολή άνεβλήθη την τελευταία στιγμή κι' έτσι ή ΕΡΤ στά μεταμεσημβρινά της έπίσημα δελτία είδήσεων (τής Δευτέρας 2 Άπριλίου) μετέδιδε την άναβολή, πράγμα πού προκάλεσε μιά έμμεση έντυπιακή διαφήμιση γιά τό «Όλοκαύτωμα».

[4] ΚΑΘΕ ΜΕΡΑ ό Τύπος δημοσίευε περίληψη τού έπεισοδίου πού έπρόκειτο νά προβληθί τό βράδυ καί στίς περισσότερες έφημερίδες — κυρίως στίς άπογευματινές πού διαθέτουν ειδικές στήλες — ή δημοσίευσις αυτή συνοδευόταν καί μέ χαρακτηριστικές φωτογραφίες.

[5] ΠΡΙΝ ΑΠΟ την προβολή τής ταινίας ή εταιρία ICAP - Έλλάς, γιά λογαριασμό τού περιοδικού «**Ταχυδρόμος**», έκανε δημοσκόπηση μέ τά έξι άποτελέσματα:

Ερώτημα 1: «Μοῦ λέτε παρακαλώ τί άκριβώς έκανε ό Χίτλερ στους Έβραίους τόν καιρό τού πολέμου;».

Απαντήσεις: Τούς έξόντωσε 96%

— Τίποτε 1%

— Δέν ξέρω 3%

Ερώτημα 2: «Νομίζετε ότι ό γερμανικός λαός ήξερε εκείνη την έποχή αυτό τό φοβερό έγκλημα;».

Απαντήσεις: — Ναι 46%

— Όχι 41%

— Δέν ξέρω 13%

«Όπως γράφει ό «Ταχυδρόμος» (5/4/1979) σχετικά:

«Ελάχιστες ήταν οι άποκρίσεις από τά παραπάνω ποσοστά στίς άπαντήσεις άντρών καί γυναικών, διαφόρων ηλικιών ή κοινωνικών τάξεων.

Όσο γιά τίς μεθόδους, πού άκολουθήσαν οι «άριοι» τού Χίτλερ, γιά νά άφανίσουν τούς Έβραίους, άποδείχτηκε ότι όσοι ρωτήθηκαν γι' αυτές τίς γνώριζαν θαυμάσια. Είπαν συγκεκριμένα: «Ό Χίτλερ έψηνε τούς Έβραίους στά κρεματόρια». «Τούς έκανε σαπούνια, χτένες, τούς έλυωνε». «Έξόντωσε έξι έκατομμύρια ανθρώπους, τούς ξεκλήρισε». «Τούς σκότωναν, τούς έσφαζαν, τούς κρεμούσαν». «Τούς είχαν σέ στρατόπεδα συγκέντρωσης». «Τούς έκανε φοβερά βασανιστήρια». «Τούς έβαζε σέ φούρνους, θαλάμους άείρων». «Τούς πήρε τίς περιουσίες, τούς στέρησε τά δικαιώματα». «Τούς είχε γιά πειραματόζωα». «Χρησιμοποίησε τά γυναικόπαιδα σέ όργανα».

Στό δεύτερο, έρώτημα, άν ό γερμανικός λαός ήξερε τότε, στά χρόνια τού πολέμου, τό έγκλημα τών Ναζί ενάντια στους Έβραίους, οι γνώμες τών Έλλήνων φαίνεται νά διαχάζονται. Μέ μικρή διαφορά (46% έναντι 41%), οι 600 Άθηναίοι καί Πειραιώτες πού ρωτήθηκαν, άποδίδουν κάποια ευθύνη στό γερμανικό λαό.

Μεγάλη διαφορά γύρω από τό έρώτημα αυτό παρουσιάζουν οι άπόψεις τών νεώτερων καί τών ατόμων πάνω από πενήντα. Παιδιά από 15 — 19 έτών, πού δέ ζούσαν

τήν έποχή εκείνη, έχουν τή βεβαιότητα (σέ ποσοστό 56%) ότι ό γερμανικός λαός γνώριζε τή γενοκτονία τών Έβραίων ήδη από τά χρόνια τού πολέμου. Τήν ίδια άποψη ύποστηρίζουν στήν πλειοψηφία τους άτομα τών άνωτέρων κοινωνικών τάξεων.

Αντίθετη είναι ή γνώμη τών ώριμότερων, πού ζούσαν την έποχή τού Β' Παγκόσμιου Πολέμου, καί είναι σήμερα πάνω από 50 χρόνων. Από αυτούς, οι περισσότεροι πιστεύουν, ότι ό γερμανικός λαός δέν είχε ιδέα γιά τίς θηριωδίες τών ήγετών του. Καί ή άποψη τους συμπίπτει μέ την άπάντηση, πού έδωσαν άτομα τών κατωτέρων κοινωνικών τάξεων.

Σέ γενικές, πάντως, γραμμές, ή σφυγμομέτρηση άπόδειξε, ότι οι Άθηναίοι καί οι Πειραιώτες γνωρίζουν πολύ καλά τί έγινε σέ βάρος τών Έβραίων, στή διάρκεια τού πολέμου. Καί έπιπλέον, καταδίκασαν σχεδόν στό σύνολό τους τή ναζιστική θηριωδία».

Ό «**Ταχυδρόμος**» δημοσιεύει επίσης (12/4/79) έρευνα πάλι τής ICAP - Έλλάς όπου μεταξύ 600 ατόμων πού έρωτήθηκαν στήν περιοχή τής Αθήνας - Πειραιά, οι 8 στους 10 είχαν δει ένα έστω έπεισόδιο τού «Όλοκαυτώματος».

Όπως γράφει τό περιοδικό:

«Τό ποσοστό αυτών, πού παρακολούθησαν καί τά τέσσερα έπεισόδια τής σειράς, ήταν 45%. Στήν κατηγορία αυτών, είναι πολύ μεγαλύτερο τό ποσοστό τών γυναικών, άπό εκείνο τών άντρών. Συγκεκριμένα, τό 56% από τίς γυναίκες είδε καί τά τέσσερα έπεισόδια, ενώ από τούς άντρες μόνο τό 34%.

Επίσης, τή μεγαλύτερη θεαματικότητα από τά τέσσερα έπεισόδια είχε τό τελευταίο, πού τό παρακολούθησαν οι έφτά στους δέκα. «Πάντως καί στίς τέσσερις μέρες πού κράτησε ή προβολή τού «Όλοκαυτώματος» οι γυναίκες - τηλεθεατές είχαν τή συντριπτική πλειοψηφία όπως φαίνεται στό διάγραμμα...

Σέ ό,τι άφορά τήν ηλικία αυτών πού ρωτήθηκαν θά μπορούσε κανείς νά πεί ότι οι άνθρωποι πάνω από τά πενήντα ήταν εκείνοι πού συγκριτικά μέ τίς άλλες ηλικίες έδειξαν τό μικρότερο ένδιαφέρον.

Τέλος, οι άποκρίσεις πού παρατηρήθηκαν ανάμεσα σέ κείνους πού άνήκουν στίς εύρωύτερες τάξεις καί σέ κείνους πού άνήκουν σέ κατώτερη κοινωνικοοικονομική τάξη ήταν ελάχιστες.

Σέ γενικές γραμμές, ή έρευνα έδειξε ότι ελάχιστοι ήταν εκείνοι, πού ή προβολή τού πολύκροτου σήριαλ, τούς άφησε άδιάφορους».

[6] Πρó τής προβολής (Κυριακή 1/4/79 καί Δευτέρα 2/4/79) όλόκληρος ό άθηναϊκός Τύπος άσχολήθηκε μέ την ταινία καί γενικά μέ τίς θηριωδίες τών Ναζί.

[7] ΕΙΔΙΚΑ άφιέρωματα - έρευνες έγιναν από τά έξι έντυπα:

α) Τό περιοδικό «**Ταχυδρόμος**» σέ δύο συνεχή τεύχη του (29 Μαρτίου καί 5 Άπριλίου) άφιέρωσε πολλές σελίδες σχετικά.

Στό τεύχος τής 29 Μαρτίου άφιέρωσε τό κύριο άρθρο του μέ τίτλο «Ίδια δικαιώματα στή ζωή» καί έρευνα 6 σελίδων μέ θέμα «Όλοκαύτωμα: Εικόνες πού δέ θά δείτε στήν TV: Ανατριχιαστικά κείμενα καί φωτογραφικά ντοκουμέντα γιά τό πώς άρχισε, εξελίχτηκε καί ολοκληρώθηκε τό μακάβριο σχέδιο τής εξόντωσης 6.000.000 Έβραίων στά χιτλερικά στρατόπεδα συγκέντρωσης».

Στό τεύχος τής 5 Άπριλίου επανήλθε, σέ έρευνα 6 πάλι σελίδων, ειδικά γιά «τό Όλοκαύτωμα τών Έβραίων τής Ελλάδας».

β) Η έφημερίδα «**Βήμα**» σέ 5 συνεχή φύλλα της (1 — 5 Άπριλίου) παρουσίασε ειδική έρευνα μέ συνεντεύξεις, ά-

ναμνήσεις από Έλληνες Έβραίους που ήταν κρατούμενοι στα γερμανικά στρατόπεδα και διεσώθησαν. Στην ίδια έρευνα ετέθησαν και ερωτήματα για την πολιτική της τότε ηγεσίας του Έλληνικού Έβραϊσμού.

Η ίδια εφημερίδα αναδημοσίευσε σε όλοσέλιδο, άρθρο της «MONDE» για το ότι «Νεοναζί και ιστορικοί αναθεωρητές εγείρουν αμφιβολίες κι αμφισβητήσεις» (25 Μαρτίου).

γ) Το περιοδικό «Πολιτικά Θέματα» αφιέρωσε 4 σελίδες με τις αφηγήσεις του Διοικητού του Άουσβιτς, με τίτλο «Έτσι έλυσα το πρόβλημα των Έβραίων...» (31/3/79).

Επίσης στο τεύχος της 7/4/79, με τίτλο «Ήταν ένα άτελειωτο κλάμα» (ή προβολή της ταινίας), παρουσιάζει συνεντεύξεις με ανθρώπους της επιστήμης, των γραμμάτων και των τεχνών σχετικά με την προβολή.

Στο ίδιο περιοδικό ο Πιλ Νόρ έγραψε χρονογράφημα με τίτλο «Άνθρωπος γεννήθηκε, άνθρωπος θά πεθάνει» (13/4/79).

δ) Η «Απογευματινή» έκανε έρευνα για το σήριαλ στο οποίο απήγγησαν οι πνευματικοί άνθρωποι Τ. Αθανασιάδης, Έλλη Αλεξίου, Σπ. Βασιλείου, Ίακ. Καμπανέλλης, Δ. Κολλάτος, Ζυλ Ντασέν και Άντ. Σαμαράκης (5/4/79).

Ο Άντ. Σαμαράκης είπε χαρακτηριστικά:

«Κάθε τι που βοηθάει να μην ξεχνιέται ο Φασισμός κι ο Ναζισμός, κάθε τι που φέρνει στη σκέψη όλων μας την τραγωδία που πέρασαν όχι μόνον οι Έβραίοι, αλλά και τόσοι άλλοι άνθρωποι εξ αιτίας του Φασισμού είναι πελώριμη προσφορά. Η προβολή αυτού του είδους των ταινιών μας υπενθυμίζει την απανθρωπιά και τη σκληρότητα του Ναζισμού και του πολέμου και μας ένισχύει την απόφαση να ξεριζώσουμε τα υπολείμματα του φασισμού που ξανασηκώνουν κεφάλι, και στον τόπο μας και αλλού. Δηλαδή, μας ένισχύει την απόφαση ν' αγωνιστούμε για να μην ξαναγίνει ποτέ αυτό που έγινε τότε. Έγώ προσωπικά θά προτιμούσα να ήταν ντοκουμανταίρ, αλλά μία ταινία όπου υπάρχει μέσα της άρκετος λυρισμός έχει μεγαλύτερη προσπάθεια στο κοινό από ένα στεγνό ντοκουμανταίρ. Κι έτσι μεγαλύτερα αποτελέσματα. Για λαούς σαν και μας που δεν έχουμε ιστορική μνήμη ή ταινία αυτή χρησιμεύει για να θυμίζει και να επηρεάζει βαθύτερα. Είναι παρήγορο ότι το «Όλοκαύτωμα» είχε τεράστια ακροαματικότητα σ' όλες τις χώρες, αλλά κυρίως στην Ελλάδα. Είναι μία προσφορά που δεν πρέπει να υποτιμούμε».

ε) Η εφημερίδα «Νέα» σε δύο άρθρα (9 - 11/4/79) με τίτλο «Οι φλόγες που άναψε το «Όλοκαύτωμα» παρουσίασε ρεπορτάζ του Γ. Λιόνη με συνεντεύξεις διασωθέντων Έβραίων από τα γερμανικά στρατόπεδα. Οι περισσότεροι μίλησαν δημοσίως, για πρώτη φορά ύστερα από 33 χρόνια.

στ) Η εφημερίδα «Ακρόπολις» από της 17 - 3 - 1979 δημοσίευσε σε συνέχειες το βιβλίο του G. GREEN «Όλοκαύτωμα».

ζ) Το περιοδικό «Επίκαιρα» αφιέρωσε (5/4/1979) δύο σελίδες με τίτλο «Όλοκαύτωμα: Η συνειδητοποίηση της γενοκτονίας», με στοιχεία από άρθρα κυρίως των γερμανικών περιοδικών «STERN» και «SPIEGEL», από τις αντιδράσεις που σημειώθηκαν στη Γαλλία και αλλού. Το ίδιο περιοδικό με άφορμή το «Όλοκαύτωμα» εξετάζει στο τεύχος της 14/4/1979 σε άρθρο 2 σελίδων τα έσωτερικά προβλήματα που αντιμετωπίζει ο Έβραϊσμός σήμερα.

η) Η εφημερίδα «Βραδυνή» σε όλοσέλιδο άρθρο της (3/4/79) παρουσίασε στοιχεία και φωτογραφίες που άφορου κυρίως τους Έλληνες Έβραίους, καθώς και δηλώσεις του Πρεσβευτού του Ισραήλ στην Αθήνα.

Η ίδια εφημερίδα φιλοξένησε άρθρο του Ν. Μάτσα από

μιά επίσκεψή του στο Νταχάου, όπου «Η φωτιά καίει ακόμα...» (12/4/79).

θ) Η εφημερίδα «Έλευθέρος Κόσμος» σε κύριο άρθρο με θέμα το «Όλοκαύτωμα ανέφερε και σ' άλλα παρόμοια ολοκαυτώματα καταλήγοντας ότι «Η ανθρωπότητα δεν θά είναι ποτέ ασφαλής, αν δεν απαλλαγεί από τον εφιάλτη του ολοκληρωτισμού» (8/4/79)

ι) Στην «Έλευθεροτυπία» η Έλ. Χαλκούση δημοσίευσε συνέντευξη με την Έλληνίδα Μαίρη Καψάσκη, που εργάζεται σε αμερικανικές κινηματογραφικές εταιρίες στο Μόναχο, και που εργάστηκε στο γύρισμα του «Όλοκαυτώματος» (18/4/79).

[8] ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑΤΑ και άρθρα ειδικά για τα δσα τραγικά περιγράφει το «Όλοκαύτωμα» έγραψαν οι Δ. Ψαθάς («Έλευθεροτυπία», 3/4/79), Π. Παπαδούκας («Ακρόπολις», 4/4/79), Δ. («Ημερήσιος Κήρυξ» — Λαρίσης, 4/4/79), Έλένη Βλάχου («Καθημερινή», 5/4/79), Στ. Ίντζεγιάννης («Ημερήσιος Κήρυξ» — Πατρών, 6/4/79), Ν.Ι. Μέρτζος («Έλλην Βορράς», 6 και 8/4/79), Άσ. Γιαλαμάς («Αύγη», 6/4/79), Έλ. Μπίστικα («Καθημερινή», 7/4/79), Γ. Ρούσσος («Νέα», 7/4/79), Γ. Φωτιάδης («Θεσσαλονίκη», 9/4/79), Θ. Παπακωνσταντίνου («Ακρόπολις», 15/4/79), Λ. Μαρ. («Μακεδονία», 8/4/79), Α. Κουφάλης («Θάρρος», Δράμας, 6/4/79), Γ. Δικαίος («Ντομινό», 18/4/79).

ΚΑΤΑ της προβολής «σαν Ιερόσυλης πολιτικής σκοπιμότητας» έγραψε χρονογράφημα το Ν. Φιλικός («Ριζοσπάστης», 6 και 11/4/79). Στην ίδια εφημερίδα ο Ν. Παπανδρέου χαρακτηρίζει την ταινία «Παραχάραξη Ιστορίας για χρήση σημερινή» (22/4/79). Επίσης ο Β. Φίλιπς («Έλευθεροτυπία», 6 και 11/4/79) υπεστήριξε ότι «στο «Όλοκαύτωμα» είναι φανερή μία προσπάθεια να δικαιολογηθεί και να ερμηνευτεί η σιωνιστική γραμμή για τη βίαιη λύση του Παλαιστινιακού (γραμμή Χέρτσλ - Ζαρμπονίνσκυ)...». Στην ίδια εφημερίδα ο Νικ. Βρεττάκος (12/4/79), σε άρθρο του με τίτλο «Στά παζάρια ακόμα και οι θυσίες των Λαών», καταλήγει:

«Σημασία έχει πώς το χαρτί του μαρτυρίου των Έβραίων δεν έχει καθόλου για σκοπό του τον φρονηματισμό της ανθρωπότητας αυτή τη στιγμή. Έντάσσεται κι αυτό μέσα στα πλαίσια του χιτλερικού πνεύματος και προωκείται καινούριες δόυνες για τον ίδιο τον «περιούσιο» λαό του Ισραήλ, ο οποίος μειώνει την αξία — και το σεβασμό — του μαρτυρίου αυτού, με το να δέχεται με μίαν αποκρουστικά αντιανθρώπινη έπαρση, ότι μόνον αυτός έχει δικαιώματα, διαγράφοντας και τα στοιχειώδη ακόμη δικαιώματα, των γειτόνων του. Η έμπορευματοποίηση του αληθινού ολοκαυτώματός του που γίνεται τόσο ξαφνικά, είναι φυσικό, να μας βάζει σε πολύ πικρές σκέψεις και να γεννά στους πολλούς και ποικίλα εύλογα ερωτήματα».

[9] ΑΝΤΙΘΕΤΑ δημοσιεύματα έσημειώθηκαν μόνον:

α) Η εφημερίδα «Όρθόδοξος Τύπος» (6/4/1979) σε κύριο άρθρο με τίτλο «Άς μη γινώμεθα όργανα Σιωνιστικής προπαγάνδας», αναφέρει ότι το «Όλοκαύτωμα προσβαθεί να δημιουργήσει συμπάθειες υπέρ του Ισραήλ», ότι προβάλλονται ως θύματα των Ναζί μόνον οι Έβραίοι, ότι τα θύματα δεν ήταν 6 εκατ. κλπ. Επίσης ζητά να μη λαμβάνει μέρος η Ελλάς στο διαγωνισμό της Εύροβιζιόν» γιατί είναι Ισραηλινή προπαγάνδα και καταλήγει «Ο Σιωνισμός παραμένει πάντα ο μεγαλύτερος έχθρός της Όρθοδοξίας και του Έλληνισμού».

β) Το περιοδικό «Κίνηση» (όργανο ομάδος ακροδεξιάς) στο φύλλο του του β' δεκαπενθημέρου Μαρτίου 1979), με το τίτλο «Τά περίεργα του Όλοκαυτώματος» γράφει ότι «όποτε το Ισραήλ έχει κάποιο ζωτικό πρόβλημα και διε-

Θνεΐς δυσκολΐες «κάποιος, κάπου», βγάξει από τὸ σακκὶ τὸν ψαλμὸ τῶν 6 ἑκατ. θυμάτων τοῦ ναζισμοῦ».

γ) Ἡ ἐφημερίδα «Χριστιανικὴ Δημοκρατία», στὸ κύριο ἄρθρο τῆς τῆς 6/4/79, γράφει «Ὅπως τὸ πρόβλημα δέν εἶναι αὐτό. Δέν εἶναι δηλαδὴ οὔτε στὸ ἐγκλημα τῶν Ναζὶ ποὺ εἶναι κραυγαλέο καὶ ἀποτρόπαιο οὔτε στὴ δυσἀρεσκεία ἢ ὄχι τῶν σημερινῶν ἀντιπάλων τῶν Σιωνιστῶν. Τὸ πρόβλημα βρίσκεται ἄλλοι, καὶ πρέπει κάποιος νὰ τὸ πεῖ στοὺς συμπαθεῖς κατὰ τὰ ἄλλα Ἰσραηλίτες. Τὸ πρόβλημα τοῦ Ἰσραὴλ εἶναι καθαρά πρόβλημα σχέσεών μας μὲ τὸ κατ' ἐξοχὴν πρόσωπο ὅλης τῆς ἀνθρωπότητας, τὸ πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἐφ' ὅσον τὸ Ἰσραὴλ θὰ ἐπιμένει νὰ ἀρνεῖται τὸ πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἡσυχία καὶ ἀσφάλεια δέν πρόκειται νὰ βρεῖ ὅσες πολεμικὲς δυνάμεις κι ἂν ἔχει στὴ διάθεσή του».

10 Ο ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΣ Τύπος, ἀπὸ τὰ λίγα στοιχεῖα ποὺ ἔχουμε στὴ διάθεσί μας, ἀσχολήθηκε μὲ τὴν προβολὴ ἀναδημοσιεύοντας κείμενα ἀπὸ τὶς ἀθηναϊκὲς ἐφημερίδες ἢ δικά του πρωτότυπα χρονογραφήματα, ὅπως παραπάνω στὸ στειχεῖο 9 ἀναφέρεται.

Στὸν «Ταχυδρόμο» (Βόλου), μὲ τίτλο «Ἡ φάμπρικα τοῦ θανάτου» δημοσιεύεται σὲ συνέχειες ἀπὸ 8/4/79 ἀφήγημα γιὰ τὸ Ἀουσβιτς, τὸ στρατόπεδο τῆς φρίκης καὶ τοῦ μαρτυρίου.

11. Η ΠΡΟΒΟΛΗ τοῦ «Ὁλοκαυτώματος» ἔδωσε τὴν εὐκαιρία νὰ ἔλθουν στὴν ἐπιφάνεια καὶ νὰ τεθοῦν διάφορα ἄλλα θέματα τῆς ἐθνικῆς ζωῆς τῆς Χώρας, γεγονόσι ποὺ ἀποδεικνύει κι ἔμμεσα τὴν ἐπιτυχία τῆς προβολῆς.

Μὲ ἀφορμὴ, λοιπόν, τὴν προβολὴ οἱ ἐφημερίδες «**Αὐγὴ**», «**Ἐλευθεροτυπία**» ζήτησαν τὴν ἀναγνώρισιν ὧν τῶν κλάδων τῆς Ἐθνικῆς Ἀντιστάσεως ἢ «**Ἑστία**» ζήτησε μὲ τὸν ἴδιο τρόπο νὰ προβληθοῦν τὰ δεινὰ τῶν Κυπρίων ἀπὸ τοὺς Τούρκους, ἡ Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ Βορειοηπειρωτικοῦ Ἀγῶνος, μὲ ἀνακοίνωσί της, ἀνεφέρθη «στοὺς διωγμοὺς ποὺ ὑφίσταται τὸ Ἑλληνικὸ στοιχεῖο τῆς Βορείου Ἠπείρου ἀπὸ τοὺς Ἀλβανοὺς» ὁ Δ. Ψαθᾶς, στὴν «**Ἐλευθεροτυπία**», νὰ προβληθῇ καὶ ἡ σφαγὴ ἀπὸ τοὺς Τούρκους τῶν ἑκατοντάδων χιλιάδων Ἑλλήνων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας κλπ.

Σὲ σειρά τριῶν ἄρθρων του στὴν «**Ἀκρόπολις**» ὁ Θ. Παπακωνσταντίνου ἀνεφέρθη στὰ «Ὁλοκαυτώματα τοῦ 20οῦ αἰῶνος ἐναντίον διαφόρων λαῶν καὶ ἐθνότητων (15,22 καὶ 29/4/79).

★

ΟΙ ΕΒΡΑΙΟΙ ΠΟΥ ΖΟΥΝ ΣΤΙΣ ΑΡΑΒΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ

Ἡ Παγκόσμια Ὄργάνωση τῶν Ἑβραίων ποὺ ζοῦν στὶς ἀραβικὲς χώρες (W.O.J.A.C.) κυκλοφόρησε ἐνδιαφέροντα ντοκουμενταρισμένα στοιχεῖα ὅπου ἀποδεικνύεται ὅτι: — Στὴ Μέση Ἀνατολὴ ἡ παρουσία μεγάλων Ἑβραϊκῶν Κοινοτήτων συνεχίστηκε χωρὶς διακοπὴ ἀπὸ τὸν καιρὸ τῆς ἐξορίας στὴ χώρα τῶν Ἀσσυρίων καὶ τῶν Βαβυλωνίων, τὸν 8ο καὶ τὸν 6ο αἰῶνα π.Χ. δηλαδὴ 1000 χρόνια πρὶν ἀπὸ τὴν ἀραβικὴ εἰσβολὴ στὴ Γῆ τοῦ Ἰσραὴλ καὶ περὶ 2500 χρόνια πρὶν «γεννηθῶν» τὰ σύγχρονα ἀραβικὰ κράτη...

— Μὲ ἐξαίρεση πολὺ λίγες περιπτώσεις (ποὺ διαρκοῦσαν καὶ πολὺ λίγο) οἱ Ἑβραῖοι κυνηγήθηκαν καὶ γίνανε ἀντικείμενο διακρίσεων ἀπὸ τοὺς Ἀραβες. Καὶ τοῦτο ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ ἐμφανίστηκε τὸ Ἰσλάμ στὴν περιοχὴ (7ος αἰῶνας μ.Χ.). Ποτὲ δέν θεωρήθηκαν ἰσότιμοι πολῖτες. Ὑποχρεώθηκαν νὰ ζοῦν σὲ περιοχὲς «ἀπομονωμένες» ἀπὸ τὶς ἄλλες, χωριστὰ καὶ τοὺς ὀνόμασαν ν' ἀλλοξοπιστήσουν, νὰ γίνουν δηλαδὴ Μουσουλμάνοι ἢ νὰ πληρώσουν τὴ «Τζίζια», ποὺ ἦταν ἓνας ἐξευτελισμὸς γι' αὐτοὺς, ἀφοῦ ἐπρόκειτο γιὰ «φόρο προστασίας». Παρ' ὅλες ὅμως τὶς ἀντίθετες αὐτὲς περιστάσεις, οἱ Ἑβραῖοι ποὺ ἦταν ἐγκατεστημένοι στὶς ἀραβικὲς περιοχὲς κατόρθωσαν νὰ συμβάλουν πολὺ σημαντικὰ στὴν οἰκονομικὴ, κοινωνικὴ καὶ πολιτιστικὴ ἀνάπτυξη τῶν χωρῶν στὶς ὁποῖες ζοῦσαν...

— Μὲ τὶς πολιτικὲς ἐξελίξεις τοῦ 20οῦ αἰῶνα, ἰδίαιτα μάλιστα ὅταν ἐγκαταστάθηκαν τὰ ἀνεξάρτητα ἀραβικὰ κράτη καὶ ξαναγεννήθηκε τὸ Ἰσραὴλ σὺν κυρίαρχο κράτος στὴν περιοχὴ, αὐξήθηκαν οἱ διωγμοὶ τῶν Ἑβραίων. Τοὺς στέρησαν ἀκόμη καὶ τὰ πιὸ στοιχειώδη ἀνθρώπινα δικαιώματά τους. Οἱ περιουσίες τους κατασχέθηκαν, ἡ ὑπὸ κατοχὴ τους ἀκρωλύθηκε, ὄρχιαν οἱ ἀντισιωνικὲς ἐκδηλώσεις ἐναντίον τους, μὲ τὴ «σιωπηλὴ» συμφωνία τῶν ἐπισήμων ἀραβικῶν κρατικῶν Ἀρχῶν. Τοὺς πέτασαν μαζικὰ ἔξω ἀπὸ τὶς χώρες ὅπου ζοῦσαν ἢ — γιὰ νὰ σώσουν τὴ ζωὴ τους — τοὺς ἀνάγκασαν νὰ φύγουν ὅπως — ὅπως, μὲ τὰ ρούχα ποὺ φοροῦσαν μόνο, ἀφήνοντας πίσω τους ἀνυπολόγιστες προσωπικὲς καὶ κοινοτικὲς περιουσίες.

ΙΟΥΔΑΪΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

— ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 19

ζωῆς μας. Μᾶς ὑπενθυμίζει, ὅπουδήποτε κι ἂν βρεθοῦμε, ποιοὶ εἴμαστε καὶ ποῖος εἶναι ὁ δρόμος ποὺ πρέπει νὰ ἀκολουθήσουμε. Στὸ Σιναὶ ὁ Θεὸς ἀποκαλύφθηκε σὺν Θεὸς τῆς δικαιοσύνης, τῆς καλωσύνης καὶ τῆς ἀγάπης. Ὅλες οἱ διδασκαλίες τῆς Τορᾶ, ἀπὸ τὶς «συμβολικὲς» τελετουργίες μέχρι τὰ ὑψηλὰ προφητικὰ παραγγέλματα, δέν ἀποβλέπουν σὲ τίποτε ἄλλο παρὰ στὸ νὰ καθοδηγήσουν τὸν ἀνθρώπο πάνω σ' αὐτὸν τὸν δρόμο.

Στὴν ἱστορίαν τῆς θυσίας τοῦ Ἰσαὰκ διαβάζουμε, (Γεν. 23:19): «**Βαχέλεχὸ Σενεέμ Γιαχντάβ**», ὅτι ἀμφοτέρω, καὶ ὁ Ἀβραάμ καὶ ὁ Ἰσαὰκ «πορεύθηκαν μαζὶ». Ἡ ἀκλόνητη πεποίθησις καὶ τῶν δύο γιὰ τὴν ἱερότητα τῆς ἀποστολῆς ποὺ εἶχαν ἀναλάβει, τοὺς ἔνωσε καὶ τοὺς ἔκανε νὰ πορευθῶν σὺν ἑνῶν ἀνθρώπων μὲ μία καρδίαν καὶ μὲ τὴν ἴδιαν ἀποφασιστικότηταν.

Εἶθε νὰ εὐτυχίσουμε νὰ «πορευθοῦμε μαζὶ» μὲ τὰ παιδιὰ μας τὸν δρόμον τοῦ λαοῦ μας, ὅπως αὐτὸς διανοίγεται ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ἀθάνατης σελίδος τῆς Τορᾶ.

Η.Σ.

ΧΡΟΝΙΚΑ זכרונות

Μηνιαῖον ὄργανον τοῦ Κεντρικοῦ Ἰσραηλιτικοῦ
Συμβουλίου τῆς Ἑλλάδος
Γραφεῖα: Πειραιῶς 46, Ἀθῆναι (106) - Τηλέφ.
52.29.153

Ὑπεύθυνος συμφώνως τῷ νόμῳ: Ὁ Πρόεδρος τοῦ ΚΙΣ Ἰωσήφ Λόβιγγερ (Πειραιῶς 46 — Ἀθῆναι)

Ἐπιμέλεια ἐκδόσεως: Νίκος Τσαπίδης, μέλος τῆς Ἑνώσεως Συντακτῶν Περιοδικοῦ Τύπου.

Ὑπεύθυνος φωτοσυνθέσεως: Κατσαοῦνης ΕΠΕ, Σπ. Δοντᾶ 10, Ἀθῆναι

ΤΕΥΧΟΣ 19 • ΜΑΪΟΣ 1979 • ΙΓΙΑΡ 5739

עץ חיים היא

Δένδρον ζωῆς εἶναι ἡ Τορά...
(Παροιμ. 3:18)